

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Ağızdaki Kuşlar

SAMANTA
SCHWEBLIN

Çeviri: EMRAH İMRE

SAMANTA SCHWEBLIN
AĞIZDAKİ KUŞLAR

Pájaros en la boca, Samanta Schweblin

© 2009, Samanta Schweblin

© 2018, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Bu eserin Türkçe yayın hakları Agencia Literaria Carmen Balcells S.A. aracılığıyla alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Şubat 2018, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 3 000 adet yapılmıştır.

Editör: Ekrem Cantürk

Düzeltili: Aylin Samancı Elmasdağ

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak baskı: Azra Matbaası

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2

Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Türkmenler Matbaacılık Reklam San. ve Tic. Ltd. Şti.

Maltepe Mah. Gümüşsuyu Cad. No: 16-18

Topkapı, İstanbul

Sertifika No: 12584

ISBN 978-975-07-3676-6

CAN SANAT YAYINLARI

YAYIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 31730

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

SAMANTA SCHWEBLIN
AĞIZDAKİ KUŞLAR

ÖYKÜ

İspanyolca aslından çeviren
Emrah İmre

SAMANTA SCHWEBLIN, 1978'de, Arjantin'in Buenos Aires kentinde doğdu. Buenos Aires Üniversitesi'nde sinemacılık öğrenimi gördü. ilk derlemesi *El Núcleo del Disturbio*'yu [Karmaşanın Merkezi] 2002'de, bu derlemedeki öykülerin bir kısmını içeren *Ağızdaki Kuşlar*'ı 2008'de, üçüncü derlemesi *Siete Casas Vacías*'ı [Yedi Boş Ev] 2015'te yayımladı. Öyküleri Arjantin ve Güney Amerika'da Fondo Nacional de las Artes, Haroldo Conti, Casa de las Américas gibi ödüllere layık görüldü. *Granta* dergisi tarafından İspanyolca dilinde eser veren en iyi genç yazarlar arasında gösterildi. ilk romanı *Distancia de Rescate* [Kurtarma Mesafesi] 2017'de Man Booker Ödülü kısa listesinde yer aldı.

EMRAH İMRE, 1980'de İstanbul'da doğdu. Auckland Üniversitesi'nde Dilbilim ve Karşılaştırmalı Edebiyat öğrenimi gördü. İngilizce, Portekizce, İspanyolca ve Fransızcadan çeviriler yaptı. José Saramago, Gabriel García Márquez, Gilbert Adair, Amit Chaudhuri, Nicholas Christopher, Luisa Valenzuela ve César Aira gibi yazarların eserlerini Türkçeye çevirdi. Emrah İmre, İsviçre ve Yeni Zelanda'dan sonra yaşamını Brezilya'da sürdürmektedir.

İçindekiler

Irman	11
Çaresiz Kadınlar	21
Bozkırda	33
Ağızdaki Kuşlar	43
Hız Kaybederken	55
Asfalta Çarpan Kafalar	59
Mesut Medeniyete Doğru	73
Kazıcı	89
Böceklerin Gazabı	95
Devrim Rüyası	99
Bir Köpeği Öldürmek	105
Her Şeyin Ölçüsü	111
Geleceğin Gerçeği	119
Benavides'in Ağır Valizi	129
Muhafaza Edilenler	157
Kardeşim Walter	165
Noel Baba Evimizde Kalıyor	169
Toprağın Altında	177

IRMAN

Arabayı Oliver kullanıyordu. Öyle susamıştım ki başım dönmeye başlamıştı. Yol üstünde mola verdiğimiz mekânda hiç müşteri yoktu. Taşradaki her bar gibi burası da geniş bir mekândı; sanki az önce bir tabur asker yemekten kalkmış da henüz ortalığı temizlemeye fırsat olmamış gibi masalar yemek artıkları ve şişelerle doluydu. Pencerenin önündeki bir masayı seçtik. Barın üstünde bir vantilatör bulunuyor, ancak esintisi bize ulaşmıyordu. Acilen bir şeyler içmem gerekiyordu. Oliver yan masadaki menülerden birini aldı ve ilgisini çeken seçenekleri yüksek sesle okudu. Plastik perdenin arkasından bir adam çıktı. Boyu kısacıktı. Belinde bir önlük bağlıydı, kolundansa kirden kararmış delik deşik bir bez sarkıyordu. Garson gibi görünmesine rağmen yolunu kaybetmişe benziyordu, buraya ansızın bırakılmış ve ne yapması gerektiğini anlayamamış gibi bir hali vardı. Masamıza geldi. Biz selam verdik, o ise başıyla karşılık vermekle yetindi. Oliver içeceklerimizi sipariş edip havanın ne kadar sıcak olduğuyla ilgili bir şaka yaptıysa da herife ağzını açtırmayı başaramadı. Basit bir şeyler seçersek ona iyilik edeceğimizi hissettiğim için günün yemeği tarzı, hızla hazırlanacak taze bir şey var mı diye sorduğumda adam evet deyip yanımızdan ayrıldı, gören de hızla hazırlanacak tabağın

menüdeki seçeneklerden biri olduğunu ve konunun kapandığını zannedecekti. Mutfağa döndü ve başını birkaç kez bar kısmına açılan pencerelerden çıkarıp geri soktuğunu gördük. Oliver'e baktım, gülümsüyordu; bense gülemeyecek kadar susamıştım. Dolaptan iki soğuk şişe alıp masamıza getirmeye fazlasıyla yetecek bir sürenin ardından adam tekrar ortaya çıktı. Elleri bomboştu, bardak bile taşımıyordu. Tepem attı, derhal bir şeyler içmezsem çıldıracağımı düşündüm. Bu herifin derdi neydi? Siparişin nesini anlamamıştı? Masamızın önünde durdu. Alnı boncuk boncuk terlemiş, gömleğinin koltukaltları da terle leklenmişti. Elini şaşkın bir tavırla kaldırdı, bir açıklama yapacak gibi oldu ama birden durdu. Ne olduğunu sordum, galiba ses tonum biraz saldırgancaydı. Derken adam mutfaktan tarafa baktı, sonra da yine bize dönüp utana sıkıla, "Buzdolabına yetişemiyorum da," dedi.

Oliver'e baktım. Oliver kahkahasını tutamayınca keyfim iyice kaçtı.

"Ne demek buzdolabına yetişemiyorum? O zaman ne halta yarıyorsun?"

"Şey..." Kolundaki bezle alnını sildi. Felaket bir tipti. "Buzdolabından karım sorumludur," dedi.

"Eee?" Adamı tokatlayasım geldi.

"Karım yerde. Düştü ve..."

"Ne demek yerde?" diye sözünü kesti Oliver.

"Bilmiyorum ki. Bilmiyorum," diye tekrarladı garson, omuzlarını kaldırıp avuçlarını yukarı çevirerek.

"Nerede?" dedi Oliver.

Herif mutfağı işaret etti. Benim tek istediğim serin bir şeyler içmektir ve Oliver'in ayağa kalktığını görünce bütün ümitlerim suya düştü.

"Nerede?" diye tekrarladı Oliver.

Herif bir kez daha mutfağı işaret edince Oliver adama güvenemediğini gösterircesine birkaç kez arkasını

dönüp bize bakarak oraya doğru yürümeye başladı. Perdenin ardında gözden kaybolup beni geri zekâlı garsonla baş başa bıraktığında içim bir tuhaf oldu.

Oliver mutfaktan bana seslenince yanına gitmek için adamın etrafından dolanmam gerekti. Adımlarımı temkinle attım, çünkü bir şeylerin yolunda gitmediğini hissetmiştim. Perdeyi çekip başımı içeri uzattım. Mutfak küçüktü, raflara bir sürü tencereler, tavalar, tabaklar ve başka aletler dizili ya da asılıydı. Duvarın birkaç metre önünde yerde yatan kadın, dalgaların karaya vurduğu dev bir deniz hayvanını andırıyordu. Sımsıkı kapalı sol elinde plastik bir kepçe tutuyordu. Buzdolabı tepede asılı, üstteki dolapların hizasındaydı. Büfelerdekine benzer, cam kapaklı ve üstten açılan bir buzdolabıydı, ama her nedense dolapların seviyesinde, kapakları öne dönük halde duvara tutturulmuştu. Oliver bana bakıyordu.

“Pekâlâ,” dedim. “Madem buraya kadar geldin, bir şey yap.”

Plastik perdenin çekildiğini duydum ve adam yanımda belirdi. Boyu görüldüğünden de kısaydı. Sanırım ondan neredeyse üç kafa daha uzundum. Oliver bedenin yanına eğilmişti ama ona dokunmaya yanaşmıyordu. Şişkonun her an uyanıp çığlığı basabileceğini düşündüm. Oliver kadının saçlarını yüzünden çekti. Gözleri kapalıydı.

“Yardım edin de çevirelim,” dedi Oliver.

Herif kımıldamadı bile. Ben bir adım atıp bedenin öbür yanına çömeldim ama yerinden oynatmayı beceremedik.

“Yardım etmeyecek misin?” diye sordum.

“Bana öyle geliyor ki,” dedi adamcağız, “o öldü.”

Ellerimizi hemen şişkonun üstünden çektik ve öylece bakakaldık.

“Ne demek öldü? Öldüğünü biraz önce neden söylemedin?”

“Emin değilim, bana öyle görünüyor.”

“Daha şimdi ‘bana öyle geliyor’ dedin, ‘bana öyle görünüyor’ değil,” dedi Oliver.

“Bana öyle görünüyor gibi geliyor.”

Oliver bana baktı; suratında “sıçacağım bu dangalağın canına” der gibi bir ifade vardı.

Eğildim ve kepeği tutan eli bileğinden yakalayıp nabzını aradım. Oliver beni beklemekten sıkılınca parmaklarını kadının burnuyla ağzının önüne tuttu ve, “Bu kadın fazlasıyla ölü, hadi gidiyoruz,” dedi. Zavallı adam ancak o zaman telaşa kapıldı.

“Nasıl yani, gidiyor musunuz? Hayır, rica ederim gitmeyin. Onunla yalnız kalamam.”

Oliver buzdolabını açıp iki şişe gazoz çıkardı, birini bana verdi ve söverek mutfaktan çıktı. Ben de peşinden gittim. Şişemi açtım ve sıvı ağzıma değdiğinde bir an inanmadım. Ne kadar susadığımı unutmuştum.

“Eee? Sence n’olmuş?” dedi Oliver. Rahat bir nefes aldım. Aniden keyiflendim ve kendimi on yaş daha genç hissettim. “Düşmüş mü yoksa düşürülmüş mü?” dedi. Hâlâ mutfağın yakınındaydık ve Oliver sesini alçaltmıyordu.

“Bence herifin işi değil,” dedim sesimi alçaltarak, “çünkü buzdolabına yetişebilmek için kadına ihtiyacı var, yanılıyor muyum?”

“Tek başına da yetişebilir...”

“Onu öldürdüğüne gerçekten inanıyor musun?”

“Merdivene tırmanabilir, masaya çıkabilir, burada elli tane bar iskemlesi var...” dedi etrafı göstererek. Kasten yüksek sesle konuştuğunu düşündüğümünden sesimi daha da alçalttım:

“Belki de gerçekten zavallının biridir. Belki gerçek-

ten aptaldır ve mutfakta şişkonun ölüsüyle bir başına kalmıştır.”

“Eve alıp besleyelim mi yani? İstersen arka koltuğa atalım, eve gelince de salarız.”

Birkaç yudum daha aldım ve bakışlarımı mutfuğa çevirdim. Zavallı adam şişkonun önünde ayaktaydı, elinde tuttuğu tabureyi nereye koyacağını bilemez gibi bir hali vardı. Oliver yine mutfuğa yaklaşmamızı istediğini belirten bir işaret yaptı. Adamın tabureyi kenara koyup şişko-yu kolundan tutarak çekmeye uğraştığını gördük. Yerinden bir santim bile oynatamadı. Birkaç saniye dinlenip yeniden denedi. Ayaklardan birini dize doğru kıvrıp tabureyi zar zor bacaklardan birinin üstüne yerleştirdi. Üstüne çıkıp buzdolabına doğru uzanabildiği kadar uzandı. Yüksekliği tutturduysa da tabure buzdolabına uzak kalmıştı. İnerken bizden tarafa dönünce duvarın dibine çömelerek saklandık. Bar tezgâhının altında hiçbir şey olmadığını görünce şaşırdım. Üst raflarla dolaplar bardak ve kadehlerle dolu olmasına rağmen hizamızdaki raflar bomboştı. Adamın tabureyi çektiğini duyduk. İç geçirdi. Bir sessizlik oldu ve bekledik. Aniden perdenin ardından çıktı. Elinde tehditkâr bir tavırla tuttuğu bir bıçak vardı ama bizi görünce rahatladı ve yeniden iç geçirdi.

“Boyum buzdolabına yetişmiyor,” dedi.

Çömeldiğimiz yerden kalkmaya dahi tenezzül etmedik.

“Boyun hiçbir yere yetişmiyor ki,” dedi Oliver.

Herif karşısında duran kişi bizzat Tanrı’yymış ve kendisine varoluş sebebimizi açıklamış gibi bakakaldı. Bıçağı elinden bıraktı ve gözlerini bar tezgâhının altındaki boş raflara çevirdi. Oliver tatmin olmuştu: Herifin aptallığın sınırlarını zorladığı kesindi.

“Bize bir omlet hazırla bakalım,” dedi Oliver.

Adam mutfaktan tarafa döndü. Aptallık ve şaşkınlık

fişkırان bakışlarını duvarlara ve raflara asılı mutfak gereçleri ve tencerelerde gezdirdi.

“Tamam, hazırlamasan daha iyi olacak,” dedi Oliver, “bize en kolayından birer tost yap, eminim bunu başatabilirsin.”

“Hayır,” dedi adam, “boyum tost makinesine yetişmiyor.”

“Tost yapmana gerek yok, görüyorum ki sana bu kadar yüklenmemeliyim. Bize sadece jambon, peynir ve bir parça ekmek getir.”

“Hayır,” dedi ve, “hayır,” diye tekrarladı, başını hayır anlamında sallayarak; utanmışa benziyordu.

“Tamam. O halde bir bardak su getir.”

Getiremeyeceğini söyledi.

“Peki bütün bu masaları kirleten tabura nasıl hizmet ettin?” diye sordu Oliver, eliyle masaları işaret ederek.

“Düşünmem lazım.”

“Düşünmen değil, boyunun bir metre daha uzun olması lazım.”

“Onsuz başaramam...”

Dolaptan soğuk bir meşrubat almayı ve ona vermeyi düşündüm, bir şeyler içmek iyi gelebilirdi, ama tam yerimden kalkacakken Oliver kolumdan tuttu.

“Bunu yalnız başına başarmalı,” dedi. “Öğrenmesi gerek.”

“Oliver...”

“Bana yapabildiğin bir şey söyle, herhangi bir şey, ne olduğu önemli değil.”

“Verilen yemekleri getirip götürürüm, masaları temizlerim...”

“Hiç belli etmiyorsun,” dedi Oliver.

“... Bütün malzemeleri benim için masanın üstüne hazır bırakırsa salataları soslayıp karıştırırım. Tabakları yıkarım, yerleri silerim, örtüleri...”

“Tamam, tamam. Anladım.”

Derken herif bakışlarını Oliver’e dikti, şaşırmış gibi bir hali vardı:

“Siz...” dedi, “Sizin boyunuz buzdolabına yetişiyor. Yemekleri siz yapabilir, her yere yetiştığınız için bana...”

“Ne dedin? Kimse senin için bir yerlere yetişmeyecek.”

“Ama siz burada çalışabilirsiniz, boyunuz uygun,” diyerek bana fazlaca cüretkâr görünen bir tavırla Oliver’e yanaştı ve, “size para veririm,” dedi.

Oliver bana döndü:

“Bu salak benimle dalga geçiyor, resmen dalga geçiyor.”

“Param var. Haftada dört yüz nasıl? Ödeyebilirim. Beş yüz nasıl?”

“Haftada beş yüz mü vereceksin? Sarayın nerede peki, arka tarafta mı? Salağa bak...”

Ayağa kalkıp Oliver’in arkasına geçtim. Her an garsona saldıracak gibiydi, sanırım onu engelleyen tek şey herifin boyuydu.

Herifin küçük yumruklarını sımsıkı kapayıp görünmez bir hamuru yoğurmuş gibi parmaklarını kımıldattığını gördük. Kolları titremeye başladı, suratı morardı.

“Benim param sizi ilgilendirmez,” dedi.

Oliver, adam kendisiyle her konuştuğunda yaptığı gibi bana dönüp gördüklerine inanamıyormuşçasına yüzüme baktı. Adamla kafa buluyor gibi görünse de ben onu herkesten iyi tanırdım: Kimse Oliver’e ne yapması gerektiğini söyleyemezdi.

“Kamyonetinize bakılırsa,” dedi adam, bakışlarını yola çevirerek, “kamyonetinize bakılırsa para meselelerinde sizden daha başarılı olduğum kesin.”

Oliver, “Orospu çocuğu,” diyerek herifin üstüne atıldı. Tam vaktinde yetişip kolundan tuttum. Herif bir

adım geriledi, korkmamıştı, gururu boyunu bir metre uzatmıştı sanki, Oliver'in sakinleşmesini bekledi. Sakinleşince kolunu bıraktım.

"Tamam," dedi Oliver. "Tamam."

Bakışlarını adamdan ayırmadı; öfkelenmesine şüphe yoksa da geçici olarak sakinleşmiş görüntüsünün ardında başka bir şey vardı, sonra ansızın adama, "Para nerede?" dedi.

Oliver'e baktım, ne demek istediğini anlayamamıştım.

"Beni soyacak mısınız?"

"Canım ne isterse onu yaparım, bokböceği."

"Ne yapıyorsun?" dedim.

Oliver öne atılıp adamı yakasına yapıştığı gibi havaya kaldırdı.

"Paran nerede bakalım?"

Oliver havada tutmak için öyle büyük bir kuvvet uyguluyordu ki adam iki yana sallanıyordu. Ama Oliver'in gözlerinin içine bakıyor ve hiçbir şey söylemiyordu.

Oliver yakasını bırakınca herif yere düştü, sonra da doğrulup gömleğini düzeltti.

"Tamam," dedi Oliver. "Ya parayı getirirsin ya da suratını dağıtırım."

Yumruğunu iyice sıkıp adamın burnunun bir santim önüne yaklaştırdı.

"Pekâlâ," dedi adam; gerileyip mutfakın aksi yönünde ağır adımlarla barı geçti ve bir kapının ardında gözden kayboldu.

"Salak herif," dedi Oliver.

Bizi duymasın diye Oliver'e iyice sokulup konuştum.

"Ne yapıyorsun? Mutfakta ölü bir kadın var, gidelim buradan."

"Kamyonetim hakkında söylediğini duydun mu?"

Salak herif bana iş vermek istiyormuş, patronum olacaktı, aklın alıyor mu?”

Oliver barın dolaplarını açıp kapamaya başladı, şişeleri, kutuları, kâğıtları dışarı döktü.

“Bu salak parasını buralarda bir yere saklamış olmalı.”

“Oliver, gidelim artık. Diyeceğini dedin işte, yeter.”

Ahşap bir kutu buldu; eski bir kutuydu ve üstüne el yazısıyla “Habanos” sözcüğü işlenmişti.

“Aradığım kutu işte bu,” dedi Oliver.

“Gidin artık,” diyen bir ses duyduk.

Adam barın ortasında dikilmekteydi ve elindeki çifte namlulu tüfeği dosdoğru Oliver’e doğrultmuştu. Oliver kutuyu hemen arkasına sakladı. Adam silahın emniyetini açıp, “Bir,” dedi.

“Gidiyoruz,” dedim, Oliver’in koluna yapıştım ve yürümeye başladım. “Özür dilerim, gerçekten özür dilerim. Karınız için de üzuldüm, ben...”

Oliver’i kımıldatmak için kuvvetle çekmem gerekiyordu, şımarık çocuklarını peşlerinden sürükleyen anneler gibiydim.

“İki.”

Herifin önünden geçtik, tüfekte Oliver’in kafası arasında bir metre vardı.

“Özür dilerim,” diye tekrarladım.

Nihayet kapıya ulaştık. Herif elindeki kutuyu görmesin diye Oliver’i önden çıkardım.

“Üç.”

Oliver’in kolunu bıraktım ve kamyonete doğru koştum. Korktuğundan mı bilmiyorum ama o koşmadı. Kamyonete bindi, kutuyu koltuğa bıraktı, motoru çalıştırdı ve geldiğimiz yönde yola çıktık.

“Kutuyu aç,” dedi.

“Oliver...”

“Kutuyu aç ulan!”

Kutuyu elime aldım. Bir servet içermeyecek kadar küçük ve hafifti. Kasa kilidi şeklinde, süs niyetine bir kilidi vardı. Açtım.

“İçinde ne varmış? Ne kadar var? Ne kadar var?”

“Yola bak,” dedim, “sanırım içinde sadece kâğıtlar var.”

Oliver arada bir başını çevirip karıştırdığım kâğıtlara bakıyordu. Ahşap kapağın iç kısmına bir isim işlenmişti; “Irman”, altındaysa garsonun gencecik bir resmi vardı, bir terminalde birkaç valizin üstüne oturmuştu; mutlu görünüyordu. Fotoğrafı kimin çekmiş olabileceğini düşündüm. Kutuda ayrıca ona hitaben yazılmış mektuplar (“Sevgili Irman”, “Irman, aşkım,”), kendi imzasını taşıyan şiirler, toza dönüşmüş bir nane şekeri, ayrıca bir sosyal kulübün armasını taşıyan ve üstünde “yılın şairi” yazan plastik bir madalya.

“Para var mı yok mu?”

“Mektuplardan başka bir şey yok,” dedim.

Oliver tek hamlede kutuyu elimden kapıp camdan dışarı attı.

“Ne yapıyorsun?” dedim ve başımı çevirdiğimde kutunun içindekilerin asfalta yayılmış olduğunu gördüm, kâğıtların bir kısmı hâlâ rüzgârda uçuşmaktaydı.

“Mektuplardan başka bir şey yokmuş,” dedi.

Hemen ardından da:

“Bak... Burada mola vermeliydik. ‘Yiyebildiğin kadar domuz eti’, gördün mü? Fiyatı kaç yazıyordu?” Molayı orada vermediğimize gerçekten üzülmüş gibi oturduğu yerde huzursuzca ileri geri sallandı.

ÇARESİZ KADINLAR

Yola ayağını basar basmaz Felicidad kaderini kavırıyor. Adam kendisini beklememiş. Ayrıca, sanki geçmiş gözle görülebilir bir şeymiş gibi, ufukta adamın arabasının kırmızı arka lambalarının zayıf bir yansımasını gördüğünü sanıyor. Kırın tekdüze karanlığında sadece hüsrân ve bir gelinlik var.

Tuvaletin kapısının yanındaki bir taşta oturup aslında içeride o kadar da oyalanmadığına, belki de her şeyin hızla gerçekleşmiş olabileceğine kanaat getiriyor. Orada bulunmasının tuhaf olduğunu düşünüyor; gelinliğinin eteğinden pirinç taneleri ayıklıyor, etrafta kırdan başka bir şey yok, bir de yol, yolun kenarında da bir kadınlar tuvaleti.

Bir süre uğraştıktan sonra Felicidad pirinç tanelerinin hepsini gelinliğinden ayıklamayı başarıyor. Henüz ağlamıyor, terk edilmişliğin sersemliğine kapılmış bir halde gelinliğinin kırıksıklarını düzeltiyor, tırnaklarını inceliyor, ardından da, dönüş yolu bekleyen biri gibi, gözlerini adamın kaybolduğu yola dikeyor.

“Dönmezler,” diyor Nené, Felicidad ise kadın kötü niyetli bir hortlak gibi karşısında belirince irkilerek çığlığı basıyor.

“Zalim yol,” diyor Nené, histeriye kapılan kadınlara

alışık olduğundan Felicidad'ın ıgıllıklarına aldırış etmiyor ve istifini hiç bozmadan bir sigara yakıyor. "Hem de en alçağından."

Felicidad kendine hâkim olmayı başarıyor ve titremesi azalırken gelinliğinin askılarını düzeltiyor.

"İlk mi?" diye soruyor Nené, sonra sabırsızca Felicidad'ın titremesinin geçmesini ve sorgulayan bakışlarını kendisine çevirmesini bekliyor ve yine konuşuyor: "Sana bir soru sordum, o herif ilk kocan mıydı?"

Felicidad zor da olsa gülümsemeyi başarıyor. Nené'nin yıllanmış, acı dolu yüzüne bakınca kadının bir zamanlar büyük ihtimalle kendisinden çok daha güzel olduğunu düşünüyor. Vaktinden evvel yaşlandığını belli eden izlere rağmen gözlerinin berraklığı ve kusursuz dudakları henüz bozulmamış.

"Evet, ilk," diyor Felicidad, utanç içindeki sesi derinlerden gelir gibi.

Yolda beyaz bir ışık belirliyor, geçerken iki kadını aydınlatıyor, ardından kızıl bir tona bürünüp kayboluyor.

"Ne yani? Onu bekleyecek misin?" diye soruyor Nené.

Felicidad yola bakıyor, yüzü kocası döndüğünde arabasının belireceğı tarafa dönük, canı cevap vermek istemiyor.

"Bak," diyor Nené, "lafı uzatmayacağım, çünkü değmez." Sözlerini vurgularcasına eziyor sigarasını. "Beklemekten yorulunca çekip giderler, bekledikçe tükenirler adeta."

Felicidad, yeni bir sigara yakıp ağzına götüren kadının birbirini tekrar eden hareketlerini dikkatle izliyor; duman karanlığa karışıyor, dudaklar yine sigaranın etrafında kenetleniyor.

"Bu yüzden kadınlar gözyaşı dökerek erkekleri beklerler..." diye konuşmayı sürdürüyor Nené, "Ve bek-

lerler... Her şeyden önemlisi de, sürekli ağlar, ağlar ve ağlarlar...”

Felicidad sigaranın gidip gelişini takip etmeyi bırakıyor. Kardeşçe bir desteğe en çok ihtiyaç duyduğu anda, çiçeği burnunda kocası tarafından yol kenarındaki bir kadınlar tuvaletinde terk edilince hissettiklerini sadece başka bir kadın anlayabilecekken, karşısında giderek sesini yükselten bu küstah kadın var yalnızca.

“Durmadan ağlarlar, lanet geceler boyunca her dakika, her saat gözyaşı dökerler!”

Felicidad derin bir nefes alıyor, gözleri yaşlarla doluyor.

“Habire ağlarlar... Bak, beni iyi dinle. Artık yeter. Zırlamalarını duya duya yorulduk, tükendik. Bizler, küçükhanım... adın neydi demiştin?”

Felicidad, Felicidad demek istiyor ama ağzını açarsa tek çıkacak ses, artık tutmakta iyice zorlandığı ağlamasının sesi olacaktı.

“Hey... Adın neydi?”

Bunun üstüne ağlamasını daha fazla tutamıyor.

“Fe... li...” Felicidad kendine hâkim olmayı tam olarak beceremese de kelimenin sonunu getirmeyi başarıyor: “... cidad”

“Pekâlâ, Feli-cidad, sana bu duruma artık katlanamayacağımızı söylüyordum, artık yeter, böyle gitmez, Felicidad!”

Gürültülü biçimde aldığı derin bir nefesin ardından ağlama hissi yine her yanını kaplayınca yüzü sıırılsıklam oluyor ve Felicidad ürpererek başını olumsuz anlamda sallıyor.

“İnanamıyorum, buna...” Felicidad ara verip soluklanıyor, “Onun bana böyle bir şey...”

Nené ayağa kalkıyor. Henüz sonuna gelmediği sigarasını duvara sertçe bastırarak söndürüyor, Felicidad’a küçümseyici bir bakış atıyor ve yanından uzaklaşıyor.

“Zevzek!” diye haykırıyor ve birkaç saniye sonra Felicidad da yerinden kalkıp kırın ortasında Nené’ye yetiştiriyor.

“Bekle... Gitme, biraz anlayış göster.”

Nené durup ona bakıyor.

“Sus,” diyor Nené ve bir sigara daha yakıyor. “Sus diyorum, sus ve dinle.”

Felicidad ağlamayı kesiyor ve gırtlığında sabırsızca yükselmeyi bekleyen yeni ıstırap filizlerini yutkunarak bastırıyor.

Derken bir sessizlik oluyor, ancak Nené sakinleşmek şöyle dursun, öncekinden de huzursuz ve asabi bir tavırla konuşuyor:

“Pekâlâ, şimdi iyi dinle. Duyuyor musun?” Nené kırların uzandığı tarafa bakıyor.

Felicidad çıt çıkarmadan dikkat kesiliyor.

“Aşırı ağladın, şimdi kulağının alışmasını beklemen lazım. Eee... Duyuyor musun?”

Felicidad kırlara bakarak başını biraz eğiyor. Tıpkı köpekler gibi, diye düşünüyor Nené, sabırsızlıkla Felicidad’ın olanları kavramasını beklerken.

“Ağlıyorlar...” diyor Felicidad, alçak sesle, adeta utanarak.

“Evet. Ağlıyorlar. Evet, ağlıyorlar! Lanet olsun, bütün gece ağlıyorlar!” Nené kendi yüzünü işaret ediyor. “Suratımı görmüyor musun? Ne zaman uyuyabiliyoruz? Asla! As-la. Tek yaptığımız, her lanet gece onları duy-mak. Buna daha fazla katlanmayacağız, anlıyor musun?”

Felicidad ürkek bakışlarını kadına dikeyyor. Kırdaki kadın sesleri yankılanıyor, yakarırcasına kocalarının isimlerini tekrarlıyorlar.

“Hepsi terk mi edilmiş?”

“Ve hepsi ağlıyor!” diyor Nené.

Derken ıçlıklar duyuluyor.

“Ruh hastası.”

“Sefil, duyarsız.”

Başka sesler onlara katılıyor:

“Bırak da ağlayalım, histerik seni!”

Nené öfkeyle etrafına bakınıyor. Öncekinden de büyük bir öfke ve asabiyetle haykırıyor kırlara:

“Bizim ne suçumuz var, ödleler? Kırk küsur sene-
dir burada olan bizlerin ne suçu var, biz de terk edildik,
üstüne bir de her lanet gece aptal sızlanmalarınızı dinle-
mek zorundayız, ne suçumuz var ha? Ne suçumuz var?”

Bir sessizlik oluyor ve Felicidad hayretle Nené’ye bakıyor.

“Git bir sakinleştirici al! Deli!”

Kırın ortasında olmalarına rağmen yolu görebiliyor-
lar ve beyaz bir ışık yol hizasında ilerleyerek tuvaletin
önünde duruyor.

“Bir tane daha,” diyor Nené, vücudu gevşiyor, bu du-
ruma katlanacak gücü bulmakta zorlanıyor sanki. Tü-
kenmiş bir halde yere oturuyor.

“Bir tane daha mı?” diye soruyor Felicidad. “Bir ka-
dın daha mı? İyi de... terk mi edilecek? Adam orada bek-
liyor...”

Nené dudaklarını ısırarak hayır anlamında başını sallıyor. Kırılardan gelen çılgınlık giderek hırçınlaşıyor.

“Gelsene, kaltak! Gel de görelim ne hale gelecek-
sin...”

“Gel bakalım, asi arkadaşların artık yanında değiller...”

“Sürtük!”

Felicidad, Nené’nin elini tutup onu ayağa kaldırma-
ya çalışıyor.

“Bir şey yapmalıyız! Şu zavallı kızcağızı uyarmalı-
yız!” diyor Felicidad.

Ardından durup suskunlaşıyor; çünkü kendi acınası
yakın geçmişinin tıpatıp aynısını görüyor karşısında, ha-

zırlıksız yakalandığı belli, araba uzaklaşıyor ve biraz önce inen kadın tekrar binmeye vakit bulamıyor, önceden beyaz ve parlak görünen ışıklar artık kızılışarak uzaklaşıyor.

“Gitti,” diyor Felicidad, “kadını bırakıp gitti.” Ardından da tıpkı Nené gibi yere çöküyor. Nené elini Felicidad’ın eline koyuyor.

“Hep böyledir, canım. Kaçışı yok. En azından yolda böyle... Hep.”

“Ama...” diyor Felicidad.

“Hep,” diyor Nené.

“Nerdesin, kaltak? Konuşsana!”

Felicidad, Nené’ye bakınca kadının üzüntüsünün kendininkinden çok daha büyük olduğunu anlıyor.

“Alçak!”

“Moruk karı!”

“Sen burada oturmuş zırlarken biz o heriflerle çıkıyorduk, aşağılık seni!”

Seslerin bazıları bağırmayı kesip gülmeye başlıyor.

“Onu rahat bırakın!” diyor Felicidad. Nené’ye yanaşıp bir çocuğa sarılır gibi sarılıyor.

“Ay... Çok korktuk,” diyor seslerden biri, “yanında küçük dostunu getirmiş...”

“Ben kimsenin küçük dostu değilim,” diyor Felicidad, “sadece yardım etmeye çalışıyorum.”

“Ay... Sadece yardım etmeye çalışıyormuş...”

“Susun!” diye bağırıyor Nené, bağırırken de, o kadınlara göğüs gerebilmek için kendi gücü tek başına yeterli değilmiş gibi Felicidad’ın kollarına atılıyor.

“Onu neden yolun kenarına bıraktıklarını biliyor musunuz?”

“Çünkü sıska bir katırdan farksız!”

“Hayır, onu bıraktılar çünkü...” sesler gülüşüyor, “Çünkü o gelinlik provasındaiken biz sevgili kocasıyla kıştırtıyorduk...”

“Bakın, bir tane daha geliyor.”

Sesler giderek daha yakında çınlıyor. Ağlayanları gülenlerden ayırt etmek zorlaşıyor.

Yolun kenarındaki tuvaletten kısa boylu bir kadın çıkıyor ve ağır adımlarla Nené ile Felicidad’a doğru yürümeye başlıyor.

“Kaltak!”

Kadın biraz daha yaklaşıncı, korku dolu şaşkın yüzünün aslında yaşlı bir kadına ait olduğunu fark ediyorlar. Gelinliği altın tonlarında, dekoltesinden seksi iç çamaşırının danteli görünüyor. Arada bir durup bakışlarını yola dikeyor. Kadın yakınlarına geldiğinde, Felicidad bir şey sormasına fırsat vermeden, ıstırapla titreyen bir sesle konuşuyor:

“Hep böyle. Yolda hep böyle, teyzecim.”

İhtiyar kadın sırtını dikleştiriyor ve hiddetle yola bakıyor.

“Ama nasıl?”

Lafı Felicidad tarafından kesiliyor:

“Ağlama, lütfen...”

“Ama olamaz...” diyor ihtiyar kadın ve hüsrana kapılarak elinden evlilik cüzdanını düşürüyor. Tiksinti dolu bakışlarını arabanın gözden kaybolduğu yola dikerek sövüyor: “Utanmaz, iktidarsız moruk!”

“Gelsene, kaltak!”

“Sussanıza be, zevzekler!” diye bağıyor Nené.

İhtiyar hayretle ona bakıyor.

“Boşboğazlar!” diye haykıran Nené hiddetle ayağa fırlıyor.

“Sana gününü göstereceğiz, yılan seni!”

İhtiyar bir açıklama beklentisiyle Felicidad’a bakıyor, ama Felicidad da tıpkı Nené gibi ayağa fırlıyor ve kederli bakışlarıyla kırların karanlığını tarıyor.

“Yüzünü göster, gel,” diyor, kadınların giderek yaklaşan sesleri.

Felicidad ile Nené bakışıyorlar. Ayaklarının altındaki toprağın, üstlerine doğru ilerleyen yüzlerce çaresiz kadının adımlarıyla sarsıldığını hissediyorlar.

“Ne oluyor?” diyor ihtiyar, “Bu sesler kime ait, ne istiyorlar?” Yere eğilip evlilik cüzdanını alıyor ve tıpkı Felicidad ile Nené gibi, kırdan üstlerine geliyor gibi görünen yoğun karanlıktan bakışlarını bir an olsun ayırmadan, yola doğru geri geri yürümeye başlıyor.

“Kaç taneler?” diyor Felicidad.

“Çok,” diyor Nené, “sayıları çok fazla.”

Seslerin savurduğu hakaret ve yorumlar öyle fazla ve öyle yakında çınılıyor ki karşılık vermek ya da uzlaşmaya uğraşmak nafîle.

“Ne yapacağız?” diyor Felicidad. Ağlamamak için kendini zor tuttuğu sesinden belli. Adımlarını giderek hızlandırıyorlar.

“Ağlayayım deme sakın,” diyor Nené.

İhtiyar, Felicidad’ın kolunu tutuyor, telaşlı elleriyle gelinliği buruşturuyor.

“Korkma, teyze, her şey yolunda,” diyor Felicidad, ama laf atmalar öyle sıklaşıyor ki ihtiyar bu sözleri doğru düzgün duyamıyor.

Yolda, uzaklarda bir yerde, beyaz bir nokta yeni bir ümit ışığı gibi beliriyor ve giderek büyüyor. Belki de Felicidad şimdi, son kez, aşka kafa yoruyor. Belki de içinden şöyle diyor: Onu bırakmasın, onu terk etmesin.

“Durursa bineceğiz,” diye bağılıyor Nené.

“Ne dedin?” diye soruyor ihtiyar.

Artık tuvaletin yakınındalar.

“Eğer araba durursa...” diyor Felicidad.

“Nasıl?” diyor ihtiyar, yine anlamayarak.

Homurtular üstlerine geliyor. Kadınları görmeseler de hemen orada, birkaç metre ötelerinde olduklarını biliyorlar. Felicidad bir çığlık atıyor. Bir şey bacaklarına sü-

rünüyor, ele benzer bir şey, diye düşünüyor Felicidad, boynuna, parmak uçlarına dokunuyor. Felicidad çılgılık atıyor ve Nené'nin uzaktan yağdırdığı emirleri anlayamıyor; Nené elini kaldırmış, ihtiyarı kapıp koşmasını işaret ediyor ona. Araba tuvaletin önünde duruyor. Nené Felicidad'a dönüp çabuk olmasını, ihtiyarı tutup sürüklemesini söylüyor. Ancak ihtiyar daha çabuk davranıyor ve Felicidad'ı kapıp Nené'nin bulunduğu noktaya sürükliyor. Nené arabadan kadının inmesini beklemekte, ardından onun yerine geçecek ve içerideki adamı arabayı sürmeye zorlayacak.

"Beni bırakmıyorlar," diye bağıyor Felicidad, "beni bırakmıyorlar." Bir yandan da kendisini çekiştiren son birkaç ele çaresizce vuruyor.

İhtiyar çekiştirmeye devam ediyor. Evlilik cüzdanını yine yere düşürmüş ve Felicidad'ı var gücüyle çekiyor, çünkü artık hiçbir şeyin önemi yok, diye düşünüyor, evlilik cüzdanının da, dantelin de, bulduğunu zannettiği bir damlacık aşkın da önemi kalmadı.

Nené heyecanla yolcu kapısının açılmasını, kadının inmesini bekliyor. Kadın biliyor, diye düşünüyor Nené, biliyor ve inmiyor. Fakat yolcunun kapısı değil sürücününki açılıyor ve bir adam iniyor. Farlar yolun yalnızca bir kısmını aydınlattığı için kadınları görmüyor ve iner inmez elini fermuarına atıp aceleyle yürümeye başlıyor. Bu esnada gürültü artıyor. Gülüşler ve laf atmalar Nené'yi boş verip sadece ve sadece adama yöneliyor. Onun kulaklarına ulaşıyor. Adamın gözlerinde, vahşi kurtların önüne düşmüş bir tavşanın şaşkınlığı var. Olduğu yerde duruyor ama artık çok geç. Nené arabaya bindi bile. Arka kapıyı açıp Felicidad ile ihtiyar kadının binmesini sağlıyor, bir yandan da, arabadaki şaşkına dönmüş kadının koluna yapışıyor ki kaçmasın.

"Tutun şunu," diyor Nené, ve kadını, emrini hiç sorgulamadan yerine getiren ihtiyarın ellerine bırakıyor.

“İnmek istiyorsa bırakın insanı,” diyor Felicidad, “belki de birbirlerini seviyorlardır, aralarına girmek bize düşmez.”

Kadın ihtiyarın elinden sıyrılıyor ama arabadan inmiyor, kadınlara ne istediklerini, nereden çıktıklarını soruyor, art arda bir sürü soru sıralıyor, derken Nené kapıyı açıyor ve dilerse inebileceğini belirten bir tavırla elini öne uzatıyor.

“İn hadi, çabuk,” diyor kadına.

Kadınların bağırsıklarını arabanın içindeyken dahi duyabiliyorlar, tam karşılarındaysa karanlıkta arabanın farları sayesinde ayırt edilebilen, hareketsiz adamın sırtı, yerinden hiç kılmıdamasa da biraz öncekinden çok farklı şeyler düşündüğü belli.

“Hayatta inmem,” diyor kadın. Aşağılarcasına adamdan tarafa bakıyor, sonra da Nené’ye dönüp, “O dönmeden çabuk gazla,” diyor ve kendi kapısını kilitliyor.

Nené motoru çalıştırıyor. Adam otomobilin sesini duyunca ne olduğunu görmek için arkasına dönüyor.

“Gazla!” diye bağılıyor kadın.

İhtiyar telaşla ellerini çırparak Nené’ye acele etmesini söylüyor ve üstlerine gelen adamı şaşkınlıkla izleyen Felicidad’ın elini sımsıkı kavırıyor. Bir taraftaki tekerlekler yolun dışında olduğundan araba toprakta patinaj yapıyor. Nené direksiyonu kontrolsüzce çeviriyor ve bir an için arabanın farları kırık aydınlatıyor. Ancak karşılarında görünen tek şey kırık değil: Arabanın ışığı gecenin enginliğinde yitip gitse de karanlığın içinde yüzlerce kadından oluşan devasa bir güruhun arabaya doğru koştuğu seçilebiliyor, aslında adama doğru demek daha doğru, arabadakilerle güruhun arasındaki kişi o, hiç kılmıdamadan güruhun gelmesini bekliyor, ölümü bekler gibi.

Kadın ayağını tekmeleyince Nené ister istemez gaza basıyor ve adamın üstüne çullanan kadınların görüntü-

sünü geride bırakarak arabayı tekrar yola döndürmeyi başarıyor. Motorun gürültüsü bağırış çağırışı bastırıyor, çok geçmeden sessizlik ve karanlık her yeri kaplıyor.

Kadın arkasına yaslanıp rahat bir nefes alıyor.

“Onu asla sevmemiştim,” diyor. “İndiğinde aklımdan direksiyona geçip onu yolun ortasında bırakmak geldi, ama bilemiyorum, annelik içgüdüğü...”

Kadınların hiçbiri ona aldırış etmiyor. Hepsi, ki buna artık kendisi de dahil, farların aydınlattığı küçük yol kesitine bakmayı ve sessiz kalmayı tercih ediyorlar. Derken bir şey oluyor.

“Olamaz,” diyor Nené.

Önlerinde, ta uzaklarda, ufuk çizgisi çiftler çiftler beyaz ışık noktalarıyla aydınlanmaya başlıyor.

“Ne?” diyor ihtiyar. “Ne oluyor?”

Kadın sessizliğini koruyor ve yanıtın ondan gelmesini beklermiş gibi arada bir Nené’ye bakıyor.

Işık çiftleri büyüyor ve süratle üstlerine geliyor. Felicidad başını ön koltukların arasından uzatıyor.

“Geri geliyorlar,” diyor, gülümsüyor ve Nené’ye bakıyor.

Nené gözlerini yoldaki ilk ışık çiftlerinden ayırmıyor, şimdi arabalara dönüşerek yanlarından geçiyorlar, ayrıca ileriden daha bir sürü ışık geliyor. Nené bir sigara yakıyor ve koltuğunun arkasında Felicidad’ın neşeyle sıçradığını fark ediyor.

“Bunlar erkekler,” diyor Felicidad. “Yaptıklarına pişman oldular ve kadınları almak için geri geliyorlar.”

“Hayır,” diyor Nené, bir ağız dolusu dumanı dışarı üflüyor ve ekliyor: “Adam için geri geliyorlar.”

BOZKIRDA

Bozkırda yaşam kolay değil; her yerle aramızda saatlerce mesafe var ve etrafta kuru çalılardan oluşan şu koca ormandan başka görececek bir şey yok. Evimiz köyden kilometrelerce uzakta, ama olsun; rahat bir ev ve her ihtiyacımızı karşılıyor. Pol haftada üç kez köye giderek hem böcekler ve böcek ilaçlarıyla ilgili yazdığı yazıları tarım dergilerine yolluyor hem de hazırladığım alışveriş listesindikileri satın alıyor. Evde olmadığı bu saatlerde, yalnız başına gerçekleştirmeyi tercih ettiğim bir dizi etkinliğe odaklanıyorum. Herhalde Pol duysa hiç hoşuna gitmez, ama insan çaresizliğe kapılıp bizim gibi sınırlarının sonuna dayanınca, bazı basit çözümler, örneğin mumlar, tütsüler ve dergilerde çıkan tavsiyeler makul görünmeye başlıyor. Doğurganlığı artırmak için türlü türlü tarifler bulunduğu ve hepsi güvenilir olmadığından aklıma en çok yatanları seçiyor, yöntemlerini harfi harfine uyguluyorum. İlgili gördüğüm her ayrıntıyı, Pol'de ya da kendimde meydana gelen küçük değişiklikleri deftere geçiriyorum.

Bozkırda hava geç kararıyor, dolayısıyla vaktimiz bol. Her şeyi hazır etmek lazım: fenerler, ağlar. Pol saatin gelmesini beklerken alet edevatı temizliyor. Az sonra yine kirlenecek olan aletleri böyle temizleyip durmak

olaya ayinimsi bir hava katıyor, sanki aletleri her eline alışında onları nasıl daha iyi temizleyebileceğini düşünüyor, son günlerdeki rutinini değerlendirerek düzeltmesi gereken bir ayrıntı arıyor, çünkü bu ayrıntı bizi onlara götürebilir, ya da en azından birine: bizimkine.

Hazırlığı tamamladığımızda Pol parkamla atkımı uzatıyor, ben de onun eldivenlerini giymesine yardım ediyorum, ardından çantalarımızı sırtlanıyoruz. Evin arka kapısından çıkıp arazide tabana kuvvet ilerlemeye başlıyoruz. Gece soğuk ama rüzgâr diniyor. Önden giden Pol zemini feneriyle aydınlatıyor. İçerilere ilerledikçe arazi biraz çukurlaşp geniş tepelere dönüşüyor; bu tepelere yöneliyoruz. Bölgedeki çalılar kısa sayılır, arkalarına saklanabileceğimiz kadar boylu değiller, Pol'e göre her gece başarısız olmamızın sebeplerinden biri bu. Yine de vazgeçmiyoruz, çünkü birkaç kez gözümüze görünür gibi oldular; şafak vaktinde, iyice yorulduğumuzda. Böyle anlarda hemen hep bir çalının arkasına saklanıyorum, sonra da ağıımı sımsıkı kavrayıp başımı öne eğerek kendimce doğurgan düşünceler geçiriyorum aklımdan. Pol ise tam tersi, adeta bir yırtıcı hayvana dönüşüyor. Uzaklaştığını görüyorum, bitkilerin arasına çöküveriyor, bu pozisyonunda hiç kıınıldamadan saatlerce durabilir.

Hep merak ediyorum, gerçekte kim bilir nasıldır lar... Aramızda defalarca konuştuğumuz bir konu bu. Herhalde şehirdekilerle aynıdırlar, daha kaba daha yabani de olabilirler. Pol'e göreyse tam tersi, bambaşkalar. O da benim kadar hevesli olmasına, sonunda soğuk ve yorgunluğa boyun eğdiği geceler boyunca aramayı sürdürmesine rağmen, çalılarının arasındayken hareketlerine bir çekingenlik geliyor, sanki başka bir vahşi hayvanın kendisine saldıracağından korkuyor.

Şimdi yalnızım, mutfak penceresinden yolu izliyorum. Bu sabah da her zamanki gibi geç uyandık ve güne öğle yemeğiyle başladık. Ardından Pol alışveriş listemi ve dergiye yazdığı makaleleri alıp köye gitti. Saat geç oldu, şimdiye kadar dönmüş olmalıydı, ama ortalarda yok. Derken kamyoneti görüyorum. Eve yaklaşırken camdan elini çıkarıp kendisini karşılamamı işaret ediyor. Torbaları taşımasına yardım etmek için yanına gittiğimde beni selamlayıp şöyle diyor:

“Hayatta inanmayacaksın.”

“N’oldu?”

Gülümsüyor ve içeri girmemizi işaret ediyor. Torbaları mutfağa kadar götürmüyoruz, ne de olsa bir konu çıktı, nihayet anlatmaya değer bir şeyler oldu. Elimizdekileri hole bırakıp koltuklara yerleşiyoruz.

“Evet,” diyor Pol, ellerini ovuşturarak, “bir çiftle tanıştım, harikalar.”

“Nerede?”

Sorumu, sırf anlatmayı sürdürsün diye soruyorum ve aniden müthiş bir şey söylüyor, önceden hiç aklıma gelmediyse de duyar duymaz bunun her şeyi değiştireceğini anlıyorum.

“Onlar da aynı amaçla gelmişler,” diyor. Gözleri parlıyor, anlatmaya devam etmesi için çıldırdığımın bilincinde, “onlarda bir tane varmış, yaklaşık bir aydır.”

“Sahiden mi? Olacak iş değil! İnanamıyorum...”

Pol durmadan başını sallayıp ellerini ovuşturuyor.

“Akşam yemeğine davetliyiz. Hem de bugün.”

Onu mutlu görünce ben de seviniyorum, sanki biz de başarmışız gibi mutlu oluyorum. Sarılıp öpüşüyoruz, sonra da hazırlanmaya başlıyoruz.

Ben bir tatlı hazırlıyorum, Pol ise bir şişe şarap seçip en kaliteli puolarından birkaçını kenara ayırıyor. Banyo yaptığımız ve giyindiğimiz süre boyunca bana bildiği her

şeyi anlatıyor. Arnol ile Nabel bizden yirmi küsur kilometre uzakta oturuyorlarmış, evleri bizimkine çok benziyormuş. Pol evlerini g  rmu  ,        dönüş yolunda arka arkaya gitmişler ve bir noktada Arnol kornaya basıp kendi sapaklarına geldiklerini haber vermiş, Nabel de camdan uzanıp evlerini işaret etmiş. Pol habire harika olduklarını söylüyor, bense onlar hakkında bu kadar çok şey bildiği için onu i  ten i  e kıskanıyorum.

  Peki o nasıl? Gördün m  ?”

  Evde bırakıyorlar.”

  Nasıl yani, evde mi bırakıyorlar? Yalnız başına mı?”

Pol omuz silkiyor. Bu durumun dikkatini çekmemiş olmasını tuhaf buluyorum, ama hazırlıklara devam ediyor, bir yandan da daha fazla detay aktarmasını istiyorum.

Uzun süre d  nmeyecekmi  siz gibi evin her tarafını kapıyoruz. Parkalarımızı giyip dışarı   ıkıyoruz. Arabaya binince elmalı turtayı eteğimin üzerine koyuyor, e  mek için yol boyunca   zen gösteriyorum, bir yandan da söyleyeceklerimi düşüyor, Nabel’e sormak istediğim soruları aklımdan geçiriyorum. Pol, Arnol’u puro içmeye davet ettiğinde yanımızdan ayrılabilirler. Belki bu sürede daha mahrem meselelere de  inebilirim; belki Nabel de mumlar yakmış, doğurganlık üzerine düşüp durmuştur, artık amaçlarına ulaştıklarına göre belki ne yapmamız gerektiğini bize tamı tamına açıklayabilirler.

Gelince kornaya basıyoruz ve hemen evden çıkıp bizi karşılıyoruz. Arnol irikıyım bir tıp, üstünde kot pantolon ve kırmızı ekoseli bir gömlek var; Pol’   sımsıkı kucaklayarak selamlıyor, uzun zamandır görmediği eski bir dostu sanki. Nabel, Arnol’un arkasından başını uzatıp bana gülümsüyor. Galiba iyi anlaşacağız. O da Arnol gibi uzun boylu, ama ince yapılı ve üstündekiler kocasınıninkilerle neredeyse aynı; giysimin fazlaca   ık kaçtığını

düşünerek sıkılıyorum. Evin içi eski bir dağ kulübesini andırıyor. Duvarlar ve tavan ahşap, salonda koca bir şömine var, zemin ve kanepeler hayvan postlarıyla kaplı. Aydınlatma ve ısıtma tam kararında. Ben evimi hayatta böyle döşemezdim ama çok da fena olmadığını düşünüyorum ve Nabel'in gülümsemesine karşılık veriyorum. Ortama nefis bir salçalı et kokusu hâkim. Görünüşe bakılırsa yemekleri Arnol yapmış; mutfaka girip birkaç kirli tabağı kenara koyuyor ve Nabel'e bizi salona buyur etmesini söylüyor. Kanepeye yerleşiyoruz. Nabel şarap ikram ediyor, bir tepside atıştırmalık salam ve peynirler getiriyor, ardından Arnol da bize katılıyor. İçimden bir sürü soru sormak geliyor: Onu nasıl yakaladılar, tipi nasıl, ismi nedir, iyi yiyor mu, doktora götürdüler mi, şehirdekiler kadar güzel mi... Ancak konular alakasız yerlere kayıyor. Arnol, Pol'e böcek ilaçları hakkında sorular soruyor, Pol de Arnol'un işine ilgi gösteriyor, sonra kamyonetlerden bahsediyorlar, alışveriş yaptıkları yerleri anlatıyorlar, aynı adamla tartıştıklarını keşfediyorlar, benzin istasyonunda çalışan bir tipmiş, pisliğin teki olduğu konusunda hemfikirler. Derken Arnol yemeğe bakması gerektiğini söyleyerek izin istiyor, Pol de yardım etmeyi önerince birlikte yanıımızdan ayrılıyorlar. Nabel'in karşısındaki koltuğa geçiyorum. İstediklerimi sormadan önce hoş bir şeyler söylemem gerektiğinin farkındayım. Evlerini çok beğendiğimi söyleyerek tebrik ediyor, ardından da soruyorum:

"Güzel mi?"

Kızarıp gülümsüyor. Utanmış gibi bana baktığında midemin düğümlendiğini hissediyorum, mutluluktan öleceğim neredeyse, *ona sahipler*, diye düşünüyorum, *ona sahipler ve çok güzel*.

"Onu görmek istiyorum," diyorum. *Onu hemen görmek istiyorum*, diye aklımdan geçirip ayağa kalkıyorum.

Bakışlarımı koridora çevirip Nabel'in, "Buradan," demesini bekliyorum, nihayet görebileceğim onu, kollarıma alabileceğim.

Derken Arnol elinde yemekle beliriyor ve bizi sofraya çağırıyor.

"Bütün gün uyuyor mu?" diye sorup kendi söylediğime gülüyorum, şakaya vurmak için.

"Ana onu görmek için sabırsızlanıyor," diyor Pol, saçımı okşayarak.

Arnol gülüyor ama sorumu cevaplamak yerine elindeki tabağı masaya yerleştiriyor, kim etin az pişmiş, kim çok pişmiş tarafını ister diye soruyor ve çok geçmeden yemeye başlıyoruz. Sofrada Nabel iletişime daha açık. Erkekler aralarında konuşurken biz de benzer yaşamlar sürdürdüğümüzü keşfediyoruz. Nabel bitkiler konusunda benden tavsiye isteyince havaya giriyorum ve konuyu doğurganlık yöntemlerine getiriyorum. Çok ciddiye aldığım bir mesele değilmiş gibi davransam da laf olsun diye söylediklerim Nabel'in ilgisini çekiyor ve onun da bu yöntemleri uygulamış olduğunu keşfediyorum.

"Ya dışarı çıkmalar? Gece çıkılan avlar?" diyorum kendi kendime gülerken. "Eldivenler, sırt çantaları?" Nabel bir an sessiz kalıyor, yüzünde şaşkın bir ifade var, ardından o da benimle birlikte gülmeye koyuluyor.

"Ya el fenerleri!" diyor, gülerken karnını tutarak. "Namussuzlara pil dayanmaz!"

Bense, gözlerimden neredeyse yaşlar gelerek, "Ya ağlar! Pol'ün ağ!" diyorum.

"Ya Arnol'un ki!" diyor Nabel. "Anlatılmaz yaşanır!"

Derken erkekler konuşmalarına ara veriyorlar. Arnol bakışlarını Nabel'e çeviriyor, yüzünde şaşkın bir ifade var. Nabel ise durumu henüz fark etmiş değil; gülme krizine girerek iki büklüm oluyor, avucunu iki kez masaya vuruyor, bir şey söylemek istemiş gibi bir hali var

ama nefesini zor toparlıyor. Neşeyi onu izliyorum, Pol'e bakıyorum, onun da keyfinin yerinde olduğunu teyit etmek istiyorum, derken Nabel soluklanıyor ve gözlerinden yaşlar gelerek gülerken şöyle diyor:

"Ya tüfek!" Masaya yeniden vuruyor. "Tanrı aşkına, Arnol! Habire ateş edip durmasaydın onu çok daha çabuk bulabilirdik..."

Arnol, Nabel'e öldürmek istermiş gibi bakıyor ve sonunda abartılı bir kahkaha patlatıyor. Bakışlarımı tekrar Pol'e çeviriyorum, gülmeyi bırakmış. Arnol teslim olmuş gibi omuzlarını kaldırıyor, kendisine bir suç ortağı ararcasına Pol'e bakıyor. Ardından hayalî bir tüfek tutarmış gibi elini kaldırıyor ve ateş ediyor. Nabel de onu taklit ediyor. Hayalî tüfeklerini birbirlerine doğrultup bir kez de öyle ateş ediyorlar, sonra giderek sakinleşiyor, en sonunda da gülmeyi bırakıyorlar.

"Ah... Buyurun lütfen..." diyor Arnol, biraz daha et ikram etmek için tabağa uzanırken. "Nihayet bunca yemeği paylaşacak birileri çıktı... Var mı isteyen?"

"Şey, peki şimdi nerede? Görmeyi çok isteriz," diyor Pol sonunda.

"Birazdan göreceksiniz," diyor Arnol.

"Aşırı uyuyor," diyor Nabel.

"Bütün gün."

"Öyleyse uyurken görelim," diyor Pol.

"Yok, yok," diyor Arnol, "önce Ana'nın tatlısını yiye-
lim, üstüne güzel bir kahve içelim, sonra da Nabel'ciğim
oynayalım diye birkaç oyun çıkarmıştı... Strateji oyunla-
rını sever misin, Pol?"

"Uyurken görmeyi çok isteriz."

"Hayır," diyor Arnol. "Öyle görmenin hiçbir anlamı yok. Uyurken başka gün de görürsünüz."

Pol bakışlarını bir an bana kaydırıyor, ardından şöyle diyor, "Peki, o zaman tatlıya geçelim."

Nabel'in sofrayı toplamasına yardım ediyorum. Arnol'un buzdolabına koyduğu turtayı çıkarıp masaya götürüyorum ve servise hazırlıyorum. Bu esnada Nabel de mutfakta kahveyle uğraşmakta.

"Tuvalet ne taraftaydı?" diyor Pol.

"Şey, tuvalet..." diyor Arnol, mutfığa doğru bir bakış atarak, gözleri Nabel'i arıyor sanki, "aslında tuvalette bir sorun var..."

Pol bunun kendisi için önemli olmadığını belirtmek için ellerini kaldırıyor.

"Nerede?"

Arnol'un bakışları, belki de istemeden, koridora kayıyor. Bunun üzerine Pol yerinden kalkıp yürümeye başlıyor, Arnol da ayağa kalkıyor.

"Sana eşlik edeyim."

"Zahmet etme, hiç gerek yok," diyor Pol, koridora adım atarken.

Arnol birkaç adım gerisinden gidiyor.

"Sağ tarafta," diyor, "tuvalet sağdaki kapı."

Pol tuvalete girene kadar bakışlarımı üstünden ayırmıyorum. Arnol sırtı bana dönük halde birkaç saniye dikilip koridora bakıyor.

"Arnol," diyorum, ona ismiyle ilk hitap edişim bu, "tatlı ister misin?"

"Tabii," diyor, bakışlarını bir an bana çevirip sonra tekrar koridora yöneltiliyor.

"Alabilirsin," diyorum, doldurduğum ilk tabağı masadaki yerine itiyorum, "merak etme, Pol gecikebilir."

Gülümsüyorum ama karşılık vermiyor. Masaya dönüyor. Yerine oturuyor, sırtı koridora dönük. Keyifsiz bir hali var ama sonunda çatalının kenarıyla kestiği koca bir lokma tatlıyı ağzına götürüyor. Şaşkınlıkla onu izlerken diğer tabaklara da tatlı koyuyorum. Nabel mutfaktan seslenerek kahvelerimizi nasıl istediğimizi soruyor. Tam

cevap vereceğim sırada Pol'ün sessizce tuvaletten çıktığını ve diğer odaya geçtiğini görüyorum. Arnol gözlerini üzerime dikmiş, vereceğim cevabı bekliyor. Kahveye bayıldığımızı, her türlüşünü sevdiğimizi söylüyorum. Oda'nın ışığı yanıyor ve boğuk bir gürültü işitiyorum, halıya düşen ağır bir cismi çağrıştıran bir ses bu. Arnol tam yeniden koridora dönecekken ona sesleniyorum:

“Arnol.” Bana bakıyor, bir yandan da ayağa kalkıyor.

Kulağıma bir gürültü daha geliyor; ardından Pol çığlık atıyor ve bir şeyin yere düştüğü duyuluyor, belki de bir sandalye, ağır bir mobilya ittirilmiş gibi bir gıcırtı, sonra da bir şeyler kırılıyormuş gibi çatırtılar yükseliyor. Arnol koridora doğru koşarken duvarda asılı tüfeği kapıyor. Ben de yerimden kalkıp peşine takılıyorum, Pol odadan geri geri çıkıyor, bakışlarını içeriden ayırmıyor. Arnol üstüne atılıyor ama Pol vaktinde davranıp tüfeğini düşürmek için adama vurmaya başlıyor, onu kenara itiyor ve koşarak yanıma geliyor. Olup biteni anlayamasam da beni kolumdan tutup dışarı çıkarmasına izin veriyorum. Kapının arkamızdan yavaşça kapandığını duyuyorum, derken sertçe yeniden açılıyor. Nabel çığlık atıyor. Pol kamyonete binip motoru çalıştırıyor, ben de kendi tarafıma biniyorum. Geri vitesa takıyoruz ve farlar bir an için üzerimize doğru koşan Arnol'u aydınlatıyor.

Yola çıktığımızda bir süre ikimiz de konuşmuyoruz, önce biraz sakinleşmemiz lazım. Pol'ün üstü yırtılmış, gömleğinin sağ kolu neredeyse tamamen gitmiş, kolundaki derin sıyrıklar kan içinde. Son sürat evimize yaklaşıyoruz ve önünden son sürat geçiyoruz. Dursun diye ona dönüyorum ama burnundan soluyor; gergin elleri direksiyonu sımsıkı kavramakta. Gözlerini etrafımızda uzanan karanlık arazide gezdiriyor, aynadan arka tarafa bakıyor. Hızımızı azaltmamız lazım. Yoldan geçen bir hayvana çarpsak ölebiliriz. Derken aklıma onlardan biri-

ne çarpabileceğimiz geliyor: bizimkine. Ama Pol daha da hızlanıyor, şaşkın gözlerinden saçılan dehşete bakılırsa onun da aklında bu ihtimal var.

AĞIZDAKİ KUŞLAR

Silvia'nın arabası evin önüne park edilmişti, flaşörleri yanıp sönüyordu. Bir an öylece dikildim ve ona kapıyı açmamamın mümkün olup olmadığını düşündüm ama maçın gürültüsünün dışarıdan da duyulduğu kesindi, dolayısıyla televizyonu kapayıp kapıyı açmaya gittim.

"Silvia," dedim.

"Merhaba," dedi ve bir şey söylememe fırsat vermeden içeri girdi. "Konuşmamız lazım, Martin." Koltuğuma oturmamı işaret ettiğinde itaat ettim, çünkü bazen, geçmiş kapımı çalıp bana dört sene evvelki gibi davrandığında yine ahmaklık etmeyi sürdürüyorum. O da oturdu.

"Duyacakların hoşuna gitmeyecek. Çok... ağır bir mesele..." Saatine baktı. "Sara ile ilgili."

"Hep Sara ile ilgilidir zaten," dedim.

"Kızının ciddi sorunları var. Abarttığımı, delinin teki olduğumu söyleyeceksin, saçmalık diyeceksin ama bunlara vakit yok. Hemen benimle eve gelmeli ve kendi gözlemlerini görmelisin. Geleceğini ona söyledim. Sara seni bekliyor."

"Ne oldu?"

"Yirmi dakikanı bile almaz. Sonra kalkıp bana, yok efendim kızın neden senin hayatının bir parçası olamıyormuş falan diye mız mızlanmanı istemiyorum."

Bir süre konuşmadan oturduk. Nasıl bir hamlede bulunmam gerektiğini düşündüğüm sırada kaşlarını çatıp ayağa kalktı ve kapıya gitti. Ben de paltomu giyip peşinden dışarı çıktım.

Dışarıdan bakınca ev her zamanki gibiydi, çimler yeni kesilmişti ve Silvia'nın açelyaları ebeveyn balkonundan sarkıyordu. Arabalarımızdan inip konuşmadan içeri girdik. Sara kanepede oturmaktaydı. Okulu yaz tatiline girmiş olmasına rağmen üstünde porno dergilerindeki li-se üniformalı modelleri andıran okul hırkası vardı. Sırtı dik, bacakları bitişik, elleri dizlerinde, gözleri pencere ya da bahçedeki bir noktaya odaklanmış, annesinin yoga egzersizlerinden birini yapıyordu sanki. Genelde epey solgun ve çelimsiz görünmesine rağmen artık her yanından sağlık fışkırdığını fark ettim. Bacakları ve kolları kuvvetlenmiş benziyordu, son aylarda vücut çalışmış gibiydi. Saçları parıldıyordu, yanaklarının hafif pembesi boya gibi görünse de doğaldı. İçeri girdiğimi görünce gülümsedi.

“Merhaba, babacığım.”

Yavrucuğum gerçekten tatlılar tatlısı bir kızdı ama bir şeylerin yolunda gitmediğini anlamak için şu söylediği iki kelime dahi yeterliydi, bu şey elbette annesiyle alakalı olmalıydı. Kimi zamanlar, ayrılırken onu yanıma almış olmam gerektiği fikrine kapılsam da çoğunlukla bunun yanlış olduğunu düşünürüm. Televizyona birkaç metre mesafede, pencerenin yanında bir kafes vardı. Bir kuş kafesiydi –yetmiş-seksen santim genişliğinde–, tavandan sarkıyordu ve boştu.

“Bu nedir?”

“Bir kafes,” dedi Sara ve gülümsedi.

Silvia peşinden mutfığa gitmem için bir işaret yaptı. Pencerenin önüne kadar gittik ve Silvia, Sara'nın bizi duy-

mayacağına emin olmak için dönüp salona baktı. Sara hâlâ kanepede dimdik oturmaktaydı, bakışları sokağa dönüktü, sanki eve hiç gelmemiştik. Silvia alçak sesle konuştu:

“Martín. Bak, söyleyeceklerimi soğukkanlılıkla karşılamam lazım.”

“Yeter, Silvia, lafı uzatma. Ne oluyor?”

“Dünden beri hiçbir şey yediremedim.”

“Benimle kafa mı buluyorsun?”

“Kendi gözlerinle görmeni istedim.”

“Demek öyle... Delirdin mi sen?”

Salona dönmemiz için bir işaret yaptı ve eliyle kanepayı gösterdi. Sara’nın karşısına oturdum. Silvia evden çıktı, pencerenin önünden geçip garaja girdiğini gördük.

“Annenin nesi var?”

Sara omuz silkerek bir şey bilmediğini ifade etti. Siyah ve düz saçları atkuyruğu şeklinde toplanmıştı ve uzun kâkülleri neredeyse gözlerine kadar iniyordu.

Silvia elinde bir ayakkabı kutusuyla yanımıza döndü. Kutuyu içinde narin bir şey varmış gibi iki eliyle sımsıkı tutuyordu. Kafese gidip kapısını açtı, kutudan küçük, golf topu boyunda bir serçe çıkardı ve kuşu kafese sokup kapısını kapattı. Kutuyu yere atıp bir tekmeyle kenara, çalışma masasının altına savurdu, orada aynı türden dokuz-on kutu birikmişti. Derken Sara yerinden kalktı, atkuyruğu ensesinin iki yanına salınarak parıldadı, sonra da kendisinden beş yaş küçük kızların yapacağı gibi hoplaya zıplaya kafesin yanına gitti. Sırtı bize dönük şekilde parmak uçlarında yükselerek kafesi açtı ve kuşu dışarı çıkardı. Ne yaptığını göremedim. Kuş ciyakladı ve Sara bir an onunla cebelleşir gibi göründü, belki de kuş kaçmaya çalışmıştı. Silvia eliyle ağzını kapadı. Sara yanımıza döndüğünde kuştan eser kalmamıştı. Ağzı, burnu, çenesi ve elleri kan içindeydi. Utanarak gülümsedi, kocaman ağzı gerilen bir yay gibi açıldı, kırmızı dişlerini gö-

rünce kendimi tutamayıp yerimden fırladım. Banyoya koşup kapıyı arkamdan kapadım ve klozete kustum. Silvia'nın peşimden geleceğini, kapının ardından bana suçlamalar ve emirler yağdıracağını düşünsem de böyle yapmadı. Ağzımı yüzümü yıkadım ve aynanın karşısında dikilerek dışarıdaki seslere kulak kabarttım. Üst katta yere ağır bir şey kondu. Evin ön kapısı birkaç kez açılıp kapandı. Sara raftaki çerçeveli fotoğrafı yanına alıp alamayacağını sordu. Silvia evet dediğinde sesi uzaktan geliyordu. Banyonun kapısını ses çıkarmadan aralayıp korigora çıktım. Ön kapı ardına kadar açıldı ve Silvia kafesi arabamın arka koltuğuna yüklemekteydi. Birkaç adım ilerledim, evden bağıra çağıra çıkmaya niyetliydim, ama Sara mutfak kapısından geçip doğrudan sokağa çıkınca beni görmesin diye olduğum yerde durdum. Kucaklaştılar. Silvia onu öpüp ön yolcu koltuğuna oturttu. Eve dönmesini ve kapıyı kapamasını bekledim.

"N' oluyor ya!"

"Seninle kalacak." Çalışma masasına gidip boş kutuları ezmeye ve katlamaya başladı.

"Tanrı aşkına, Silvia, kızın kuş yiyor!"

"Daha fazla dayanamıyorum."

"Kuş yiyor! Bir doktora gösterdin mi? Kemikleri nasıl yiyor ki?"

Silvia bıkkın gözlerini üstüme dikti.

"Herhalde yutuyordur. Tam bilemiyorum, belki de kuşlar..." dedi ve düşüncelere daldı.

"Benimle kalamaz."

"Onunla bir gün daha geçirirsem kendimi öldüreceğim. Önce onu sonra da kendimi öldüreceğim."

"Kuş yiyor!"

Banyoya girip kendini içeri kilitledi. Pencereye yanaşıp dışarı baktım. Sara arabada oturduğu yerden bana neşyle el salladı. Sakin olmaya çalıştım. Başka şeyler

düşünerek ön kapıya doğru hantal birkaç adım atmayı başardım, bir yandan da yine sıradan bir adama dönüşmek için dua ettim; süpermarkette hangi bezelye markasını alacağına karar vermek için konserve raflarının önünde on dakika dikilmeye çekinmeyen, derli toplu, alelade bir adama. Şu dünyada insan yiyen insanlar varken kuşları diri diri yemenin çok da kötü olmadığını düşündüm. Dahası, natüralist açıdan bakıldığında uyuşturucu kullanmaktan daha sağlıklıydı; toplumsal açıdansa, on üç yaşında bir kızın hamileliğini saklamaktan daha kolaydı. Yine de arabanın kapısını açana dek içimden *kuş yiyor, kuş yiyor, kuş yiyor* diye tekrarlayıp durdum.

Sara'yı eve götürdüm. Yolculuk sırasında hiçbir şey demedi ve geldiğimizde eşyalarını arabadan tek başına indirdi. Kafesi, –bagaja koydukları– valizi ve Silvia'nın garajdan getirdiğine benzer dört ayakkabı kutusu. Ona yardım etmeyi beceremedim. Kapıyı açıp öylece dikilerek her şeyi onun taşımasını bekledim. İçeri girince ona üst kattaki odayı işaret ettim. Eşyalarını yerleştirdikten sonra aşağı çağırdım ve karşıma oturmasını söyledim, mutfak masasındaydım. İki kahve yaptım ama Sara fincanını bir kenara itti ve böyle şeyler içmediğini söyledi.

“Kuş yiyorsun, Sara,” dedim.

“Evet, babacığım.”

Dudaklarını ısırды, utanmıştı.

“Sen de,” dedi.

“Kuşları canlı canlı yiyorsun, Sara.”

“Evet, babacığım.”

Sıcak ve hareketli bir şeyi yutmanın, ağzında tüylü ve tırnaklı bir şey hissetmenin nasıl bir duygu olduğunu düşündüm ve tıpkı Silvia'nın yapmış olduğu gibi elimle ağzımı kapadım.

Üç gün geçti. Sara bütün bu süre boyunca kanepede bacakları bitişik, elleri dizlerinde, dimdik oturmaktan başka bir şey yapmadı. Bense işe gitmek için evden erken çıkıyor, günümü internette “kuş”, “çiğ”, “tedavi”, “evlat edinme” ifadelerinin çeşitli kombinasyonlarını aratarak geçiriyor, aynı dakikalarda onun da yerinden hiç kalkmadan, saatlerce bahçeyi izlediğini biliyordum. Akşam yedi sularında eve dönüp de onu tıpkı bütün gün hayalimde canlandırdığım halde görünce tüylerim diken diken oluyor, kaçıp gidesim, kapıyı üstüne kilitleyesim geliyordu, tıpkı çocukken yakalayıp cam kavanozlara koyduğumuz ve havasız kalmasını beklediğimiz böcekler gibi içeri mühürlemek istiyordum onu. Bunu yapabilir miydim? Çocukken sirkte sakallı bir kadın görmüş-tüm, ağzına fareler sokuşturuyordu. Sonra da hayvanın kuyruğu dudaklarının arasında kımıldanırken gözlerini faltaşı gibi açarak seyircilerin önünden geçiyordu. Şimdi neredeyse her gece bu kadını düşünür olmuştum. Uyku-larım kaçtıkça yatakta oradan oraya dönüyor, Sara’yı bir psikiyatri kliniğine yatırma olasılığını tartıyordum. Belki onu haftada bir-iki kez ziyaret edebilirdim. Ziyaretleri Silvia ile bölüşebilirdik. Kimi vakalarda doktorların hastayı tecrit ettiklerini, ailesinden birkaç aylığına ayırdıklarını düşündüm. Belki de herkes için en uygun seçenek bu olacaktı, ama Sara’nın böyle bir yerde hayatta kalabileceğine emin değildim. Gerçi kalabilirdi de. Ama her halükârda annesi buna izin vermezdi. Gerçi verebilirdi de. Bir türlü karar veremiyordum.

Dördüncü gün Silvia bizi görmeye geldi. Getirdiği dört ayakkabı kutusunu hole, kapının hemen yanına bıraktı. İkimiz de bu konuda bir yorumda bulunmadık. Sara’yı sordu ve üst katı işaret ettim. Üst kattan döndüğünde ona kahve ikram ettim. Kahvelerimizi salonda içtik, hiç konuşmadık. Solgundu, elleri öyle çok titriyor-

du ki fincanını tabağa her indirdiğinde porselenin çingirdadığı duyuluyordu. İkimiz de birbirimizin aklından geçenleri biliyorduk. Ben ona, “Bu senin suçun, onu bu hale getirmeyi sen başardın,” diyebilir, o da bana, “Senin ilgisizliğin yüzünden böyle oldu,” gibi saçmasapan bir karşılık verebilirdi. Ama doğrusunu söylemek gerekirse ikimiz de çok yorgunduk.

“Bu işi ben üstlenirim,” dedi Silvia, çıkmadan önce ayakkabı kutularını işaret ederek. Karşılık vermesem de içimden binlerce kez teşekkür ettim.

Süpermarkette insanlar arabalarını mısır gevrekleri, şekerlemeler, sebzeler ve süt ürünleriyle dolduruyorlardı. Bense her zamanki konservelerimi almakla yetiniyor ve sesimi çıkarmadan kasa kuyruğunda bekliyordum. Haftada iki-üç kez süpermarkete gidiyordum. Bazen, alacağım hiçbir şey olmasa da, eve gitmeden önce oraya uğruyordum. Bir market arabası alıyor ve kesin bir şeyleri almayı unuttuğumu düşünerek rafların arasında geziniyordum. Geceleri birlikte televizyon izliyorduk. Sara kanepenin bir ucunda dimdik oturuyordu, bense öbür ucunda oturduğum yerden, programı mı izliyor yoksa yine gözleri bahçeye mi dikmiş diye görmek için arada bir ona bakıyordum. Yemeklerimizi iki kişilik hazırlıyor ve iki ayrı tepsiye koyarak salona götürüyordum. Sara’nın tepsisini önüne bıraksam da hiç elini sürmüyordu. Benim yemeye başlamamı bekliyor, ardından şöyle diyordu:

“İzninle, babacığım.”

Yerinden kalkıp odasına çıkıyor, kapısını nazikçe kapıyordu. İlk seferinde televizyonun sesini kısıp çıt çıkarmadan bekledim. Tiz ve kısa bir ciyıklama duyuldu. Bir süre sonra da banyodaki musluk ve akan suyu sesi. Bazen birkaç dakika sonra, üstü başı hiç bozulmamış halde,

sakince yanıma dönüyordu. Bazense duş yapıyor ve pijamasını giyinmiş olarak aşağı geliyordu.

Sara evden çıkmak istemiyordu. Davranışlarını incelediğimde, gösterdiği belirtilerin agorafobi başlangıcına işaret edebileceğini düşündüm. Bazen bahçeye bir sandalye koyup onu evden azıcık bile olsa çıkmaya ikna etmeye uğraşıyordum. Ama nafileydi. Yine de cildi sağlıklıla ışıldıyor, vaktini güneşin altında egzersiz yaparak geçiriyormuş gibi her geçen gün daha da güzelleşiyordu. Arada sırada, evde bir şeyler yaparken, karşıma bir tüy çıkıyordu. Kapının hemen altında, kahve tenekesinin arkasında, çatal kaşığın arasında, hâlâ nemli halde mutfak lavabosunda. Onu parmaklarımın arasına alıp Sara'ya görünmemeye özen göstererek klozete atıyordum. Bazen sifonu çekince başından ayrılmıyor, akıntıda gözden kayboluşunu izliyordum. Bazense klozetin içi tekrar dolduğunda, su durulup yine bir aynayı andırdığında bile yerimden ayrılmıyor, süpermarkete dönmemin gerekli olup olmadığını, market arabalarını onca çöple doldurmakla doğru yapıp yapmadığımızı, Sara'yı ve bahçeye bakınca ne gördüğünü düşünüyordum.

Bir akşam Silvia arayıp yataktan çıkamadığını, fena bir gribe yakalandığını haber verdi. Bize uğrayamayacağını söyledi. *Uğrayamayacak* demek, kutu getiremeyecek demektir. Onsuz halledebilecek miyim diye sordu. Bense ona ateşi var mı, iyi besleniyor mu, doktora gitti mi diye bir sürü soru sordum, cevap vermeye giriştiğinde de kapamam gerektiğini söyledim ve kapadım. Telefon yeniden çaldı ama açmadım.

Televizyon izledik. Yemeğimi getirdiğimde Sara odasına gitmek için yerinden kalkmadı. Ben yemeğimi bitirene kadar bahçeye baktı, ardından yine televizyona döndü.

Ertesi gün eve dönmeden önce süpermarkete uğradım. Market arabama her zamanki ürünlerden koydum. Mekâna ilk kez gelmişim ve keşif gezisi yapıyormuşum gibi rafların arasında gezindim. Evcil hayvan bölümünde durdum, burada köpek, kedi, tavşan, kuş ve balık yemleri vardı. Nasıl olduklarını görmek için birkaç paketi elime aldım. İçindekileri, kalori oranlarını, her cins, kilo ve yaşa göre önerilen miktarları okudum. Ardından bahçe malzemeleri bölümüne gittim, burada sadece çiçekli ya da çiçeksiz bitkiler, saksılar ve toprak vardı, böylece evcil hayvan bölümüne döndüm ve orada öylece dikilerek sonraki hamlemi düşündüm. İnsanlar market arabalarını dolduruyor ve bana çarpmamak için kenardan geçiyorlardı. Hoparlörlerden anneler günü için süt ürünlerinde promosyon olduğu haber verildi ve bir şarkı çalmaya başladı, etrafı kadın dolu olsa da ilk aşkını özleyen bir adam hakkında bir şarkıydı, sonunda arabamı ittim ve konserveler bölümüne döndüm.

O gece Sara geç uyudu. Odam onunkinin altında olduğundan sinirli voltalar attığını, yatağa yattığını, sonra yine kalktığını duyabildim. Odasının ne halde olduğunu merak ettim; eve geldiğinden beri oraya hiç çıkmamıştım, belki de felaket haldeydi, kir tüy kaplı bir ağıla dönüşmüştü.

Silvia'nın telefon etmesinden sonraki üçüncü gece, eve dönmeden önce, bir hayvan mağazasının önünde asılı kuş kafesleri görünce durup incelemeye koyuldum. Kuşların hiçbirisi Silvia'nın evinde gördüğüm serçeye benzermiyordu. Renkli ve daha iriceydiler. Bir süre oyalandım ve sonunda bir tezgâhtar yanıma gelip ilgilendiğim belli bir kuş var mı diye sordu. Olmadığını söyledim, kuşlarla hiç alakam yoktu, sadece bakıyordum. Tezgâhtar bir süre yakındaki birkaç kutuyu düzenledi, arada bir sokağı izledi, gerçekten bir şey satın almayacağımı anlayınca da tezgâhın arkasına döndü.

Eve döndüğümde Sara kanepede bekliyordu, yoga egzersizini andıran duruşu sayesinde dimdikti. Selamlaştık.

“Merhaba, Sara.”

“Merhaba, babacığım.”

Yanaklarının pembeliği azalmıştı ve birkaç gün önceki kadar sağlıklı görünmüyordu.

“Babacığım...” dedi Sara.

Çiğnediğim lokmayı yutup televizyonun sesini kısıtım, gerçekten benimle konuştuğuna bir an inanamadım, ama işte karşımdaydı, bacakları bitişik, elleri dizlerinde, gözleri üzerimdeydi.

“Ne oldu?” dedim.

“Beni seviyor musun?”

Elimi kaldırıp başımı salladım. İki hareketin bileşimi evet, tabii anlamına geliyordu. Ne de olsa kızımdı, değil mi? Yine de, şüpheye yer vermemek adına, eski karımın “doğru” diye niteleyeceği şekilde davranarak şöyle dedim:

“Evet, canım. Elbette.”

Böylece Sara bir kez daha gülümsedi ve programlar bitene dek gözlerini bahçeden ayırmadı.

O gece de uykumuz kaçtı, Sara odasında volta atıp durdu, bense yatağımda bir o yana bir bu yana döndükten sonra sonunda uyuyakaldım. Ertesi sabah Silvia’yı aradım. Günlerden cumartesiydi ama telefonu açmadı. Daha sonra tekrar aradım ve öğlene doğru bir kez daha. Mesaj bıraktım ama geri dönmedi. Sara bütün sabah kanepeden kalmadan bahçeyi izlemişti. Saçı biraz dağınıktı ve eskisi kadar dik oturmuyordu; çok yorgun görünüyordu. İyi mi diye sorduğumda, “Evet, babacığım,” diye cevap verdi.

“Niçin biraz bahçeye çıkmıyorsun?”

“Hayır, babacığım.”

Önceki geceki konuşmamızı düşününce ona beni seviyor mu diye sorabileceğim aklıma geldi, ama hemen ardından bunu saçma buldum. Silvia'yı tekrar aradım. Bir mesaj daha bıraktım. Sara beni duymasın diye sesimi alçaltıp telesekretere fısıldadım:

“Acil bir durum, rica ediyorum.”

Açık televizyonun karşısında ayrı koltuklara oturarak bekledik. Birkaç saat sonra Sara konuştu:

“İzninle, babacığım.”

Odasına kapandı. Televizyonu kapayıp telefonun başına gittim. Ahizeyi bir kez daha kaldırdım ve çevir sesini duyunca yerine koydum. Arabaya atlayıp hayvan dükkânına gittim, tezgâhtar buldum ve küçük bir kuşa ihtiyacım olduğunu söyledim, ellerindeki en küçük kuş işimi görürdü. Tezgâhtar fotoğraflı bir kataloğu açıp fiyat ve yemlerin türden türe değiştiğini söyledi. Camekânlı tezgâha bir yumruk indirdim. Darbenin etkisiyle birkaç ürün yerinden oynadı ve tezgâhtar susup bana baktı. Koyu renkli küçük bir kuşu işaret ettim, kafesinde telaşla bir o yana bir bu yana sırıyordu. Yüz yirmi peso ödedim ve karşılığında kuşu her yanında küçük delikler olan, kapağındaysa yetiştiricinin bilgi kâğıdı ve kuşun fotoğrafı bulunan yeşil karton bir kutuya koyup elime tutuşturdular, ücretsiz olarak bir paket de yem verdiler ama geri çevirdim.

Eve döndüğümde Sara hâlâ odasından çıkmamıştı. Yanımda kalmaya başladığından beri ilk kez üst kata çıktım ve odasına girdim. Yatağında oturuyordu ve karşısındaki pencere açıktı. Bana baktı ama ikimiz de bir şey demedik. Öyle solgundu ki hasta gibiydi. Oda temiz ve düzenliydi, banyonun kapısı aralıktı. Çalışma masasının üstünde otuz küsur ayakkabı kutusu vardı, ama yer kaplamasın diye açılıp düzleştirilmiş ve titizce üst üste dizilmişlerdi. Pencerenin önünde asılı kafes boştu. Başucu

sehpasında, gece lambasının hemen dibinde, annesinin evinden getirdiği çerçeveli fotoğraf duruyordu. Kuş kı-mıldandı ve kartona sürten tırnaklarının sesi duyuldu ama Sara yerinden kı-mıldamadı. Kutuyu çalışma masası-na bıraktım, odadan çıktım ve kapıyı ardımdan kapadım. İyi olmadığımı ancak o zaman fark ettim. Nefeslenmek için duvara yaslandım. Yetiştiricinin bilgi kâğıdına bak-tım, hâlâ elimdeydi. Arkasında kuşun bakımı ve üreme dönemleri hakkında bilgiler vardı. Bu tür kuşların kızış-ma döneminde çiftler halinde tutulması gerektiği vurgu-lanıyor, senelerce süren tutsaklığın olabildiğince az olum-suz etkiye sebep olması için yapılması gerekenler sırala-nıyordu. Kısa bir ciyıklama duydum, ardından da banyo-daki lavabonun musluk sesini. Su akmaya başlayınca bi-raz daha iyi hissettim, öyle ya da böyle merdivenlerin beni aşağıya indireceğini biliyordum.

HIZ KAYBEDERKEN

Tego birkaç yumurta kırıp kendine çırpılmış yumurta yaptı, ama masaya oturup tabağa bakar bakmaz yiye-meyeceğini anladı.

“Ne oldu?” diye sordum ona.

Bakışlarını yumurtadan ayırmakta gecikti.

“Kaygılıyım,” dedi, “sanırım hız kaybediyorum.”

Kolunu iki yana oynattı, bunu insanı illet edecek de-recede yavaşça yaptı, sanırım kasten böyle davranıyordu, ardından da vereceğim hükmü beklercesine gözlerini suratıma dikti.

“Ne demek istediğini hiç anlayamadım,” dedim, “hâ-lâ uyku mahmuruyum.”

“Telefonu açmamın uzun sürdüğünü fark etmedin mi? Aynı şey kapıya giderken de oluyor, bir bardak su içerken, dişlerimi fırçalarken... Tam bir çile.”

Bir zamanlar Tego saatte kırk kilometre hızla uçardı. Sirk gökyüzü idi; ben topu çeke çeke pistin ortasına getirirdim. Işıklar seyircilerin yüzlerini saklasa da şamatalarını duyardık. Kadife perdeler açılır ve Tego başında gümüş rengi kaskıyla belirirdi. Kollarını kaldırarak alkışları kabul ederdi. Kumlu zemine adım atınca kırmızı kostümü parıldardı. O topa tırmanıp sıska bedenini namludan içeri sokarken ben de barutu hazırlardım. Orkestranın davul-

ları vurmaya başlayarak herkesi susturunca sorumluluk tamamen bana geçirdi. Patlamış mısır paketlerinin hışırtısı ve tek tük tedirgin öksürükler haricinde ses çıkmazdı. Ben cebimden kibritleri çıkarırdım. Onları taşıdığım gümüş kutuyu bugüne dek saklarım. Küçük bir kutu olsa da parıltılı yüzeyi sayesinde en arkadaki seyircilerin bile gözünü alırdı. Kapağını açar ve içinden çıkardığım kibriti kutunun altındaki zımpara kâğıdına dayardım. O anda bütün bakışlar bana kilitlenirdi. Kıvrak bir hareketin ardından ateş belirirdi. Fitili yakardım. Kıvılcımların çıtırtısı her taraftan duyulurdu. Ben teatral bir tavırla birkaç adım gerileyerek korkunç bir şeyin gerçekleşmek üzere olduğunu belli ederdim, seyirciler tükenip giden fitilden gözlerini ayıramazlardı ve olan olurdu: bum. Ve Tego kırmızı ve parlak bir ok gibi son sürat topun namlusundan fırlardı.

Tego yumurtasını kenara koydu ve zorlanarak sandalyesinden kalktı. Hem şişmanlamıştı hem de yaşlanmış. Nefes alıp verirken fena bir hırıltı çıkarıyordu, çünkü omurgası akciğerlerinin bir tarafını sıkıştırıyordu. Mutfakta ilerlerken sandalyelere ve tezgâha tutunup destek alıyor, aklına bir şey gelmiş ya da dinlenecekmiş gibi habire duraklıyordu. Bazen de iç geçirmekle yetinip yoluna devam ediyordu. Bir şey demeden mutfak kapısına kadar gitti ve orada durdu.

“Sanırım gerçekten de hız kaybediyorum,” dedi.

Yumurta tabağına baktı.

“Sanırım ölmek üzereyim.”

Tabağı masada kendi önüne çekti, sırf onu kızdırmak için.

“İnsan en iyi yaptığı şeyi bıraktığında işte böyle olur,” diye konuşmayı sürdürdü. “Biraz önce buna kafa yoruyordum, insanın ölüp gittiğine..”

Yumurtanın tadına baktım ama çoktan soğumuştü.

Aramızdaki son konuşma bu oldu; ardından salona doğru üç sarsak adım attı ve yere devrilip ölüverdi.

Birkaç gün sonra yerel bir gazeteden bir muhabir kız benimle röportaj yapmak için geliyor. Haberde kullanması için bir fotoğrafımızı imzalayıp ona veriyorum, fotoğrafta Tego ile ben topun yanındayız; başında kaskı, üstündeyse kırmızı kostümü var, benimse üstüm mavi, elimde kibrit kutusu. Gazeteci kız çok memnun oluyor. Tego'dan bahsetmemi istiyor, ölümü hakkında söylemek istediğim özel bir şey olup olmadığını soruyor, fakat canım artık bu konudan bahsetmek istemiyor ve aklıma anlatacak hiçbir şey gelmiyor. Kız gitmeye yeltenmeyince içecek bir şey ikram etmeye karar veriyorum.

“Kahve?” diye soruyorum.

“Olur!” diyor kız. Beni ebediyete kadar dinlemeye hazır bir hali var. Fakat ocağı yakmak için bir kibriti alıp gümüş kutuma sürttüğümde, defalarca denesem de hiçbir şey olmuyor.

ASFALTA ÇARPAN KAFALAR

Birinin kafasını asfalta çok çarparsan –bunu söz konusu kişiyi akıllandırmak için dahi yapıyor olsan– büyük ihtimalle ona zarar verirsin. Fredo’nun kafasını ilkokul bahçesinin zeminine çarptığım gün annemin bana ilk söylediği bu olmuştu. Ben saldırgan bir çocuk değildim, yanlış anlaşılacak istemem. Sadece aşırı gerekli olduğunda konuşurdum, ne arkadaşım vardı ne de düşmanım, tenefüslerde tek yaptığım, bahçenin gürültüsünden uzakta, yalnız başıma sınıfta oturup sonraki dersin başlamasını beklemektir. Beklerken resimler çizdim. Böylece hem zaman daha hızlı geçerdi hem de dünyadan soyutlandım. Kapalı kutular, yapboz parçaları gibi birbirine geçen balıklar çizdim. Fredo futbol takımının kaptanıydı ve başkalarına canının istediğini yapardı. Mesela bir seferinde Cecilia’nın amcası ölmüştü ve Fredo adamı kendisinin öldürdüğüne inandırmıştı kızı. Bir gün, teneffüs sırasında, Fredo sınıfa girdi, çizmekte olduğum resmi önümden çekip aldı ve koşarak dışarı çıktı. Peşinden fırlayıp bahçeye çıktım. Resimde iki tane yapboz balığı vardı, birer kutunun içindelerdi ve kutular da başka bir kutunun içindeydi. Kutu içinde kutular çizmeyi annemin sevdiği bir ressamdan kapmıştım, öğretmenlerim de görünce bayılmış, bunun *çok şiirsel bir yaklaşım* olduğunu söylemişlerdi.

Bahçede Fredo resmimi tam ortadan yırttı, sonra yırttığı parçaları bir kez daha yırttı ve böylece yırtmayı sürdürdü, bu esnada arkadaş grubundakiler de, etrafına dizilmiş gülüyorlardı. Elindeki parçalar bölünemeyecek kadar küçük kaldığında hepsini havaya savurdu. Hissettiğim ilk şey hüznün oldu. Lafın gelişi söylemiyorum, başıma ne zaman bir şey gelse tam o anda nasıl hissettiğimi düşünürüm, belki de diğerlerinden daha yavaş, daha dalgın olmamın sebebi budur. Sonra vücudum kaskatı kesildi, yumruklarımı sıkıttım ve hararet bastı. Üstüne atılarak Fredo'yu yere devirdim, saçlarını iki yandan kavradım ve kafasını yere çarpmaya başladım. Kadın öğretmenlerden biri bağırmaya başlayınca erkek öğretmenlerden biri gelip bizi ayırdı. Ama sonrasında olay pek büyümedi. O akşam annem bana, neyse ki Fredo'ya büyük bir zarar vermediğimi söyledi ve konu kapandı.

Ortaokulda aynı şeyi bir kez daha yaptım. Hâlâ resimler çiziyordum ve çizdiklerime kimse elini sürmüyordu, çünkü benim iyiyle kötüye inandığımı ve ikinci-siyle alakalı her şeyden büyük rahatsızlık duyduğumu herkes biliyordu. Fredo ile kavgam sonucunda arkadaş grubunun saygısını kazanmıştım ve artık bana bulaşmıyorlardı. Ama okula o sene gelen sivri akıllı bir oğlan, bir sabah Cecilia'nın önceki gün ilk kez âdet gördüğünü öğrenince, artık benim de her teneffüste sınıfta oturmamamı fırsat bilerek, kızın kalem kutusunu kırmızı mürekkeple doldurdu. Cecilia bir kalem almak için kalem kutusunu açtığında parmakları ve kıyafeti kırmızıya boyandı. Çocuk da bunu görünce sırasının üstüne çıkıp Cecilia'nın artık bir orospu olduğunu, onun da diğer bütün kadınlardan hiçbir farkı kalmadığını haykırmaya başladı. Cecilia benden pek hoşlanmazdı ama ben yine de çocuğun kafasını kanatana kadar yere çarptım. Öğretmen bizi ayırmak için yardım çağırmak zorunda kal-

dı. Başkaları tekrar kenetlenmememiz için araya girdiği sırada ona beyni artık daha iyi çalışıyor mu diye sordum. Bana çok komik geldi ama kimse gülmedi. Resmî bir uyarı aldım ve iki gün okuldan uzaklaştırıldım. Annem de kızdı ama onun telefonda *oğlunun hoşgörüsüzlüğe alışkın olmadığını ve benim tek amacımın o zavallı kızcağızı korumak olduğunu* söylediğini duydum.

O günden itibaren Cecilia arkadaşım olmak için çırpınmaya başladı. Bu durum müthiş canımı sıkıyordu. Derslerde yanımdaki sıralardan birine oturuyor ve ikide bir dönüp bana bakıyordu. Bazen gülümsüyor ya da el sallıyordu. Bana dostluk ve sevgi hakkında mektuplar yazıyor, bunları eşyalarımın arasına saklıyordu. Bense resimler çizmeyi sürdürüyordum. Annem beni okulda açılan çizim ve resim kursuna kaydettirmişti, her cuma toplanıyorduk. Öğretmen bize A3 kâğıtlar aldırıyordu, bu kâğıtların boyu benim kullandıklarımın neredeyse dört katıydı. Boyalar ve fırçalar da vardı. Öğretmen çalışmalarımı sınıfa göstererek benim *ne kadar müthiş olduğumu, aklımdakileri fırça darbeleriyle aktarmayı nasıl da başardığımı* söylüyordu. Kursta çok şey öğrendim; yapbozlarımda en ince ayrıntılarını daği üç boyutlu olarak tasarlamayı, *ufuk çizgisinin gerçekliğiyle tezat oluşturacak soyut bir hava katmak* için arka planları bulanıklaştırarak boyamayı, eskimesinler ve *renklerin gücü* kaybolmasın diye en beğendiğim çalışmalarımı koruyucu spreyle kaplamayı...

Resim yapmak benim için her şeyden önemliydi. Sevdiğim başka şeyler de vardı, mesela televizyon izlemek, boş boş oturmak ve uyumak. Ama favorim resim yapmaktı. Ortaokulun üçüncü senesinde bir resim yarışması düzenlendi; kazanan resim okulumuzun lobisinde sergilenecekti. Jüri resim öğretmenimiz, müdire hanım ve sekreterinden oluşuyordu. Üçünün de kararı aynı oldu; resmimi oybirliğiyle *okulu en iyi temsil eden eser*

olarak seçtiler ve çerçeveleyip okulun lobisine astılar. Aynı sıralarda Cecilia ona eskiden beri âşık olduğumu söylemeye başladı. Resimdeki kırmızı balık kendisiymiş, mavi balıksa ben. Balıkları oluşturan yapboz parçaları birbirine uyuyormuş, çünkü biz de öyleymişiz, birbirimiz için yaratılmışız. Bir teneffüste, lobide asılı resmimdeki balıkların altına birinin isimlerimizi yazmış olduğunu fark ettim. Sınıfa döndüğümde karatahtada içinden ok geçen devasa bir kalp, üstünde de isimlerimizi gördüm. Elyazısı, resimdeki isimleri yazan kişininkiyle aynıydı. Kimse gülmeye cesaret edemese de tahtayı bütün öğrenciler görmüştü ve aralarında bakışıyorlardı. Cecilia bana bakarak gülümsedi, kızarmıştı, sonra da defterine aptal bir kalp daha çizmeye başladı. Ona vurmak için büyük bir arzu duydum, tıpkı önceden Fredo'ya ve ortaokuldaki çocuğa saldırdığımda olduğu gibi. Fark ettim ki öfke içimde yükselmeden hemen önce zihnimde bir görüntü oluşuyordu; kafanın yere çarptığını, kafa derisinin zemindeki girinti çıkıntılara sürterek lime lime olduğunu, kafatasının delindiğini, kanın saçları yapış yapış ettiğini görüyordum. Vücudumun Cecilia'ya yüklenecekmiş gibi gerildiğini, hemen ardındansa donup kaldığını hissettim. Böylece bir nevi aydınlanma yaşadım ve ne yapmam gerektiğini oracıkta anlayıverdim. İkinci kattaki çizim ve resim atölyesine koştum, çocukların bazıları peşimden geldiler –Cecilia da aralarındaydı– kapıyı açtım, dolaplardan kâğıt ve boya çıkardım ve zihnimdeki resmini çizdim. Örnek gösterilecek bir birinci plan resimdi. Cecilia'nın dehşet dolu tek bir gözü, boncuk boncuk ter birikmiş alnı, daha aşağıda pürüzlü zemin, elimin güçlü parmakları saçlarına dolanmış, sonrasındaysa katıksız bir renk, her şeyi lekeleyen kırmızı.

Bana okulda ne öğrendiğimi sorsalar tek öğrendiğimin resim yapmak olduğunu söyleyebilirim. Geriye kalan her şey bir kulağımdan girip öbüründen çıktı, hiçbir iz bırakmadı. Ortaokuldan sonra öğrenimime devam da etmedim. Şimdilerde yere çarpan kafaların resmini yapıyorum ve karşılığında insanlar bana servet ödüyorlar. Şehrin en göbek noktasındaki bir loftta yaşıyorum. Üst katta odam ve banyo var, alttaysa mutfak ve stüdyomun geri kalanı. Kimi zenginler bana kendi kafalarını çizmemi sipariş ediyorlar. Devasa kare tuvallere bayılıyorlar, bazen iki metrelik tuvallerde bile çalıştığım oluyor. Ne para istersem veriyorlar. Tablolarımı evlerinin muazzam salonlarına astıklarında gidip görüyorum, güzellikleri karşısında etkileniyorum. Bence böyle tipler benim elimle yere çarpıldıklarını görmeyi hak ediyorlar, üstelik tabloların önünde hiç ses çıkarmadan dikilirken hallerinden gayet memnun görünüyorlar.

Kız arkadaş edinmekten hoşlanmıyorum. Birkaç kızla çıktım ama asla yürümedi. Er ya da geç kendilerine vakit ayırmadığımdan şikâyet eder ya da gerçekte hissetmediğim şeyleri söylememi isterler. Bir seferinde gerçek hislerimi söylemeye kalkıştım, daha beter oldu. Başka bir seferindeyse beş-altı kez çıktığımız için kendini sevgilim ilan eden bir kız ben daha bir şey demeye fırsat bulmadan çıldırdı. Kendisini sevmediğimi, asla sevmeyeceğimi söyledi, elimi zorla saçlarına yapıştırdı ve kendi kendine başını duvara çarpmaya başladı, bir yandan da kızışmış bir hayvan gibi bağıırıyordu, *beni öldürmeni istiyorum, beni öldürmeni istiyorum*. Bence böyle ilişkiler sağlıklı değil. Menajerim, yani tablolarımı galerilere koymakla ve yaptıklarına fiyat biçmekle yükümlü herif, kadın meselelerine kafamın basmadığını söyler. Ona göre erkeklerin enerjisi daha üstünmüş, çünkü dağılmazmış ve *monotematik* imiş. Monotematığın anlamı bir konuya

kafayı takmak olsa da menajerim kafaya takılan bu konunun ne olduğunu asla söylemiyor. Ona göre kadınlar bir başlangıçta iyiler, *yani tam kıvamında olduklarında*, bir de en sonunda, *çünkü babası son nefesini annesinin kollarında vermiş*, kendisi de aynı şekilde ölmek istediğini söylüyor. *Arada bütün olup bitenler ise cehennem azabı*. Artık yapmayı en iyi bildiğim şeye odaklanmam gerektiğini söylüyor. Kel kafalı, şişman bir adam ve her daim burnundan nefes alır. İsmi Anibal, eskiden ressammış ama bu konuda konuşmaya asla yanaşmaz. Eve kapalı yaşadığımdan, beni rahatsız etmesin diye annemi bizzat ikna eden Anibal gün ortasında uğrayıp bana yemek getirir ve üstünde çalıştığım tabloları inceler. Tabloların önünde dikilip başparmaklarını kot pantolonunun ön ceplerine sokar ve her seferinde aynı şeyi söyler: *Daha kırmızı, daha fazla kırmızı lazım*. Ya da: *Daha büyük, ta karşı köşeden görebilmem lazım*. Ayrıca hemen her seferinde, gitmeden hemen önce, şöyle der: *Sen bir dâhisin. Bir-dâ-hi*. Hep iki kez söylediği ifadelerden biridir bu. Üzgün ya da yorgun olduğum için keyfimin kaçtığı günlerde banyodaki aynanın karşısına geçer, başparmaklarımı kotumun ceplerine sokar ve kendi kendime, *sen bir dâhisin, bir-dâ-hi* derim. Bazen işe yarar.

Sağ taraftaki, yani *üst çene kemiğimin* sağındaki son iki azıdişimin arasında kendimi bildim bileli lanet bir boşluk vardı ve bir süredir ne yesem oraya takılıyordu. Sonunda dişim çürüdü ve katlanılmaz bir ağrı başladı. Anibal rasgele bir dişçiye gidemeyeceğimi söyledi; çünkü kadınlardan sonra en fena insanlar dişçilermiş. Cebinden bir kartvizit çıkardı ve, *Korelidir, ama iyidir*, dedi. Benim için hemen o öğleden sonraya randevu aldı. John Sohn genç gösteren bir adamdı, yaşıtımla olabileceğini düşündüm ama Korelilerin yaşını kestirmek zordur. Ağzımı uyuşturdu, iki dişimi oydu ve açtığı delikleri bir macun-

la kapadı. Bütün bunları yüzünde bir gülümsemeyle, bana hiç acı çekirtmeden yaptı. Onu gözüm tuttu, hatta bir ara asfalta çarpan kafa resimleri yaptığımdan bahsettim. John Sohn bir an suskunlaştı, kendisi için bir aydınlanma ânıydı bu, ardından, *Ben de tam böyle bir şey arıyordum işte*, dedi. Beni şu hakiki Kore lokantalarından birine götürdü. Yani turistik olmayan bir Kore lokantasına, hani girişindeki gösterişsiz küçük kapının ardında müthiş bir Koreliler diyarı barındıran şu mekânlardan birine. Masalar geniş ve yuvarlak, her masada en fazla iki kişi vardı, menü Koreceydi, garsonların da müşterilerin de tamamı Koreliydi. John Sohn benim için geleneksel bir yemek seçti ve nasıl hazırlamalarını istediğini garsona ayrıntılı biçimde açıkladı. John Sohn, bekleme odasına asmak için devasa bir tablo yaptırmak istediğini söyledi. *En önemli kısmın dişler olduğunu* söyledi. Fikri ilgimi çekmişti. Bir anlaşma önerdim: Ben onun istediği tabloyu yapacaktım, o da benim dişlerime çekidüzen verecekti. Tabloyu neden istediğini açıklamaya koyuldu, hastaları arasında nasıl ses getireceğinden ve reklam kavramının kendi kültüründeki öneminden bahsetti. Konuşmaktan büyük keyif alıyordu, sürekli konuşuyordu, ben de onu dinlemekten keyif alıyordum. Yemeğimiz bittikten sonra John Sohn beni yan masadaki birkaç Koreli adamla tanıştırdı ve kahvemizi onlarla beraber içtik. Konuşulanların tek kelimesini bile anlamasam da fırsattan istifade biraz soluklanmışken birden ne kadar şanslı bir adam olduğumu fark ettim; çünkü dişçimle arkadaş-tım ve arkadaş sahibi olmak çok iyi bir şeydir.

John'un tablosu üzerinde günlerce çalıştım, derken bir sabah stüdyomdaki kanepede uyandım, tuvale baktım ve derin bir minnet duydum. John'un dostluğu tablolarımın en güzelini ortaya çıkarmıştı. Hemen muayenehanesini aradım ve John çok mutlu oldu, bunu biliyo-

rum, çünkü coşkuya kapılınca konuşması hızlanırdı, hatta bazen Korece konuşurdu. Öğle yemeğine bana geleceğini söyledi. Arkadaşım beni ilk kez ziyaret edecekti. Tabloları biraz düzenledim, en güzellerini görünürde bırakmaya özen gösterdim. Etrafa saçılmış giysileri odama çıkardım ve mutfaktaki kirli bardaklarla tabakları yıkadım. Buzdolabından yiyecek bir şeyler çıkardım, hepsini hazırlayıp bir tepsiye dizdim. John gelir gelmez etrafa bakındı, tabloyu arıyordu, fakat *doğru an* henüz gelmemiştii, yine de dostum buna saygı duydu, çünkü Koreliler saygı nedir iyi bilirler, en azından o hep öyle derdi. Yemeğe oturduk. Tuz ister mi, sıcak bir şey içmeyi tercih eder mi, gazozunu tazelememi ister mi diye sordum. Her seferinde rahatının yerinde olduğunu söyledi. Bir gece yine uğrayabileceğini düşündüm, film izler, gevezelik ederdik, fotoğrafımızı çekip bir köşeye koyardık, tıpkı insanların yakınlarıyla yaptıkları gibi. Ama bir şey söylemedim. John yiyor ve konuşuyordu. İkisini aynı anda yapıyordu ve ben bundan hiç rahatsızlık duymuyordum, çünkü yakınlık böyle bir şeydir, dostlar arasında böyle şeylerin lafı olmaz. Konuya nereden geldi hatırlamıyorum ama *Koreli çocuklardan* ve ülkesindeki eğitim sisteminden bahsediyordu. Çocuklar okula sabahın altısında giriyor ve ertesi gün öğlen on ikide çıkıyorlarmış, yani neredeyse bir buçuk günlerini okulda geçiriyorlarmış, ardından sadece beş saat serbest kalıyor ve bu sürede evlerine dönüp uyuyor, sonra da yine okula dönüyorlarmış. Böyle şeyler sayesinde Korelilerin dünyanın geri kalanından farklı olduğunu, başkalarından üstün olduklarını söyledi. Söylediği hoşuma gitmediyse de insan arkadaşının her şeyinden hoşlanmak zorunda değildir, bence yani. Ve yine bence, yaptığı yoruma rağmen, aramız iyiydi. Dolayısıyla ben de gülümseyerek karşılık verdim. *Tabloyu görmeni istiyorum*, dedim. Salonun ortasına

kadar yürüdük. John birkaç adım gerileyerek gerekli gördüğü mesafede durdu, bense doğru ânın geldiğini hissettiğimde tablonun üstündeki örtüyü kaldırdım. John'un elleri kadın eli gibi narin ve küçüktü, düşüncelerini konuşmadan belli etmek için hep ellerini oynatırdı. Ama elleri hiç kımıldamadı, ölü yaratıklar gibi kollarının ucundan öylece sarkıyorlardı. Ne olduğunu sordum. Tablonun dış hakkında olması gerektiğini söyledi. Bekleme odasına devasa bir tablo asmak isterken beklentisi bir dış resmiydi. Bunu defalarca tekrarlardı. Beraber resme baktık: Koreli bir adamın suratı, John'unkine çok benzeyen bir bekleme odasının siyah-beyaz yer karolarına çarparak dağılmakta. Kafayı çarpan şey benim elim değil, kendi kendine düşüyor, cilalı karolarla ilk temas eden, düşüşün bütün ağırlığını yüklenen şeyse Korelinin dişle-rinden biri, düşüşün sebep olduğu dikey çatlak bir an sonra orta yerine kadar yarılacak. John'un nasıl olup da beğenmediğine akıl erdiremedim, tablo kusursuzdu. Ayrıca hiçbir değişiklik yapmaya açık olmadığını fark ettim. Derken John dönüp dolaşıp yine aynı meseleye geldiğimizi söyledi ve yine Kore'deki eğitim sisteminden bahsetmeye başladı. Biz Arjantinlilerin boş gezen takımı olduğumuzu söyledi. Çalışmayı sevmiyormuşuz, ülkemiz bu yüzden bu haldeymiş. Bu durum asla değişmeyecekmiş, çünkü nasılsak öyleymişiz. Sonra da çıkıp gitti.

John'un söyledikleri beni çok sinirlendirdi. Çünkü Arjantinliler annemi ve Aníbal'i de kapsar ve onlar aşırı çalışkan insanlardır, ayrıca bilmeden atıp tutarlara sinir olurum. Ama John benim arkadaşımdı. Üstelik öfkeme hâkim olmayı öğrenmiştim ve bununla büyük gurur duyuyordum. Ertesi gün ona bir mail yazıp tabloda dilediği değişikliği talep edebileceğini açıkladım. Her ne kadar "estetik" açıdan kendisine pek katılmasam da reklam değeri daha yüksek bir şey istediğini anladığımı vurguladım.

Birkaç gün bekledim ama John cevap vermedi. Ben de bir kez daha yazdım, bir şeye alınmış olabileceğini düşündüm ve ona şayet öyleyse bana açıkça söylemesini, aksi takdirde özür dileyemeyeceğimi söyledim. Ama John bu maili de cevapsız bıraktı. Annem Aníbal'ı arayıp bütün bu olayların ben *çok hassas* olduğum için yaşandığını ve *başarısızlığa* henüz hazır olmadığımı söyledi. Oysa aslında bu konuların birbiriyle hiç alakası yoktu. Yedinci gün de ses çıkmayınca John'un muayenehanesini aramaya karar verdim. Telefonu sekreteri açtı. *İyi günler efendim; hayır efendim, doktor bey yerinde değil; hayır efendim, doktor bey şu anda sizinle konuşamaz.* Neden diye sordum, neler oluyordu, John bana neden böyle davranıyordu, John neden beni görmek istemiyordu? Sekreter birkaç saniye sessiz kaldı, sonra da *doktor bey birkaç gün izne çıktı efendim,* dedi ve telefonu suratıma kapattı. O hafta sonu, kafası asfalta çarpan Koreli adamları konu alan altı tablo daha yaptım, Aníbal çalışmalarımı görünce çok heyecanlandıysa da ben öfkeden köpürüyor, bazense ani bir hüzne kapılıyordum. Birkaç gün sonra yine aradım. Telefonu bir kadın açtı, konuştuğu dili anlamasam da Korece olduğuna emindim. John'la görüşmek istediğimi söyledim, John'un ismini birkaç kez tekrarladım. Kadın anlamadığım bir şey söyledi, kısa bir sözdü ve hızla söylenmişti. Birkaç kez tekrarladı. Sonra telefonu bir erkeğe verdi, o da Koreliydi ama John değildi ve onun söylediklerinden de hiçbir şey anlamadım.

Böylece bir karar aldım, önemli bir karar. Tabloyu sarmalayıp güçbela çekiştirerek sokağa indirdim, şu arkası geniş havaalanı taksilerinden birini çevirene kadar akla karayı seçtim, tabloyu arkaya yükledim ve taksiciye John'un adresini verdim. John benim semtimden elli sokak ötede, sadece Korelilerin bulunduğu ayrı bir dünyada yaşıyordu; tabelalar Korece yazılarla, sokaklar Koreli

insanlarla doluydu. Taksici adresten emin olup olmadığını sordu ve istersem beni kapıda bekleyebileceğini söyledi. Gerek olmadığını söyleyip parasını verdim ve tabloyu arabadan birlikte indirdik. John'un evi eski ve büyüktü. Tabloyu girişteki parmaklıklara dayadım, zili çaldım ve beklemeye koyuldum. Şu dünyada asabımı bozan çok şey vardır. En beterlerinden biri, bir şeyi anlayamamaktır, bir diğeryse beklemek. Yine de bekledim. Bence insan arkadaşları için böyle şeyler yapar. Birkaç gün önce annemle konuşmuştum ve annem bana John ile arkadaşlığında, her şeyden önce, *kültürel gedikler* olduğunu, bunun her şeyi daha da karmaşık hale getirdiğini söylemişti. John ile benim kültürel gedik denen şeylere karşı mücadele edebileceğimizi söyledim. Tek ihtiyaç duyduğum bir açıklamaydı, neden bu kadar kızdığını öğrenmeliydim, yine de kültürel gedikler meselesine çok kafa yordum ve onları da asabımı bozan şeyler listesine ekledim.

Salonun perdesi kımıldadı. Bir an için arkasından biri dışarı baktı. Telefonda duyduğum kadın sesi kapı otomatığından, *Merhaba*, dedi. *Benim, telefondaki adam*, dedim, John ile görüşmek istediğimi söyledim. *Yok John*, dedi kadın, *yok*. Korece bir şeyler söyledi, cihaz biraz hışırdadı, sonra da ses kesildi. Zili tekrar çaldım. Tekrar bekledim. Tekrar çaldım. Kapının ardında sürgülerin açıldığını duydum, yaşı John'dan büyük bir Koreli adam başını dışarı uzatıp bana baktı ve, *Yok John*, dedi. Kızgınlıkla, kaşlarını çatarak söyledi bunu, ama gözlerime bakmaktan kaçındı ve kapıyı çarpıp yine eve kapandı. Fena-laştığımı fark ettim. İçimde kötü bir şeyler oluyordu, tıpkı eski günlerdeki gibi. Yeniden zili çaldım. Bir kez, *John!* diye bağırdım, sonra bir kez daha. Yoldan geçen Koreli bir adam durup bana baktı. Yine kapı otomatığına bağırdım. Tek istediğim John ile konuşmaktı. Bir kez

daha ismini haykırdım. Çünkü John benim dostumdu. Çünkü *gedikler* ile bizim hiçbir alakamız yoktu. Çünkü biz iki kişiydik, John ve ben, dost sahibi olmak böyle bir şeydi işte. Tekrar zilin sesi, aralıksız, bitmek bilmez bir ses. Düğmeye öyle sert bastırıyordum ki metali parmağımın etinde iz bırakmıştı. Yoldaki Koreli adam kendi dilinde bir şey söyledi. Ne dediğini bilmiyorum ama bana bir şey anlatmak istiyor gibiydi. Bense yine, *John, John!* diye haykırdım, sanki John'un başına korkunç bir şey gelmekteymiş gibi. Koreli bana yaklaştı, sakın olmamı işaret eden bir el hareketi yaptı. Parmak değiştirmek için zili çalmayı bıraktım ve haykırmayı sürdürdüm. Başka bir evin panjurlarının indiği duyuldu. Nefesimin daraldığını hissettim. Daralıyordum. Tam o esnada, yoldaki Koreli adam omzuma dokundu. Başparmağı gömleğimin üstündeydi. Korkunç bir ısırap duydum: Kültürel gedikti bu. Bedenim fokurdamaya başladı, kontrolü kaybettiğimi hissettim, artık hiçbir şeye anlam veremiyordum, aynı şeyi önceden de defalarca yaşamıştım, ancak bu kez dikkatimi toplamak bir işe yaramayacaktı. Hışımla arkama döndüm ve tabloyu tek darbede yola devirdim. Koreli adamı saçlarından kavradım. Küçük, sıska ve başkalarının işine burnunu sokmaya meraklı bir Koreliydi. Sıçtığımanın Korelisi, gediği sağlamlaştırmak için on beş yıl boyunca her sabah saat beşte uyanarak günde on sekiz saat çalışmıştı. Saçlarına öyle sıkı yapıştım ki tırnaklarım avucuma geçti. Böylece hayatımda üçüncü kez birinin kafasını asfaltta çarptım.

Bana Koreli adamın kafasını tuvalimin arka tarafının üstünde kırmış olmamın estetik bir kaygı taşıyıp taşımadığımı her sorduklarında bakışlarımı yukarılara dikip düşünüyormuş gibi öylece duruyorum. Bunu başka sanatçı-

lardan öğrendim, televizyona çıktıklarında hep öyle yapıyorlar. Soruyu anlamadığımdan değil, artık hiçbir şey ilgimi çekmediğinden. Yasal sorunlarla boğuşuyorum, çünkü Korelileri Japonlardan da Çinlilerden de ayırt edemiyorum ve bir tanesini karşımda gördüğümde saçından kavrayıp kafasını asfalta çarpmaya başlıyorum. Aníbal'in bulduğu iyi bir avukat var, *akli dengemin yerinde olmadığımı* öne sürecek; çünkü deli olmak insanı yasalar karşısında çok daha avantajlı duruma getiriyormuş. İnsanlar benim ırkçı olduğumu, *alışılmadık derecede kötü* bir adam olduğumu söyleseler de tablolarım milyonlara alıcı buluyor ve ben annemin hep söylediği şeyi düşünmeden edemiyorum; dünyanın asıl derdi yaşanan büyük sevgi krizi, ne de olsa hassas insanlar için zor zamanlar bunlar.

MESUT MEDENİYETE DOĞRU

Biletini kaybetmişti ve bilet gişesinin beyaz parmaklıklarının ardındaki adam, bozuk parası olmadığını söyleyerek ona yeni bir bilet satmayı reddetmişti. Şimdiyse istasyondaki dar banklardan birine oturmuş, dört bir yana doğru göz alabildiğine uzanan kuru tarlaları izliyor ve yakında korkunç bir şeyler olacağı içine doğuyor. Bacak bacak üstüne atıp zamanın daha hızlı geçmesini sağlayacak makaleler bulma umuduyla gazetesinin sayfalarını çeviriyor. Gece gökyüzünü kaplıyor ve uzaklarda, istasyondan geçen rayların gözden kaybolduğu kara çizginin üstünde, sarı bir ışık akşamın son treninin yaklaştığını müjdeliyor. Gruner ayağa kalkıyor. Gazetesi işlevini yitirmiş bir silah gibi elinden sarkıyor. Bilet gişesinin küçük penceresinin ardında, parmaklıkların hemen arkasında bir gülümsemenin gizlendiğini tahmin ediyor, doğrudan kendisine yönelik bir gülümseme bu. Önceden uyuklayan sıska bir köpek yerinden kalkıp dikkat kesiliyor. Gruner küçük pencereye doğru ilerliyor, taşra insanının konukseverliğine, erkeklerin birbirini kollayacağına, eli yüzü düzgün adamların içlerinin de düzgün olduğuna güveni tam. Lütfen, diyecek, bir yardım edin, bu kadar kısa sürede parayı bozduramayacağımı siz de biliyorsunuz.

Adam reddettiği takdirdeyse başka ne gibi seçenekleri olduğunu soracak, mesela bileti trenin içinde satın alabilir miyim ya da ineceğim terminaldeki bilet gişesinden alabilir miyim, diyecek. Hiç olmazsa bana bir kâğıt yazın, size borçlu olduğumu gösteren bir makbuz hazırlayın. Fakat küçük pencerenin önüne geldiğinde, tam da trenin ışıkları istasyondaki gölgeleri uzatıp düdüğünün çığılığı arttığı sırada, Gruner parmaklıkların ardında kimsenin olmadığını keşfediyor, sadece yüksek bir tabure ve üstü henüz kaşelenmemiş basılı kâğıtlarla dolu bir masa görüyor, bu kâğıtlar gelecekte farklı istikametlere giden biletlere dönüşecek. Tren hatırı sayılır bir süratle istasyona girdiği anda Gruner, rayların öbür yanındaki tarlanın kenarında, gişeden hatırladığı adamı görüyor, adamın dudaklarında hâlâ aynı tebessüm, kollarını kaldırarak makiniste durmasına gerek olmadığını işaret etmekte. Ardından, trenin gürültüsü uzaklaşırken, köpek dönüp yerine yatıyor ve istasyonun lambalarından biri bir süre kırpıştıktan sonra tamamen sönüyor. Gazete kırış kırış olmuş halde sahibinin kucağına dönüyor ve Gruner bir türlü ayağa kalkıp başkentin mesut medeniyetine kavuşmasını engelleyen alçağın peşine takılmayı başarmıyor.

Her tarafa bir sükûnet ve sessizlik çöküyor. Gruner dahi, ucuna oturduğu bankta serin akşam esintisi yakasından içeri eserken hiç hareket etmiyor ve sakince nefes alıp veriyor. Onun görmediği bir gölge lambaların altından, bankların arasından geçiyor ve gölgenin bilet gişesindeki adama ait olduğu ancak bankın öbür ucuna oturduğunda belli oluyor, dudaklarındaki tebessüm geçmiş, elindeki dumanı tüten kulplu kâseyi yanı başına koyuyor. Sonra kâseyi ittiriyor ve Gruner'e birkaç santimetre kala durduruyor. Gruner adamın kayıtsızlığının yapmacık olduğunu ve kendisinden bir tepki beklediğini fark

ediyor. Ancak adam sabırsız, kendini tutamıyor ve konuşuyor. Gırtlığını temizledikten sonra insanın iyi şeylerin değerini ancak onları yitirdikten sonra anladığını belirtiyor, sonra da, aradığı şeyi bir türlü bulamayan biri gibi, gözlerini karşılarında uzanan kara tarlaya diyor. Gruner ise kâsedan yükselen duman iştahını kabartsa da istifi bozmadan direnmeyi sürdürüyor. Er ya da geç bir şekilde başkente varacağını, orada elbette şikâyetle bulunabileceğini düşünüyor. Derken elini istemeden kâseye yaklaştırdığını fark ediyor ve parmaklarının arasında yükselen ısı dikkatini dağıtıyor. İsterseniz daha var, diyor adam, ve Gruner, hayır, o böyle bir şey yapmaz, Gruner'in elleri, sıcak kabı kavrayıp ağzına götürüyor ve mucizevi bir ilaç içmiş gibi vücudu diriliyor, titremesi kesiliyor. Son yudumu da yutarken, şayet ortada bir savaş varsa, bu alçağın şimdiden iki cepheyi kazandığını idrak ediyor. Ilık doygunluk hissinin ardından içinde zapt etmesi güç bir öfke yükseliyor ve Gruner istemsizce yumruklarını sıkıyor, bu esnada adam da zafer kazanmışçasına ayağa kalkıyor, boş kâseyi alıyor ve uzaklaşıyor.

Köpek halen kıvrıldığı yerde yatmakta, burnunu göbeğiyle arka patileri arasına saklamış ve Gruner tarafından defalarca çağrılrsa da hiç oralı olmuyor. Gruner'in aklına kâsedekinin köpeğin yemeği olabileceği geliyor ve hayvanın epeydir yerinden kalkmadığını düşünerek kaygılanıyor. Belki bu köpek de, tıpkı o gün kendisinin istediği gibi, vaktinde bir yerden başka bir yere gitmek istemiştir. Dünyadaki köpeklerin, mekân değiştirme girişimleri başarısızlığa uğrayan adamlardan türemiş olabileceğini düşünüyor. Dumanı üstünde çorbalarla beslenerek alıkonan bu adamların tüyleri uzamış, kulakları sarkmış ve kuyrukları çıkmış, korku ve üşüme hissi hepsini susturmuş, istasyonlardaki bankların altına kıvrılıp acısı hâlâ taze başarısızlıklarını düşünerek, tıpkı kendisi gibi ama

ümit içinde, seyahat edebilecekleri günü yiğitçe bekleme-ye koyulmuşlar.

Bilet gişesinde bir gölge kıvıldanıyor. Gruner yerinden kalkıp kararlı adımlarla oraya gidiyor. Beyaz parmaklıkların ardından yükselerek dışarının soğuşuna karışan kalorifer buharı ev yemeğini andıran kokularla bezenmiş. İçerideki adam tatlılıkla gülümsüyor ve biraz daha çorba ikram ediyor. Gruner sonraki trenin saatini sorunca, daha var, diye bilgi veren adamın alıngan eli gişenin penceresini çarparak onu bir kez daha yalnız bırakıyor.

Her şey doğal bir döngü gibi tekrarlanıyor, diye düşünüyor Gruner bir saat sonra, tıpkı önceki tren gibi uzaklaşan başka bir dizi vagonun ardından yine perişan halde bakarken. Her halükârda sabah olacak, insanlar işe gitmek için istasyondan bilet alacaklar ve büyük ihtimalle birçoğunun bozuk parası olacak. Ne de olsa başkente tren hattı bulunmasının sebebi, her sabah trene binip şehrin yolunu tutan yolcular. Evet, dönünce bu adamı şikâyet edecek, ayrıca bir boş gününde yanına bozuk para almayı unutmadan alçağın istasyonuna gelip onu işten kovduklarını bizzat teyit edecek. Bu düşünce içini rahatlatınca banka oturup beklemeye koyuluyor. Bir müddet sonra Gruner'in gözleri geceye alışıyor ve en karanlık köşelerde dahi bazı şekiller seçebiliyor.

Kadının varlığını da işte bu sırada keşfediyor; bekleme salonu kapısının çerçevesine yaslanmış gövdesini, kendisini içeri buyur eden elini görüyor. Gruner hareketin kendisine yönelik olduğuna emin, ayağa kalkıp kadının yanına gidince kadın gülümseyip onu sahiden de içeri buyur ediyor.

İçerideki masada üç tabak var, üçü de dolu, ancak içlerindeki dumanı tüten yemek çorba, et suyu ya da köpek maması değil, hoş kokulu beyaz bir sosa bulanmış şişkin butlar. Ortama tavuk, peynir ve patates kokusu

hâkim, derken kadın sofraya bir de sebze dolu güveç getirince Gruner'in gözünde başkentin mesut medeniyetine ait tipik akşam yemeği sahneleri canlanıyor. O alçak adam içeri giriyor ve konu bilet satın almak olduğunda gösterdiği vurdumduymazlığa rağmen Gruner'i sofraya davet ediyor.

"Oturun, lütfen. Evinizdeymiş gibi davranın."

Adam ve kadın memnuniyetle yemeklerini yemeye koyuluyorlar. Gruner de yanlarına oturuyor, önündeki tabak yemek dolu. Dışarıdaki nemli soğuğun ne kadar nahoş olduğunun bilincinde, keza bir cepheyi daha kaybettiğinin de, çünkü hiç oyalanmadan enfes bir tavuk budundan ilk lokmasını alıyor.

Ancak sırf yemek verdiler diye dönüş biletini garantilemiş değil.

"Sizin bana bilet satmamanızın bir sebebi olmalı," diyor Gruner.

Adam kadına dönüp tatlıyı rica ediyor. Fırından çıkan elmalı turta hemencecik eşit dilimlere bölünüyor. Kadınla adam, Gruner'in tatlısını nasıl da afiyetle mideye indirdiğini görünce şefkatle birbirlerine sarılıyorlar.

"Pe, onu odasına götür, yorulmuş olmalı," diyor kadın ve ikinci turta diliminin ilk lokması Gruner'in ağzına giderken yarı yolda duruveriyor.

Pe yerinden kalkıp Gruner'e kendisiyle gelmesini rica ediyor.

"İçeride uyuyabilirsiniz. Dışarısı soğuk. Sabaha kadar başka tren yok."

Başka seçenek yok, diye düşünüyor Gruner ve turtanın kalanını tabağında bırakıp adamın peşinden misafir odasına gidiyor.

"Odanız," diyor adam.

Gruner'den para koparamayacaksınız, diye düşünüyor Gruner, bir yandan da yataktaki iki yorganın nevre-

simlerinin yeni değiştirilmiş olduğunu fark ediyor. Yine de şikâyetle bulunacak, sırf konukseverlik gösterdiler diye olanları sineye çekmeyecek. Yan odadan çiftin konuşmaları belli belirsiz duyuluyor. Uykuya dalmadan önce Gruner kadının Pe'ye söylediklerini işitiyor, daha şefkatli davranmasını, adamın yalnız olduğunu ve olanları garipsemesini anlayışla karşılamaları gerektiğini söylüyor, ardından Pe'nin alingan sesi duyuluyor, alçağın tek derdinin dönüş biletini satın almak olduğundan bahsediyor. Kulağına çalınan son sözcük nankör oluyor, kelimenin giderek azalan çınlaması sabahleyin, istasyondan uzaklaşan bir trenin düdüğü Gruner'i kırlarda yeni bir güne uyandırdığında yeniden doğuyor.

"Sizi uyandırmaya kıyamadık, çünkü pek huzurlu uyuyordunuz," diyor kadın, "umarım kızmamışsınızdır."

Sıcacık sütlü kahve ve tereyağlı ballı, üstüne tarçın serpilmiş kızarmış ekmekler. Gruner konuşmadan kahvaltısını ederken bir yandan da kadını izliyor, kadın mutfakta bir oraya bir buraya giderek muhtemelen öğle yemeğini hazırlıyor. Derken bir şey oluyor. Bir kâtip, kendisi gibi giyinmiş Doğulu simalı bir adam ki büyük ihtimalle sonraki trene binecek, yanında iki bilet satın almaya yetecek kadar bozuk para olmalı, mutfağa girip kadını selamlıyor.

"Merhaba Fi," diyor ve annesini öper gibi şefkatle kadının yanağını öpüyor, "dışarıda işim bitti, Pe'ye tarlada yardım edeyim mi?"

Bir kez daha, Gruner'in ağzına giden yemek, bu kez bir kızarmış ekmek, yarı yolda durup havada asılı kalıyor.

"Hayır, Cho, sağ ol," diyor Fi. "Gong ile Gill zaten gittiler, o işe üç kişi yeter. Sen akşam yemeği için bir tavşan yakalayabilir misin?"

"Elbette," diye karşılık veriyor Cho, sonra da şöminenin üstüne asılı tüfeği hevesle alıp dışarı çıkıyor.

Gruner'in kızarmış ekmeği tabağa dönüyor ve orada kalıyor. Adam tam bir şey soracakken kapı tekrar açılıyor ve içeri bir kez daha Cho giriyor, önce Gruner'e bakıyor, sonra da yüzünde merak dolu bir ifadeyle kadına dönüyor.

"Yeni mi?" diye soruyor.

Fi gülümsüyor ve şefkatle Gruner'e bakıyor.

"Dün geldi."

Kızarmış ekmek bir daha Gruner'in ağzına yönelmiyor. Gruner mutfaktan çıkınca kadın tabağı alıp içindeki artıkları büyük bir çöp tenekesine, diğer çöplerin yanına boşaltıyor.

Gruner'in ilk günkü davranışları hayatlarında böyle bir durumla karşılaşan her insanınkiyle aynı. Alınan bir tavırla bir kenara çekiliyor ve sabahı, bir türlü gelmeyen bir trenin bilet gişesinin yanında bekleyerek geçiriyor. Öğlen olunca yemeyi reddediyor, öğleden sonraysa grubun hareketlerini gizlice gözlemlemeye başlıyor. Pe'nin önderliğinde kâtipler toprağı işliyorlar. Yalınayaklar, paçaları dizlerine kadar sıvanmış, gülümsüyorlar, düşüncelerini coşkuyla dile getirirken bir yandan da hiç aksama-dan çalışıyorlar. Sonra Fi herkese çay getiriyor ve herkes, yani Pe, Cho, Gong ve Gill, kimselere görünmediğini zanneden Gruner'i kendilerine katılması için el kol işareleriyle yanlarına çağırıyorlar.

Ancak Gruner, tahmin edileceği üzere, gitmeyi reddediyor. Onun kadar aksi bir kâtip daha yok. Açık plan tasarlanmış, her masada bir telefon hattı bulunan yazıhanesinden çıkıp kırların ortasına gelmiş olsa da kibrinden bir şey kaybetmiyor ve ahşap banklardan birine yerleşip akşama kadar kendini hiç kıpırdamadan oturmaya zorluyor. Hiçbir tren geçmese de bekleyeceğim, diye düşünüyor. Oturduğum yerde çürüyüp gitsem de.

Akşam olunca herkes bir araya gelerek yürek ısıtan bir aile tablosu meydana getiriyor, evin ışıkları birer bi-

rer yanıyor ve enfes olacağı kesin yemeğin güzelim kokuları kapı kenarlarından dışarının soğuşuna yayılıyor. Sabrı ve kibri gündüzden körelmeye başlayan Gruner hiç suçluluk duymadan pes ediyor ve gelecek daveti kabul etmeye hazırlanıyor, bir kapı açılıyor ve kadın, tıpkı önceki akşam yaptığı gibi, onu içeri buyur ediyor. İçeride bildik bir şamata var, Pe mesai arkadaşlarını, sırtlarına dostane şaplaklar indirerek kutlarken adamlar da minnettar bir tavırla masayı hazırlıyorlar; sofrası Gruner'e çocukken ailesiyle kutladığı Noel'leri hatırlatıyor ve ister istemez başkentin mesut medeniyeti geliyor aklına. Mahir avcı Cho'nun hoşnut bakışlarının eşliğinde, vaktinde çevredeki tarlalarda neşeyle koşturmuş olan tavşanın eti servis ediliyor. Dikdörtgen masanın başlarına Pe ile Fi yerleşiyorlar. Bir yana kâtipler oturuyor, karşılarındaysa tek başına Gruner; habire tuzu isteyen Gong ile Gill'e tuzluk yetiştirmesine rağmen iki adam da yemeklerini hiç tuzlamıyorlar, derken Gong ile Gill'in çocuksu yüzlerinde gergin ve hınzır gülümsemeler belirdiğini fark eden Pe sesini yükseltip Gruner'e bu usandırıcı şakaya hiç aldırmamasını ve artık gece olmuşsa da günün ilk lokmasını ağzına koymasını rica ediyor.

Sonraki günler Gruner birçok farklı strateji deniyor. Bozuk para karşılığında Pe'ye, hatta Fi'ye rüşvet vermek aklına gelen fikirlerin ilki. Sonra, gözünde yaşlarla, şehre dönüş bileti karşılığında bütün parasını vermeyi öneriyor, üstünü vermeseniz de olur, diye yalvarıyor, hepsi sizde kalabilir, diye yakarıyor, karşılık olarak maalesef demiryolları etiğinin başkasının para üstünü cebe indirmeyi yasakladığını duyunca iyice ümitsizliğe kapılıyor. Başka bir gün Gruner kendisine bir şey satmalarını teklif ediyor. Bilet fiyatının üstüne, satmayı arzuladıkları bir şey karşılığında parasının tamamını verecek, yani mükemmel bir anlaşma. Ama nafile. Üstüne bir de kâtiplerin

bıyık altından gülüşlerine ve bir aile sofrasına daha katlanması gerekiyor. Gruner'in yaptığı işlerden rutin hale gelen ilki akşam yemeğinden sonra tabakları yıkamak oluyor, sabahlarıysa köpeğin mamasını hazırlıyor. Sonra bir kez daha yalvarıyor. Biletinin karşılığını çalışarak ödemeyi öneriyor. Her ne isterlerse ödeyebilir, yediğinin parasını da verebilir. Gün geçtikçe tarladaki işlere katılmaya başlıyor. Arada bir kâtiplerle laflıyor. Bu sohbetlerde birçok şey keşfediyor: Gong iş verimliliği ve takım çalışması konusunda inanılmaz yetenekliymiş ve kendince teoriler geliştirmiş. Gill büyük itibar sahibi bir avukatmış. Cho işinin eri bir muhasebeciymiş. Yine bilet gişesinin önüne gidip gözyaşı döküyor ve akşam olunca ertesi günün öğle yemeğini hazırlamayı teklif ediyor. Cho ile kırlarda tavşan avlıyor, ailenin iyi niyeti karşılığında para vermeyi, en azından mutfak masraflarını karşılamayı öneriyor. Şunun bunun nasıl yapıldığını öğrenmeye çalışıyor, ayrıca edindiği o mühim bilginin, yani hasadın sabahleyin, güneş henüz rahatsız etmeye başlamamışken yapıldığı, öğleden sonra saatlerinin ise ev işlerine ayrıldığı bilgisi karşılığında para vermeyi deniyor. Arada bir de, sadece bazı günler yeşerip solan bir ümitle, bileti için bozuk para bulabilme ümidiyle istasyondaki banka oturup Pe'nin malum el kol işaretleri eşliğinde bir trenin daha durmadan geçip gidişini izliyor.

Günler ilerledikçe, kâtiplerin mutluluğunun sahte bir mutluluk olduğunu düşünmeye başlıyor. Her şeyden, Cho'nun masum minnettarlığından, Gong'un hayat dolu konukseverliğinden ve Gill'in usanmaz itaatkârlığından şüphe duyar hale geliyor; bütün bunların Pe ile Fi'nin kendilerine aşıladığı sevgiye karşı yürütülen gizli bir planın parçası olduğunu seziyor. Bir gün Anne ile Baba'nın yatağını yapmak için Cho'nun yaptığı çağrının ardından bu teorisini bizzat perçinliyor; dördü birlikte,

Gruner dahil, çiftin odasına girip elbirliğiyle çarşafı seriyor ve kat yerlerinin izi kalmasın diye iyice çekıştırıp düzleştiriyorlar. Derken Gong sırtarak Gill'e bakıyor ve ikisi birlikte, yatağın iki yanında, birer yastığı kaldırıp Gruner ile Cho'nun şaşkın bakışları eşliğinde kılıflara tükürüyor, sonra da yastıkları yerine koyuyorlar.

İsyan ettikleri şey içinde bulundukları an ve Gruner bunun bilincinde, bu kadar büyük bir sevgi gerçek olamazdı zaten. Böylece canlanıyor ve sesi titrese de lafını bitirene kadar sesine kararlılık katmayı başarak soruyor:

“Bozuk paranız var mı?”

Üç adam da şaşırılmışa benziyorlar. Belki de bu soruyu henüz beklemiyorlardı, kendi verdikleri cevabı da:

“Ya sizin var mı?”

“Olsaydı burada olur muydum sizce?” diyor Gruner. Adamlar ise, “Ya biz?” diye karşılık veriyorlar.

Uzun bir sessizlik boyunca hepsinin vardığı sonuçlar adeta birbiriyle buluşuyor ve içlerinde yeni ama samimi bir kardeşlik hissi uyandıran kaba bir plan tasarlıyorlar. Telaffuz edilen sözcükleri gizlemek istercesine Gill henüz bozulmamış yatağın örtülerini çekingen hareketlerle düzeltiyor. Böylece hava kararıp coşkulu aile saadeti yeniden ortaya çıktığında Gruner her şeyin kendi gelişinden uzun seneler önce başlamış bir fars olduğunu anlıyor. Yine de bu durum Gruner'in, Pe'nin eğitici öğütlerinin ve Fi'nin yatmaya giden adamcıklarının alınlarına kondurduğu öpücüklerin tadını çıkarmasına engel olmuyor. Sabahleyin keyifle günlük işlere giriyor, akşam olunca da, şüpheler içini kapladığında ve planı kendi kendini kandırmak için uydurduğu cüretkâr bir taktik olarak görmeye başladığı anda, odasında yattığı yerde huzurunu bozan tıkırtının aslında kapısından geldiğini fark ediyor. Şifreli bir melodi gibi tınlayan bu tıkırtılar neticesinde ayağa kalkıp kapıyı açıyor ve karşısında

Cho'nun kaygılı suratını görüyor, adam Gong'un emriyle Gruner'i ilk toplantısına çağırmaya gelmiş.

Buluşma hemen bilet gişesinin yanındaki umumi tuvalette. Gill akıllılık etmiş, içeri soğuk girmesin diye kırık pencereleri mukavvayla örtmüş, ayrıca mum ve yiyecek getirmiş. Mumlar yakılıp yiyecekler bölüştürüldükten sonra her şey titizce tuvaletin orta yerine serilmiş bir örtünün üstüne konuyor. Hint fakirleri gibi bağdaş kursalar da en has kâtiplere özgü bir profesyonelliğe sahip dört adam örtünün çevresine yerleşiyor ve herkes parasını Gong'un eline koyuyor. Büyük ve gıcır gıcır dört banknot. Gruner yoldaşlarının çocuksu yüzlerinde o âna kadar fark etmediği bir ifade görünce biraz garipsiyor, ıstırapla güvensizlik karışımı bir ifade bu. Belki de aylardır, yıllardır buradalar, belki de başkentteki her şeylerini yitirdiklerinden kuşkuluyorlar. Kadınlar, evlatlar, iş, bir yuva, yani böyle bir istasyonda mahsur kalmadan önce sahip oldukları şeyler. Gill'in gözleri doluyor ve çok geçmeden örtünün üstüne bir gözyaşı damlıyor. Cho, Gill'in sırtını sıvazlıyor ve adamın başını kendi omzuna dayıyor. Derken Gong bakışlarını Gruner'e çeviriyor; ikisi de Gill ile Cho'nun zayıf düştüklerinin, tükendiklerinin, artık kaçma olasılığına inanmadıklarının, sadece taşrada daha uzun günler geçirerek sefilce avunmayı düşündüklerinin farkındalar. Gong ile Gruner güçlü olduklarından dördü adına birden mücadele vermek zorundalar. Amansız bir plan, diye düşünüyor Gruner ve Gong'un gözlerine bakınca düşüncelerinin yoldaşı tarafından dikkatle takip edildiğini görüyor. Gill ağlamayı sürdürüyor ve yakınıyor:

"Bu paranın tamamıyla bostanın bir kısmını onlardan satın alabilir ve en azından bağımsız biçimde yaşayabiliriz..."

"Treni durdurmak lazım," diye bir öneride bulunuyor Gong, alışılmadık bir ciddiyetle.

“Bunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz?” diyor Gruner. “Bir tren nasıl durdurulur ki? Gerçekçi olmamız lazım, her iyi planın temelinde nesnellik yatar.”

“Söyler misiniz, Gruner, sizce tren neden durmuyor?” diyor Gong.

Cho’nun tedirgin cevabı çoktan hazır:

“Pe’nin işaretleri yüzünden, istasyonda yolcu olmadığını bildiriyor ve bu yüzden trenler durmuyor.”

“Cho, bırak da Gruner bu sonuca kendi başına varsın...” diyor Gong, sonra da ekliyor: “Bizzat göreceksiniz, Gruner, treni durdurmak mümkün. Tek başarmamız gereken birimizin Pe’nin yerine geçmesi ve tren yaklaşıırken hiçbir işaret yapmaması.”

“Dua edelim de işaret vermeyince makinist treni durdurması gerektiğini anlasın,” diyor Gruner, “hep durmadan geçtiğinden alışmış olmalı.”

“Dua edelim de öyle olsun,” diye tekrarlıyor Gill, gözlerini kâğıt bir peçeteyle silerken.

Her şey olması gerektiği gibi oluyor, plana göre gerçekleşiyor. Her şeyden önce, gün doğuyor. Fi mutfağın kapısından başını uzatıp aileyi kahvaltıya çağırıyor. Küçük kâtipler, kendi odalarında, çoraplarını ayaklarına, paltolarını sırtlarına, espadrillerini ise çoraplı ayaklarına geçiriyorlar. Tuvaleti ilk Pe kullanıyor, ötekiler de geliş sıralarına göre giriyorlar: Gong, Gill, Cho ve son olarak Gruner, ki o da sırada sonuncu olduğunu bildiğinden, fırsattan istifade, aynı saatlerde kapıya dikilen köpeğin mamasını veriyor. Fi herkesi selamlıyor ve kahvaltılarını soğumasın diye ellerini çabuk tutmalarını söylüyor. Derken Cho, Fi’yi pencerenin önüne götürüp kadının dikkatini başka yöne çekmek için tarlada bir yerleri işaret ediyor, o gün öğle ya da akşam yemeğinde mideye indirebilecekleri bir hayvanı gösteriyor. Bu esnada Gong da Pe çıkmasın diye tuvaleti gözlüyor, zaten sırada kendisi ol-

duğundan kapının önünde beklemesi tuhaf değil. Tam o sırada Gruner ile Gill, Fi'nin başucu sehпасından arakladıkları uyku haplarını Pe'nin kahve dolu iri kupasının içine atıp erisin diye karıştırıyorlar. Herkes yerine geçiyor, kahvaltı merasimi artık başlayabilir, kâtipler gözlerini Pe'nin kupasından alamıyorlar. Ancak dikkatlerini bütününü günün ilk öğününe verdiklerinden Pe ile Fi bu bakışları fark etmiyorlar; sofradaki yiyecekler öyle güzel ki kâtipler dahi bir an için planı unutuyorlar. Kahvaltı bitince Gill sofrayı kaldırıyor, Cho da bulaşıkları yıkıyor. Gong ile Gruner odalara çekidüzen vereceklerini, yatakları toplayacaklarını söylüyorlar ve Fi'nin müsamahakâr gülümsemesi eşliğinde mutfaktan çıkıyorlar.

Planın birinci kısmının başarısı ardından buluşmayı kararlaştırdıkları mekân olan Gruner'in odasında, kâtipler, daha doğrusu Gong ile Gruner değil, sadece Gill ile Cho efkârlanıyorlar. Zira Gill her şeye rağmen Fi'yi annesi gibi görüyor, Cho da Pe gibi bir adam sayesinde taşrada yaşam hakkında çok şey öğrendiğini kabul ediyor. Birlikte çalışılan saatler ve ailenin kahvaltı sofraları kolayca unutulacak şeyler değil. Gong ile Gruner'in yaptıkları da aşağı yukarı aynı doğrultuda: Hatıra niyetine, küçük keseleri Gill ile Cho'nun topladığı ufak tefek taşlarla ve başka şeylerle dolduruyor, dönüş yolculuğunda tadını çıkarmak için yanlarına birkaç da elma alıyorlar.

Derken Gong'un saatinin alarmı çalıyor, vaktin geldiğini haber veriyor. Birazdan tren geçecek; normalde Pe her sabah oturduğu okuma koltuğundan tam bu sırada kalkıp tarla yönünde ilerleyerek rayların yanında durur ve elini kaldırarak işareti verir. Gruner ayağa kalkıyor, Gong da kalkıyor, artık her şey onlara bağlı. Gill ile Cho istasyondaki banka oturup bekleyecekler. Salona girince Pe'yi koltuğunda uyuyakalmış halde buluyorlar. Uyanıp uyanmayacağını görmek için ağza oturan, gürültülü sözcükler

söylemeye karar veriyorlar: Gong'un önerdiği sözcükler çatırdamak, patırdamak ve gümbürdemek, Gruner ise param pampam demeyi seçiyor ve sözcüğü üç kez tekrarlıyor, ancak Pe ilaç kaynaklı uykunun derinliklerinden çıkmıyor, uyanmıyor. Gill adamın alınına bir öpücük konduruyor, Cho da aynısını yapıyor, gözlerinde veda gözyaşları var. Gong, Fi'nin her sabah olduğu gibi arka bahçede bitkileri suladığına onları temin ediyor ve kadın sahiden de orada. Mükemmel, diyorlar aralarında ve nihayet evden çıkıyorlar. Gill ile Cho istasyon yönünde, Gong ile Gruner ise tarla yönünde, raylar boyunca ilerliyorlar. Ufukta, henüz kendisi görünmese de sesi duyulan bir trenin dumanı yükseliyor.

Bir süre yürüdükten sonra Gong duruyor. Gruner'in ise yürümeyi sürdürecektir, hiçbir işaret yapmamak için sadece bir kişiye ihtiyaç var. Gong'un sırt sıvazlamasını uysalca kabul ettikten sonra Gruner yürümeye devam ediyor. Trenin yaklaştığını görüp hiçbir işaret yapmadan durmasını ümit etmek zor olacak. Rayların yanında durup hiçbir şey yapmamalı, sadece dua etmeli, aynı Gill'in dediği gibi, çünkü Tanrı'nın treni durdurmasını sağlayacak işaret bu olabilir.

Tren yaklaşıyor, tarlaları ufkun bir ucundan öbür ucuna kesen iki çizginin üstünde ilerliyor. Çok geçmeden de istasyona ulaşıyor. Gruner bütün dikkatini topluyor. Olabildiğince sessiz duruyor ve tren yanından geçerken duyduğu sesin hızlanan bir trenin mi yoksa durmak üzere olan bir trenin sesi mi olduğunu anlamakta zorlanıyor. Derken bakışlarını aşağı kaydırıyor, rayların üstündeki tekerleklerle bakıyor ve onları döndüren demir kolların devriminin azalmaya başladığını fark ediyor. Gong'u görmese, nerede olduğunu bilmesede adamın sevinç çılgınlıklarını duyuyor. Tren kendisinden uzaklaşıyor ve Gruner aracın istasyonda tamamen durduğunu görebiliyor. Mu-

zaffer bir edayla, istasyonun nasıl da yolcularla dolmaya başladığını izliyor ve kalabalığın gürültüsü arasında Gong'un çaresizce kendisini çağıran bağırışlarını duyamıyor. Ancak biraz geçtikten sonra, trenin düdüğü iki kez çalınca anlıyor, bağırışların kendisine istasyondan uzak olduğunu söylediğini; trenle arasında büyük bir mesafe bulunduğunu fark edince var gücüyle koşmaya başlıyor.

İstasyondaysa Gill ile Cho, trene binebilmek için, halen inmeyi sürdüren onlarca yolcuyu ittirmek zorunda kalıyorlar. İstasyon insanlar, valizler ve paketlerle kaplı. şaşkınlık dolu yorumlar ve ağlaşmalar. Duygusal göz yaşları. Kucaklaşan insanlar, şöyle şeyler diyorlar:

"Bir daha asla inemeyeceğimizi sanmıştım." Ve ağlıyorlar.

"Yıllardır bu trende yolculuk ediyorum, neyse ki bugün nihayet istasyona ulaşmayı başardım," diyerek kucaklaşıyorlar.

"Köyü artık hiç hatırlayamıyorum, şimdiyse birden geliverdim..." diyor ve tükenmiş halde istasyondaki bankalara oturuyorlar.

Sevinç çığlıkları atan, artık istasyondan dışarı taşmaya başlamış insanlar. Derken bir düdük sesi daha yankılanıyor ve yavaşça harekete geçen trenin gürültüsü duyuluyor. İstasyona tırmanmak için Gong'un uzattığı elden yardım alan Gruner vakit kaybetmeden trenin basamaklarına koşuyor. Bir grup adam çalgılarını kılıflarından çıkarmış, kutlama niyetine neşeli bir ezgi çalmaktalar. Gong ile Gruner çocukların, adamların, kadınların, balon ve konfetilerin arasında kendilerine yol aılıyorlar ve daha en yakındaki vagonun kapısına ulaşmadan tren ilerlemeye başlıyor. Tam o sırada Gruner, trenden inmeyi başarmış, sevinç içindeki rengârenk yolcuların arasında, tanıdığı bir köpeğin sıska ve gri gövdesini görüyor ve olduğu yerde duruyor.

“Gruner!” diye bağıyor Gong, ulaşmayı başardığı vagon kapısından.

“Köpeği almadan bir yere gitmem,” diyor Gruner, sonra da sanki bu sözcükler kendisine ihtiyaç duyduğu gücü vermiş gibi hayvanın yanına gidiyor ve onu kaldırıp kollarına alıyor. Köpek taşınmaya karşı çıkmıyor, ürkmüş suratı, Gruner sayesinde, dördünün yaşadığı umutsuzluğu ve tehlikeyi fark edemeyen coşkulu gövdelerin arasında ilerliyor. Gruner trenin arka ucuna yetişiyor ve aynı hızda koşmayı sürdürüyor. Pencerelerden birinin ardında Gill ile Cho’nun gözlerinde yaşlarla kendisini izlediklerini seziyor ve onları hüsrana uğratamayacağını düşünüyor. Kuvvetli bir el, Gruner’in eli, trenin arkasındaki basamakların kenarındaki korkuluğun bir demirine tutunuyor ve makinenin ivmesi Gruner’i ve köpeği istasyondan ayırıyor, biraz önce akla gelen ama şimdi uzaklaşan bir hatıra misali yeşil tarlaların ortasında bir lekeye dönüşen istasyondan.

Vagonun arka kapısı açılıyor ve Gong, Gruner’in içeri girmesine yardım ediyor. İçeride Gill ile Cho köpeği kollarına alıp Gruner’i tebrik ediyorlar. Dördü de bir aradalar, hatta beşi de, artık kurtuldular. Ama –ne de olsa hep bir ama vardır– vagonun arka kapısında bir pencere var ve bu pencereden tarlaların arasında uzaklaşan lekenin silikleşen kalıntılarını hâlâ görebiliyorlar. Biliyorlar ki, bu leke aslında mutlu insanlarla dolu bir istasyon, ofis malzemeleriyle ve muhtemelen bozuk parayla dolup taşıyor. Kendileri için burukluk ve korkuyla özdeşleşmiş bir leke bu, yine de şimdi, oranın başkentin mesut medeniyetine benzediğini geçiriyorlar akıllarından. Son duydukları his hepsi için aynı, büyük bir korku bu; gittikleri yere vardıklarında oradan geriye hiçbir şey kalmamış olacağına dair bir sezgi.

KAZICI

Dinlenmeye ihtiyacım vardı, bu yüzden şehirden uzak bir sahil kasabasında büyük bir ev kiraladım. Kasabanın on beş kilometre ötesindeki bu eve, mıcır kaplı bir yolda deniz yönünde ilerleyerek ulaşılıyordu. Yol kenarındaki çalılar bir yerden sonra öyle gürleştirdi ki arabayla devam etmek imkânsızlaştı. Evin çatısını uzaktan görebiliyordum. Heveslenip arabadan indim. Mecburen yürümeye başladım. Hava kararıyordu ve denizi henüz göremesem de kıyıya vuran dalgaların sesini duyabiliyordum. Birkaç metre ilerlemiştim ki ayağım bir şeye takıldı.

“Siz misiniz?”

İrkilerek geriledim.

“Siz misiniz, efendim?” Bir adam güçbela doğruldu. “Tek bir günümü bile boşa geçirmedi, valla... Anacığım üzerine yemin ederim...”

Acelesi varmış gibi konuşuyordu, gömleğinin kırışıklarını düzeltti, saçını eliyle taradı.

“Aslında dün gece... bu kadar yaklaşmışken işi elbette yarına bırakmayacaktım, efendim. Gelin, gelin,” dedi ve karşılaştığımız noktanın bir adım ötesinde yükselen çalılardan arasındaki bir çukura girdi.

Eğilip kafamı uzattım. Çukurun çapı bir metreden fazlaydı ve içini görmek mümkün değildi. Kendi patro-

nunu bile tanımayan bu işçi kim için çalışıyordu? Böyle derin bir çukuru ne amaçla kazıyordu?

“Efendim, iniyor musunuz?”

“Galiba bir yanlış anlama söz konusu,” dedim.

“Ne?”

İnmeyeceğimi söyledim, adamdan karşılık gelmeyince eve yöneldim. Girişteki basamaklara vardığımda arkamdan, “Pekâlâ efendim, nasıl isterseniz,” dediğini duydum.

Ertesi sabah arabada bıraktığım çantaları almak için dışarı çıktım. Adam verandada oturuyordu, uykuya mağlup olmuş başı önüne düşmüştü, dizlerinin arasında paslı bir kürek vardı. Beni görünce küreği bırakıp aceleyle peşimden geldi. Çantaların en ağırılarını yükledi ve arabadaki birkaç paketi işaret ederek onların da planın bir parçası olup olmadığını sordu.

“Önce ortalığı toparlamam lazım,” dedim ve kapıya vardığımızda, içeri girmesin diye, uzanıp elindeki çantaları aldım.

“Evet, evet, efendim, nasıl isterseniz.”

İçeri girdim. Mutfaktaki pencerelerden kumsalı gördüm. Pek dalga yoktu, tam yüzülecek bir denizdi. Mutfağı boydan boya geçip ön tarafa bakan bir pencereden dışarıyı gözetledim: Adam hâlâ oradaydı. Bazen dönüp çukura bakıyor, bazen gözlerini gökyüzüne dikiyordu. Dışarı çıktığımda sırtını dikleştirdi ve beni saygıyla selamladı.

“Ne yapacağız, efendim?”

Çukurun başına koşup kazmaya başlaması için tek bir emrimin yeteceğini anladım. Bakışlarımı çukurun bulunduğu taraftaki çalılara çevirdim.

“Sizce ne kadar kaldı?”

“Az kaldı, efendim, çok az kaldı...”

“Ne kadar az?”

“Az işte... Ne kadardır bilemem.”

“Bu gece biter mi dersiniz?”

“Garanti veremem... Siz de biliyorsunuz, bu sadece bana bağlı değil.”

“Peki, madem bu kadar istiyorsunuz, kazabilirsiniz.”

“Hayhay, efendim.”

Adam küreğini alıp verandanın basamaklarından indi, çalılarının arasındaki çukura girerek gözden kayboldu.

Bir süre sonra kasabaya gittim. Güneşli bir sabahı ve bir mayo satın alıp denizin keyfini çıkarmak istiyordum; bana ait olmayan bir evin önünde çukur kazan adamın birine kafayı takacak değildim. Kasabadaki açık olan tek dükkâna girdim. Tezgâhtar aldığım mayoyu poşete koyarken sordu:

“Kazıcınız nasıl?”

Başka bir şey söylemesini bekleyerek birkaç saniye boyunca sessiz kaldım.

“Kazıcım mı?”

Poşeti bana verdi.

“Evet, kazıcınız...”

Parayı uzatıp tuhaf tuhaf adamın suratına baktım, dükkândan çıkmadan önce kendimi tutamayıp sordum:

“Kazıcıyı nereden biliyorsunuz?”

“Kazıcıyı nereden mi biliyorum?” dedi, söylediğimi anlamamış gibi.

Eve döndüğümde kazıcı verandada uyukluyordu ve kapıyı açtığımda uyandı.

“Efendim,” dedi ayağa kalkarken, “büyük ilerleme kaydettik, her seferinde biraz daha yaklaşıyoruz...”

“Hava kararmadan kumsala inmeyi düşünüyorum.”

Bunu ona neden söyledim, ben de bilmiyorum. Ama işte karşımdaydı, sözlerime sevinmişti ve bana eşlik etmeye hazırdı. Üstümü değiştirene kadar beni dışarıda bekledi, sonra da birlikte deniz kenarına indik.

“Çukuru başıboş bırakmak sorun olmaz mı?” diye sordum.

Kazıcı bir an durup düşündü.

“Dönmemi mi tercih edersiniz?”

“Yok yok, sadece sordum.”

“Çünkü çukurun başına bir şey gelirse...” dedi dönmeye hazırlanarak, “Çok fena olur, efendim.”

“Fena mı olur? Ne olacak ki?”

“Kazmaya devam etmek gerek.”

“Neden?”

Gözlerini gökyüzüne dikti ve soruma cevap vermedi.

“Peki, dert etmeyin,” dedim ve yeniden yürümeye başladım, “benimle gelin.” Kazıcı yüzünde kararsız bir ifadeyle peşimden geldi.

Kumsala gelince ayakkabılarımı ve çoraplarımı çıkarmak için denize birkaç metre kala yere oturdum. Adam da yanıma oturup küreğini kenara bıraktı ve botlarını çıkardı.

“Yüzme biliyor musunuz?” diye sordum. “Bana eşlik etmeye ne dersiniz?”

“Yok, efendim. İzninizle ben buradan izleyeyim. Hem küreği de yanımda getirdim, belli mi olur, aklınıza yeni bir plan gelir diye.”

Ayağa kalkıp denize doğru yürüdüm. Su soğuksa da adamın beni izlediğini bildiğim için geri adım atmak istemedim.

Denizden çıktığımda kazıcı ortalarda görünmüyordu.

Başına bir kaza gelmiş olabileceğini düşünerek, onu bıraktığım noktayla deniz arasında ayak izlerini aradım, teklifimi kabul edip peşimden suya girmiş olabilirdi, fakat hiçbir iz bulamadım ve eve dönmeye karar verdim. Çukuru ve çevresini kolaçan ettim. Eve girince işkillendim ve odalara bakındım. Merdivenin başında dikilip biraz utanarak ona seslendim. Sonra evden çıktım. Çu-

kurun başına gidip kafamı içeri uzattım ve yeniden selsendim. Hiçbir şey görünmüyordu. Yüzüstü toprağa uzanıp elimi çukura soktum ve çeperlerini yokladım. Epey emek harcandığı belli olan çukur yaklaşık bir metre çapındaydı ve toprağın derinliklerine uzanıyordu. İçine inmeyi düşünsem de bundan hemen vazgeçtim. Ayağa kalkmak için doğrulduğum sırada kenarları çökmeye başladı. Var gücümle çalılara tutundum, taş kesilmiştim sanki, altımdaki karanlık boşluğa dökülen toprak parçalarının gürültüsünü duydum. Kenara dayadığım dizlerim kayınca çukurun ağzındaki toprak ufalanmaya başladı ve daha da çöktü. Ayağa kalkmayı becerdiğimde yıkımın boyutunu gördüm. Korkuyla etrafıma bakındım ama kazıcı görünürlerde yoktu. Derken aklıma çukurun ağzını onarmak geldi, toprağı azıcık ıslatıp kenarlarına yığsam yeterdi, tek eksğim kürekti, biraz da su.

Eve döndüm. Bütün dolapları açıp kapadım, evin arka tarafındaki ilk kez ayak bastığım iki odayı gözden geçirdim, çamaşırhaneye bile baktım. Sonunda içinde bir sürü eski alet edevat olan bir kutuda bir bahçıvan küreğı buldum. Küçük sayılsa da başlangıç için uygundu. Evden çıktığımda kazıcıyla burun buruna geldim. Küreğı hemen arkama sakladım.

“Ben de sizi arıyordum, efendim. Bir sorunumuz var.”

Kazıcı bana ilk kez şüpheyle bakıyordu.

“Söyleyin,” dedim.

“Kazan birisi daha var.”

“Birisi daha mı var? Emin misiniz?”

“Bu işi iyi bilirim. Kazan birisi var.”

“Ya siz, neredeydiniz?”

“Küreğimi bileyliyordum.”

“Pekâlâ,” dedim, buyurgan bir tavır takınmaya çalışarak, “siz elinizden geldiğince kazın, bir daha da ortadan kaybolmayın. Ben etrafı gözetlerim.”

Tereddüt etti. Birkaç adım uzaklaştı, derken durup benden tarafa döndü. Dalgınlıkla kolumu indirmiştim ve küreğim bacağımın yanında sarkıyordu.

“Siz de kazacak mısınız, efendim?” dedi, gözlerini üzerime dikerek.

Gayriihtiyari bir hareketle küreği arkama gizledim. Artık biraz öncekinden farklı bir gözle görüyordu beni.

“Kazacak mısınız?” diye üsteledi.

“Size yardım ederim. Biraz siz kazarsınız, yorulduğunuzda da ben devam ederim.”

“Çukur sizin,” dedi, “siz kazamazsınız.”

Kazıcı küreğini kaldırdı ve gözlerimin içine bakarak yeniden toprağa sapladı.

BÖCEKLERİN GAZABI

Gismondi, çocuklar ve köpeklerin kendisini karşılamak için koşarak gelmemesini garipsedi. Gözlerini huzursuzca düzlüğe çevirince ertesi gün kendisini almak için dönecek arabanın uzaklaşıp şimdiden küçücük bir nokta haline geldiğini gördü. Yıllardır sınır kasabalarını ziyaret eder, fakir köylerin nüfus sayımını yapar ve gıda yardımında bulunurdu. Ama ilk kez, vadinin dibine batmış bu küçük köyün karşısında dikilirken, Gismondi mutlak bir ıssızlık hissetti. Evleri gördü, sayıları azdı. Hiç kımıldamayan üç-dört insan silueti ve toprağa uzanmış birkaç köpek göze çarpıyordu. Öğle güneşinin altında ilerledi. Omzunda taşıdığı iri çantalar habire kayıp kollarını acıtıyor ve onu durmaya mecbur ediyordu. Yaklaştığını gören köpeklerden biri başını kaldırsa da yerinden kalkmadı. Köydeki yapılar, kerpiç, taş ve sacı tuhaf biçimlerde bir araya getirerek, belli bir düzen izlemeden inşa edilmişti ve ortalarında boş bir sokak uzanıyordu. Terk edilmiş gibi görünse de Gismondi köy sakinlerinin pencere ve kapıların ardında beklediklerini tahmin ediyordu. Kımıldamıyor, kendisini gözetlemiyor, yalnızca öylece duruyorlardı, derken Gismondi bir kapının yanında oturan bir adam gördü; bir sütuna dayanmış bir çocuğun sırtı, bir köpeğin evlerden birinin kapısının

dan dışarı uzanan kuyruğu. Sıcaktan başı dönünce çantaları yere bıraktı ve alnındaki teri eliyle sildi. Yapıları inceledi. Etrafta danışabileceği kimse olmadığından kapısız evlerden birini gözüne kestirdi ve başını içeri uzatmadan önce seslenerek izin istedi. İçeride yaşlı bir adam vardı, gözlerini sac çatıdaki bir delikten görünen gökyüzüne dikmişti.

“Affedersiniz,” dedi Gismondi.

Odanın öbür ucunda iki kadın karşılıklı bir masaya oturmuşlardı, arkalarında, eski bir karyolanın üstünde, iki çocukla bir köpek birbirlerine sokulmuş uyumaktaydı.

“Affedersiniz...” diye tekrarladı.

Adam hiç kımıldamadı. Gismondi, gözleri karanlığa alışınca, kadınlardan daha genç olanının kendisine baktığını fark etti.

“İyi günler,” dedi, yeniden canlanarak, “ben devlet görevlisiyim ve... kimle konuşabilirim?” Gismondi hafifçe öne eğildi.

Kadın karşılık vermedi, yüzündeki ifade kayıtsızdı. Gismondi kapının bulunduğu duvara dayandı; başı dönüyordu.

“Mutlaka biri olmalı... Yetkili birileri... Kimle konuşabilirim, biliyor musunuz?”

“Konuşmak mı?” dedi kadın, kuru ve bıkkın bir sesle.

Gismondi karşılık vermedi; kadının ağzından aslında tek bir sözcük dahi çıkmadığını, öğle sıcağının etkisiyle kendisinin öyle zannettiğini keşfetmekten korkuyordu. Kadın ilgisini kaybetmiş gibi bakışlarını başka tarafa çevirdi. Gismondi köyün nüfusu konusunda bir tahmin yürüterek sayımı kendi ölçütüne göre halledebileceğini düşündü, hiçbir görevli zahmet edip de böyle bir mekânla ilgili bilgilerin doğruluğunu teyit etmeye girişmezdi, yine de kendisini alacak olan araba her halükârda ertesi güne

kadar dönmeyecekti. Karyoladaki çocuklara yaklaştı, en azından onları konuşturabilirdi. Burnunu çocuklardan birinin bacağına dayamış halde yatan köpek kılını bile kırmıldatmadı. Gismondi selam verdi. Çocuklardan sadece biri ağır ağır başını kaldırıp gözlerine baktı ve dudaklarını, gülümsercesine, belli belirsiz kımıldattı. Karyolanın kenarından sarkan ayakları çıplak ama temizdi, sanki yere hiç değmemişler gibi. Gismondi eğilip ayaklardan birini okşadı. Böyle bir şeyi neden yaptığını bilmiyordu, belki de yalnızca çocuğun tepki verebildiğine, hayatta olduğuna emin olmak istemişti. Çocuğun bakışlarında korku vardı. Gismondi doğruldu. Odanın ortasında dikilen kendisinin çocuğa yönelttiği bakışlarda da korku vardı. Ama korktuğu şey ne karşısındaki surattı, ne sessizlik, ne de ıssızlık. Bakışlarını tozlu raflarda ve boş tezgâhlarda gezdirdikten sonra görünürdeki tek kaba odaklandı. Kabı alıp içindekileri masaya boşalttı. Birkaç saniye boyunca bakakaldı. Ardından, etrafa saçtığı tozu parmaklarıyla yokladı ama tozun neye ait olduğunu anlayamadı. Çekmece ve dolapları karıştırdı. Tenekeleri, kutuları, şişeleri açıp kapadı. Hiçbir şey yoktu. Ne yiyecek vardı ne de içecek. Ne battaniye vardı ne alet edevat ne de giysi. Sadece işlevsiz birkaç eşya buldu. İçinde bir zamanlar bir şeyler saklanmış kavanozlardan geriye kalan parçalar. Çocuklara bakmadan, kendi kendine konuşmuş gibi, karınları aç mı diye sordu. Kimse karşılık vermedi.

“Su ister misiniz?” derken ani bir ürperti sesini titretti.

Yüzlerinde tuhaf bir ifadeyle kendisine bakıyorlardı, söylediği sözcükleri anlayamamış gibi bir halleri vardı. Gismondi odadan ayrılıp sokağa çıktı, koşarak çantalarının yanına gitti ve onları yüklediği gibi içeri döndü. Çocukların önüne dikildi, heyecanlanmıştı. Çantaları masaya boşalttı. Etrafa saçılan paketlerden rasgele birini alıp dış-

leriyle açtı ve içinden avucuna biraz şeker döktü. Çocukların bakışları altında yanlarına çömelip elindekini onlara ikram etti. Ama görünüşe bakılırsa kimse bir şey anlamamıştı. İşte o zaman, Gismondi aniden bir şeyin varlığını hissetti, vadiye adım attığından beri belki de ilk kez, bir kımıldanmanın esintisini duyumsadı. Ayağa kalkıp etrafa bakındı. Elindeki şekerin birazı yere döküldü. Kadın kalkıp kapının eşiğine dikilmiş, kendisini izlemekteydi. Bakışları öncekinden farklıydı, artık bir manzaraya bakıyor gibi değildi, gözleri doğrudan kendisine dikilmişti.

“Ne istiyorsunuz?” dedi.

Diğerleri gibi uyukulu bir ses olsa da otorite yüklü oluşu adamı şaşırttı. Çocuklardan biri yataktan kalkmış, adamın şeker dolu elini incelemeye koyulmuştu. Kadın etrafa saçılmış paketlere baktıktan sonra öfkeyle yeniden Gismondi’ye döndü. Köpek yerinden kalktı ve huzursuzca masanın etrafından dolandı. Kapı ve pencerelerde adam ve kadınlar belirmeye, kafaların ardında başka kafalar görünmeye başlamıştı, giderek artan bir uğultu çıkarıyorlardı. Başka köpekler de yaklaştılar. Gismondi elindeki şekere baktı. Bu kez, nihayet, herkesin dikkatini çekmeyi başarmıştı. Gözucuyla çocuğun minik elini uzattığını, nemli parmaklarıyla şekerini yokladığını, gözlerinin büyülenmişçesine parıldadığını, şekerin tadını anımsayan dudaklarının kımıldadığını gördü. Çocuk şekere değen parmaklarını ağzına götürünce herkes donup kaldı. Gismondi elini çekti. Üzerine dikilmiş gözlerdeki ifadeyi ilk başta çözemedi. Ansızın karnının derinliklerinde keskin bir sızı hissetti. Dizleri üstüne düştü. Elindeki şeker yere saçıldı ve açlığın anısı böceklerin gazabıyla beraber vadinin üstünde büyüdü, büyüdü.

DEVİRİM RÜYASI

Işıklar iki kez yanıp sönüyor, her şeyin bitmek üzere olduğunun işareti bu. Kıvamlı bir hava müşterileri keyifli bir mahmurlukla sarmalıyor. İçkiyi kararında bırakanların sayısı pek az ve hemen herkes artık boşalmış kadehlerini havaya kaldırıyor. Yolluk vakti. Aniden ayaklanıyorlar, her an kapanabilecek bara yetişip içkileri tazelemek lazım. Kardeşliğe, muhabbete, bira yanında atıştırılacak şeyler seçmeye vakit yok. Etrafı süzen bakışların ardında coşku ve taşkınlık gizli. Vakit esas olanı, vazgeçilmez olanı tazeleme vakti. Bedenler arka arkaya yığılıyor. Havada uçuşan sözler hiç de dostane değil. Kimileri kalabalığın arasında ilerlemeye başlıyor. Işıklar yeniden yanıp sönünce müşterilerin huzuru iyice kaçıyor, güçlü olanlar bar yönünde kalabalığı yararak ilerliyorlar, kısa boylular bu avantajlarını kullanarak bacakların arasından geçiyor, uzun boylular kendileriyle mutlu son arasındaki mesafeyi değerlendirip hesaplıyor ve emellerine ulaşabilmek için dua ediyorlar. Herkes kendince bir yolunu bularak kitleye karışıyor ve sonunda pürtelaş kitle yekvücut olarak barın tezgâhı boyunca yığılıyor. Talihli kadehler şüphe uyandıracak denli yavaş bir biçimde doldurulup geri veriliyor. Kendilerine kısa ömürlü bir rahatlama sağlayacak iksiri ellerine alınca bardan ayrılanların

sayısı pek az. Derken olan oluyor. Kadehleri dolduran dost eller kasayı kapıyor, şişelerin kapaklarını kapatıyor ve hepsini dolaplara kaldırıyor. Birkaç saniye öncesine kadar kutsal nektarı yüz farklı şekilde sergileyen bar tezgâhı dımdızlak kalıyor. Kalabalık olanları algılamakta zorlanıyor. Memnuniyetsiz müşteriler henüz saklanmaya vakit bulamamış garsonların peşine düşüyor. Derken hengâme azalıyor ve insanlar somurtarak, yavaşça masalarına dönmeye başlıyorlar. Ancak bir şey oluyor: Masalardaki az sayıda insan, yani önceki içkilerini henüz bitirmemiş olanlar, eli boş dönenlerin yüzlerindeki hüsrânı görünce, taze doldurulmuş biralar gibi köpüklü olmasa da kendi içkilerini paylaşmayı düşünüyor ve bir işaret beklercesine aralarında bakışıyorlar. Barın ışıkları bir kez daha yanıp sönüyor. Toplanıp üst üste yığılan tabak çanağın çangırtısı duyuluyor; sonra hepsi sabunlanıp tekrar üst üste yığılıyor, durulanıyor, kurulanıyor, bir kez daha üst üste yığılıyor, son olarak da yerlerine kaldırılıyor ya da kenara ayrılıyor. Buyurgan tınısına rağmen sahibi ortalarda görünmeyen bir ses barın birkaç dakika içinde kapanacağını duyuruyor. Kadehlerinin sonlarındaki içkileri birbirleriyle paylaşan insanların şakacı kahkahaları ve yorumları duyuluyor. Alkolün son damlalarının etkisiyle cömert kucaklaşmalar, dostane sırt sıvazlamalar masadan masaya yayılıyor, gerek tanıdıklar gerekse son anda tanışanlar arasında candan bağışmalar kopuyor. Gelişigüzel bir kadeh tokuşturma büyük çaplı bir eyleme dönüşüyor, aynı anda tokuşturulan yüzlerce kadehin çangırtısı sayesinde kitle bu eylemin önemini kavlıyor. Bütün yüzler gülümsüyor ve herkes birbirine hoş dileklerde bulunuyor. Dışarıda havanın soğuk olduğu, hanımların evlerde yol gözlediği, bardan çıkıp yatmak ve sabahleyin yalnız başına uyanmak gerektiği biliniyor. Işık son kez yanıp söndüğünde, kadeh tokuşturma faslına

herkes katılmış oluyor. Ansızın tepedeki ışıklar yanınca herkes korumasız kalmış gibi açığa çıkıyor. Onları dışarıdaki rüzgârdan koruyan ağır hava, çıkış kapısının açılmasıyla dışarı kaçıyor. Mutfaktan patırtılar geliyor. Sahibi halen ortalarda görünmeyen buyurgan ses müşterilerin mekândan ayrılmalarını talep ediyor. “Yerlerinizden kalkmanız gerekiyor,” dediği duyuluyor. “Kalkmıyoruz işte,” diye karşılık veriyorlar, “biz sandalyelerden kalkmazsak masaları toplayamazsınız.” Mutfaktan yine gürültüler geliyor. Tahtaya vuran tahtanın, demire vuran tahtanın, demire vuran demirin gürültüsü duyuluyor. Çarpışan silahların sesine benzer bu gürültü insanların içine ata yadigârı bir nahoşluk yayıyor ve sandalyelerine artık öncekinden de sıkı yapışmalarına yol açıyor. Haçlı savaşçılarını, patronlarının yağırdığı emirleri, hanımlarının kahkahalarını getiriyor akıllarına. “Sandalyelerde mevzilenin,” diye bağırlıyor bir masadan. “Sandalyelerde mevzilenin,” diye karşılık geliyor diğer masalardan. Bu alelaide cümle ağızdan ağza tekrarlanarak topluluğun ortak kararını dile getiriyor. Derken bir şey oluyor. Karşı taraf akıl dolu bir hamleyle bu müşterek hayali etkisiz hale getiriyor. Onları kendi silahlarıyla vuruyor, zira mutfaktan, şüphesiz o anda bulunmuş bir hoparlörden, cızırtılı ve titrek bir kayıtle, milli marş duyuluyor. Düşmanın bu cüretkâr davranışı başka seçenek bırakmıyor. Savaşçılar, patronlar ve hanımlar milli marşın ilk notaları duyulur duyulmaz ayağa kalkılması gerektiğini yıllarca boşuna öğretilmediler. Mağlup olan müşterileri birer birer ayağa kaldıran şey itaatkârlıkları değil, acıları. Öylece dikiliyorlar, tetikte olsalar da ümitlerini yitirmekteler. Bu esnada düşman birlikleri şiddetle hücumu geçiyor, sandalyeleri kaptıkları gibi ters çevirerek masaların üstüne koyuyorlar, böylece mekânın misafirperver havası tamamen kaçıyor. Perdeler indiriliyor. Mekânın güvenliği sah-

neye girse de kalabalığın ümidi hâlâ tamamen sönmüş değil. Son kez olduğu vurgulanan bir taleple müşteriler, bir kez daha, son bir kez, mekânı terk etmeye davet ediyor. Milli marşın temposunda uygun adım yürüyüşe geçmek önce birkaç kişinin, sonraysa yavaş yavaş herkesin benimsediği bir eylem haline geliyor. Herkesin aklında yine binlerce yıl öncesinden gelen o fikir var, gerçek anlamda bir hatıra olmaktan ziyade kitleye sinmiş bir his bu, marşların çarpışmalardan önce dinlendiği fikri. Çoğu kişinin ellerinde hâlâ boş kadehler. Bu ellerin parmakları kadehlerin camına sımsıkı kenetlenmiş, boştaki eller ise sıkılıp yumruk haline getiriliyor, belki de böyle kalacak, tekrar açılmayacaklar. Zaten daha başından beri mutlu bir son beklemediklerinin bilincindeler, hanımlarının her şeyden haberdar olabileceğini biliyorlar, ama bu dava uğruna mücadele etmeye değer ve grubun güveni tam. Tavandaki yangın söndürme fıskiyeleri harekete geçtiğinde herkes tereddüde kapılıyor. Ertesi gün yaşanacakları tahmin edebilmek artık o kadar kolay değil. Havada hüsrân var, birçok kişi artık her şeyin sona erdiğine inanıyor. Sokağa sıırıslıkla halde çıkacak, ertesi gün başlarını önlerine eğip tıptış tıptış bara dönecek, yine içki isteyecek ve çıkış saatini ertelemek için yine mücadele edecekler. Derken direniş hareketinin elindeki az sayıdaki şemsiye açılıyor. Sıcak artıyor. Nefes almak zorlaşıyor. Keyifsizlik hissi isyankâr grubu çileden çıkarıyor. Üniformalı adamlar insanları ittirerek dışarı çıkarıyorlar. Yerinden oynamaya yanaşmayan bacaklar küçük ve ani darbelere maruz kalıyor, ortama âcizlik, nahoşluk ve korkunç bir mağlubiyet hissi hâkim. Mekânın kaderine karar veren adam sokakta beklemekte. Karşı kaldırımda dikildiği yerden, dışarı dökülen bedenlerin tepesindeki suratları zahmetsizce ezberliyor. Sokakta müzik, alkol ve ısıtma olmadığı için de mücadele tamamen kaybedilmi-

şe benziyor. Grup dağılıyor. Herkes pes edince neşeyi yeniden alevlendirmek imkânsız hale geliyor; sarhoşların her biri farklı sokaklara sapıyor, ağırlaşan kolları omuzlarından sarkarak, parmak uçları hiçbirinin seçmediği bir şehrin pürüzlü beton kaldırımlarına sürünürcesine kendi yollarına gidiyorlar. Evlerinde hanımları, bağırarak dile getirecekleri sert sözcükleri dillerinin ucunda biriktirmiş onları bekliyorlar. Tükürülmeyi arzulayan sözcükler bunlar; dudaklar gevşeyip de sözcükler serbest kalınca, neticede hepsi birinin hanımı olan bu aşırı sıska, tombul, kısa, uzun, genç ve yaşlı kadınların ağızları adeta huzur buluyorlar. Kaderi değiştirmeye kimsenin takati kalmamış artık. Günün sonunda yatak var ve bu kadınların rüyalarda beliren kadınlardan olmadığı kesin. Ama başka şeyler oluyor. Her gün çalışıp günün sonunda bara dönünce günler birbirine karışıyor. Gözler kapanıyor. Barı açıp kapayan adam barın duvarında bulunan küçük gözetleme deliği sayesinde hareketleri kontrol ediyor, suratları tanıyor. Bir kez daha ata yadigârı o hatıra, savaş öncesindeki alkol ve müzik. Işıklar kırıpışmıyor ve her şeyin dağılıp havaya karışmaya başlamasına daha saatler var. Ama bir şey değişti. Bar tezgâhı artık boş. Barda içkileri servis eden ellerin hareketleri artık tedirgin, görünürdeki sessizliğin ardında bir komplonun yattığından şüpheleniyorlar. Müşteriler kendi aralarında bakışıyorlar. Zihinlerinde bütün bu olanların bir rüya olmadığı şüphesi, aslında kalkmışlar, işe gitmişler ve bu yüzden şimdi yaşanan her şey gerçekmiş. Diğer müşterilerin gözlerindeki çarpık niyeti açıkça gördüklerine eminler. Gözetleme deliğinin ardındaki adamsa her şeyi görüyor: Sessiz sakın duran eller şimdi hep beraber harekete geçerek kadehleri yere fırlatıyorlar. Giriş kapısı kapanıyor, bütün kapılar kapanıyor ve yumruklar sıkılıyor. Birileri korumalara sesleniyor ama çarpışmaya başka katılan olmu-

yor. Masaların kenarlarına tutunan eller, bedenlerin kararlılıkla ayaklanmasına yardımcı oluyor. Çalan müzik marş temposunda. Sandalyeler boşalıyor. Boş mekâna, durmadan büyüyen bir varlığın yapış yapışlığı hâkim. Adamın bacakları titriyor, üstüne gelen bedenleri besleyen alkolü bizzat ikram etmişti. Herkesin aklında aynı fikir var. Adam bütün olanların bir rüya olduğunu ümit ederken bir yandan da bu yiğit adamların devriminin bir parçası olmayı arzuluyor. Ötekilerse tuhaf bir şekilde kuşkusuzlar; ıstırap yüklü bir kuşkusuzluk, bütün bu olanların aslında gerçek olduğu hissi. Hepsinden uzakta, hanımların ya da patronların pürüzlü ellerinin görüntüsü tekrar işe başlamaları için onları rüyalarından acımasızca uyandırarak kaldırıyor, zalimce uyandırıyor onları her sabah; nihayetinde yastıkta ya da çalışma masasının üstünde kalan, bir devrim rüyasının yapış yapış salyası.

BİR KÖPEĞİ ÖLDÜRMEK

Kötebek lakaplı adam, adınız diyor ve söylüyorum. Onu belirtilen yerde bekledim ve beni almaya geldiği Peugeot'yu şu anda ben kullanıyorum. Daha yeni tanıştık. Bana bakmıyor, insanların gözlerine asla bakmadığını söylüyor. Yaşınız, diyor, kırk iki, diyorum ve yaşlı olduğumu söylediğinde onun kesinlikle daha yaşlı olduğunu düşünüyorum. Gözünde küçük kara camlı bir gözlük var, Kötebek lakabı bundan dolayı herhalde. Arabayı en yakın meydana sürmemi emrediyor, sonra da koltuğuna yerleşip gevşiyor. Sınav kolay olsa da başarıyla atlatmak önemli, bu yüzden tedirginim. Doğru düzgün halletmezsem giremem, giremezsem de para kazanamam, girmek istememin tek amacı bu. Bir köpeği Buenos Aires limanında sopayla döverek öldürmek, birinin daha kötü şeyler yapıp yapamayacağını belirlemek için uyguladıkları sınav. Daha kötü şeyler ifadesi kendilerine ait, sonra da kayıtsızca başka tarafa bakıyorlar, sanki biz, henüz girmemiş kişiler, daha kötü şeyden kasıtlarının birini öldürmek, birini dövmek, birini öldürene kadar dövmek olduğunu bilmiyormuşuz gibi.

Cadde çatallanıp iki sokağa ayrıldığında daha karanlık olanını seçiyorum. Bir dizi trafik ışığı art arda kırmızıdan yeşile dönüyor, böylece süratle ilerliyoruz, derken

binaların arasında karanlık ve yeşil bir alan beliriyor. Bu meydana belki de köpek olmadığını aklımdan geçirdiğim sırada Köstebek durmamı emrediyor. Yanınızda sopa yok, diyor. Yok, diyorum. İyi de sopanız yoksa bir köpeği sopayla döverek öldüremezsiniz. Dönüp ona bakıyorum ama karşılık vermiyorum, bir şey söyleyeceğini biliyorum, çünkü artık onu tanıyorum, tanıması kolay bir tip. Ama sessizliğin tadını çıkarıyor, söylediğim her sözcüğün aleyhime olduğunu bilmenin tadını çıkarıyor. Sonra yutkunuyor, kimseyi öldüreceğin yok, diye geçiriyor sanki aklımdan. Sonunda şöyle diyor: Bugün bagajda bir kürek var, onu kullanabilirsiniz. Gözlüğünün ardında gözlerinin keyifle parıldadığına eminim.

Meydanın ortasındaki fıskiye havuzun etrafında bir sürü köpek uyukluyor. Kürek elimde, fırsat kollayarak onlara yaklaşıyorum. Bazıları uyanıyor. Esniyorlar, ayağa kalkıyorlar, aralarında bakışıyorlar, bana bakıyorlar, hırlıyorlar ve ben yaklaştıkça bir tarafta toplanıyorlar. Belli birini, seçilmiş birini öldürmek kolay. Kimin ölmesi gerektiğine karar vermek ise hem zaman istiyor hem de tecrübe. Köpeklerin en yaşlısı mı, en güzeli mi, yoksa en saldırgan görüneni mi... Birini seçmeliyim. Köstebek'in arabanın içinden beni izlediğine ve gülümsediğine eminim. Kendileri gibi olmayan kişilerin öldürmeyi beceremeyeceğini düşünüyor olmalı.

Etrafımı sarıp üstümü kokluyorlar, bazıları rahatları bozulmasın diye uzaklaşıp uykuya dönüyor ve beni unutuyorlar. Köstebek, arabanın ve gözlüğünün kara camları ardından, elimde kürek, etrafımda uykuya dönen köpeklerle küçük ve gülünç göründüğümü düşünüyor olmalı. Beyaz, üstü lekeli bir köpek siyah bir köpeğe hırlıyor ve tam siyah köpek onu dişlediği sırada üçüncü bir köpek yanlarına gelip havlıyor ve dişlerini gösteriyor. Derken ilk köpek siyah olanı ısıyor, siyah köpek de sivri dişlerini

göstererek onu boynundan yakalayıp silkeliyor. Küreği kaldırıp lekeli köpeğin kaburgalarına indiriyorum ve hayvan inleyerek yere devriliyor. Ses çıkarmıyor, taşınması kolay olacak, fakat patilerinden kavradığımda tepki vererek kolumu ısırıp kanatıyor. Küreği bir kez daha kaldırıp kafasına indiriyorum. Köpek yeniden devriliyor ve uzandığı yerden bana bakıyor, nefes nefese ama ses çıkarmıyor.

İlkin ağır hareket etsem de ani bir güvenle onu patilerinden kavrayıp kaldırıyor ve arabaya taşıyorum. Kenardaki ağaçların arasında bir gölge kımıldanıyor, bir sarhoş başını kaldırıp böyle şeyler yapmamamı söylüyor, sonra köpekler kimin yaptığını bilir ve hesap sorarlarmış. Bilirler, diyor, bilirler, anladınız mı? Sonra da bir banka uzanıyor. Arabaya ulaştığımda Köstebek'in hâlâ yerinde oturduğunu görüyorum, beni beklerken hiç kımıldamamış gibi, yine de Peugeot'nun bagajının açık olduğunu fark ediyorum. Köpeği ağır bir külçe gibi bagaja bırakıyorum ve kapağı kapadığım sırada bana bakıyor. Arabanın içinde, Köstebek'in bakışları hâlâ karşıya dikili. Eğer onu yere bıraksaydınız kalkıp kaçardı, diyor. Evet, diyorum. Hayır, diyor, bagajı gitmeden önce açmanız gerekirdi. Evet, diyorum. Hayır, öyle yapmanız gerekirdi ve yapmadınız, diyor. Evet, diyor ve pişmanlık duyuyorum, Köstebek ise bir şey demiyor ve ellerime bakıyor. Ellerime bakıyorum, direksiyona bakıyorum ve her tarafı lekelediğimi fark ediyorum, pantolonumda ve araba halısının üstünde kan var. Eldiven kullanmanız gerekirdi, diyor. Yaram sızlıyor. Bir köpeği öldürmeye gelmişsiniz ve yanınızda eldiven getirmemişsiniz, diyor. Evet, diyorum. Hayır, diyor. Anladım, diyorum ve susuyorum. Duyduğum acıdan hiç bahsetmemeyi yeğliyorum. Motoru çalıştırıyorum ve araba nazikçe yola çıkıyor.

Dikkatimi toplamaya çalışıyorum, geçtiğimiz onca sokaktan hangisinin beni limana ulaştıracağını Köste-

bek'in bir şey demesine gerek kalmadan bulmalıyım. Artık bir hata daha yapma lüksüm yok. Belki de bir eczane ugrayıp bir çift eldiven almalıyım, ama eczane eldivenleri işimi görmez ve bu saatte bütün nalburlar kapanmıştır. Naylon torbalar da işime yaramaz. Yağmurluğumu çıkarıp elime sararak eldiven gibi kullanabilirim. Evet, işi öyle halledeceğim. Bu ifadeyi düşünüyorum: İş halletmek, onlar gibi konuşabildiğimi bilmek hoşuma gidiyor. Caseros Sokağı'na sapıyorum, sanırım limana çıkıyordu. Köstebek bana bakmıyor, benimle konuşmuyor, hiç kımıldamıyor, bakışları karşıya dikili, nefes alıp veriş i rahat. Köstebek lakabını gözlüğünün ardındaki gözleri küçücük olduğu için takmış da olabilirler.

Birkaç blok sonra Caseros Sokağı Chacabuco ile keş iyor. Ardından da Brasil Sokağı'ndan geç ip limana çıkacağ ız. Sokağ a saparken direksiyonu kırınc a araba hafifçe yana yatıyor. Bagajdaki gövdenin gümbürdediğ i duyuluyor, sonra da köpek ayağ a kalkmaya çalışmış gibi gürültüler yükseliyor. Köstebek, sanırım hayvanın direnci karş ısında ş aşırdığından, gülümsüyor ve sağ tarafı işaret ediyor. Brasil Sokağı'na saparken frene basıyorum ve araba hafif yana yatınca yine arkadan gürültüler yükseliyor, köpek bagajdaki kürekle diğ er eş yaların arasında debe leniyor. Köstebek, frenleyin, diyor. Frenliyorum. Hızlanın, diyor. Gülümsüyor, hızlanıyorum. Daha çok, diyor, daha hızlı. Sonra frenleyin diyor ve frenliyorum. Köpek defalarca savrulduktan sonra Köstebek gevş iyor ve yola devam diyor. Baş ka da bir şey demiyor. Yola devam ediyorum. Bulunduğumuz sokakta trafik ış ıkları ve yaya geç itleri yok, etrafımızda birbirinden eski yapılar yükseliyor. Birazdan limana ulaşacağ ız.

Köstebek sağ ı işaret ediyor. Üç blok daha gitmemi ve sola, yani nehir yönüne dönmemi söylüyor. Söylediğ ini yapıyorum. Ardından limana ulaş ıyoruz ve arabayı

otoparkın dizi dizi konteynerlerle dolu bir kısmında durduruyorum. Köstebek'e bakıyorum ama o bana bakmıyor. Vakit kaybetmeden arabadan iniyorum ve bagajı açıyorum. Kolumu sarmalamamış olsam da artık eldivene ihtiyacım yok, artık olan oldu, bir an önce halledip gitmek lazım. Issız limanda sadece, uzaklarda tek tük gemileri aydınlatan zayıf sarı ışıklar görünüyor. Belki de köpek şimdiye ölmüştür, diye düşünüyorum, öylesi daha iyi olurdu, ilk seferde daha kuvvetli vursaydım şimdiye kadar kesin ölmüştü. Hem daha az iş çıkarırdı hem de Köstebek ile daha az vakit geçirirdim. Bana kalsa ilk seferde öldürürdüm ama Köstebek'in çalışma şekli böyle. Kapris işte. Hayvanı yarı ölü halde limana kadar getirmek hiç de kahramanca bir davranış sayılmaz. Asıl onu diğer köpeklerin gözü önünde öldürmem gerekseydi zorlanırdım.

Arabadan indirmek için patilerini kavradığımda gözlerini açıp bana bakıyor. Birden bırakıyorum ve bagajın zeminine düşüyor. Ön patisiyle zemindeki kan lekeli halıyı tırmalıyor, kalkmaya çalışıyor ve gövdesinin arka kısmı titriyor. Hâlâ nefes alıyor, soluk soluğa. Köstebek saniyeleri sayıyor olsa gerek. Hayvanı yeniden kaldırıyorum, bir yerinin acıdığı belli, çünkü kımıldamasa da inliyor. Yere koyup sürükleye sürükleye arabadan uzaklaştırıyorum. Küreği almak için bagajın başına döndüğümde Köstebek arabadan iniyor. Köpeğin yanına gidip ona bakıyor. Elimde kürekle yaklaşıyorum, Köstebek'in sırtını, biraz ötedeyse yerdeki köpeği görüyorum. Bir köpeği öldürdüğüm bilinmeyecekse başka şeyler yaptığımda da bilinmeyecek demektir. Köstebek bana doğru dönmeden şimdi diyor. Küreği kaldırıyorum. Şimdi, diye düşünüyorum. Ama küreği indirmiyorum. Şimdi, diyor Köstebek. Küreği ne Köstebek'in sırtına indiriyorum ne de köpeğin üstüne. Şimdi, diyor ve kürek birden havayı yararak kö-

peğın kafasına iniyor, hayvan yattığı yerde inliyor, bir an titliyor, sonra her şey sessizliğe gömölüyor.

Motoru çalıştırıyorum. Şimdi Köstebek bana kim için çalışacağını, ismimin ne olacağını söyleyecek, bir de ne kadar alacağını, zaten en önemlisi de o. Önce Huer-go'dan gidelim, sonra da Carlos Calvo'ya sapın, diyor.

Arabayı epey bir müddet sürüyorum. Köstebek, sonraki sokakta sağ tarafta durun, diyor. Söylediğini yapıyorum ve ilk kez Köstebek bana bakıyor. İnin, diyor. Ben inince o sürücü koltuğuna geçiyor. Camın önünde eğilip şimdi ne olacağını soruyorum. Hiçbir şey, diyor, tereddüt ettiniz. Motoru çalıştırıyor ve Peugeot ses çıkarmadan uzaklaşıyor. Etrafıma baktığımda beni meydanda bıraktığını fark ediyorum. Aynen biraz önceki meydanda. Meydanın ortasında, fiskiyeli havuzun orada, köpekler teker teker yerlerinden kalkıp bana bakıyorlar.

HER ŞEYİN ÖLÇÜSÜ

Enrique Duvel hakkında, mirasyedi olduğu ve arada sırada bazı kadınlarla boy gösterse de halen annesiyle yaşadığı dışında pek bir şey bilmiyordum. Pazar günleri meydanda üstü açılır arabasıyla turlar, komşularına selam vermek şöyle dursun, bakmaya bile tenezzül etmez, sonra da ertesi hafta sonuna dek ortadan kaybolurdu. Ben babamdan miras kalan oyuncakçı dükkânında çalışıyordum ve bir gün sokakta onunla karşılaştım, kuşkuyla dükkânımın vitrinine bakıyordu. Karım Mirta'ya bundan bahsettiğimde, bir başkasını ona benzetmiş olabileceğimi söyledi. Ama sonra kendisi de onu gördü. Bazı günler öğleden sonra dükkânın önünde durup bir süre vitrine bakıyordu. İçeri ilk girdiğinde üstünde bir güvensizlik vardı, utanmış ya da ne aradığından emin değilmiş gibiydi. Tezgâha yaklaştı ve durup rafları inceledi. Bir şey söylemesini bekledim. Bir süre elindeki araba anahtarıyla oynadı ve sonunda maket uçaklardan birini rica etti. Birkaç gün sonra geri gelip bir maket daha satın aldı. Artarda yaptığı ziyaretlerde koleksiyonunu arabalar, gemiler ve trenlerle genişletti. Dükkâna her hafta uğramaya başladı, her seferinde bir şey satın alıyordu. Derken bir akşam, dükkânın kepenklerini indirmek için dışarı çıktığımda ona rastladım, bir başına vitrinin önünde dikil-

mekteydi. Titriyordu, suratı kızarık, gözleri nemliydi, biraz önce ağlamışa benziyordu, ayrıca ürkmüş gibi bir hali vardı. Arabasını göremeyince bir an için soyulduğunu düşündüm.

“Arabaya n’oldu, Duvel?”

Kafası karışmış gibi ellerini kaldırdı.

“Burada kalsam daha iyi olacak,” dedi.

“Burada mı? Ya annen?” Sorar sormaz pişman oldum, gururunu inciteceğimden korktum, ama şöyle cevap verdi:

“Beni bir daha görmek istemiyor. Bütün anahtarlarımı alıp kendini eve kilitledi. Bana bir daha asla kapıyı açmayacağını, arabanın da kendisine ait olduğunu söyledi. Burada kalsam daha iyi olacak,” diye tekrarladı.

Mirta’nın bundan hoşlanmayacağını düşünsem de aylık gelirim neredeyse yüzde yirmisini bu adama borçluydum ve onu sokağa atamazdım.

“İyi de, Duvel, burada... burada uyuyacak yer yok.”

“Gecelik bir ücret ödeyebilirim,” dedi. Ceplerini karıştırdı. “Yanımda para yok... Ama çalışabilirim, mutlaka yapabileceğim bir şey vardır.”

Dükkkânda kalmasına izin vermek bana kötü bir karar gibi görünse de onu içeri buyur ettim. İçerisi karanlıktı. Işıkları yaktığımda vitrini gören gözleri parıldadı. İçimden bir ses Duvel’in önceki gece hiç uyumadığını söylüyordu ve onu yalnız bırakmaya korktum. Rafların arasında, kapanmadan hemen önce getirilen ve henüz düzenlemeye vakit bulamadığım bir yığın kutu duruyordu, birden böyle bir sorumluluk yüklemek pek makul olmasa da en azından onu meşgul edebilirdi.

“Kutuları düzenleyebilir misin?”

Başını olumlu anlamda salladı.

“Ben yarın hepsini vitrine dizerim, sen bir tek türle-re göre ayırsan yeter.” Ürünlere yaklaştım, o da peşim-

den geldi. “Mesela yapbozlar yapbozların yanına. Her birinin hangi rafta durduğunu bulup yerlerine koyarsın, şuraya, rafların arka tarafına. Ve eğer...”

“Gayet iyi anladım,” diye sözümü kesti Duvel.

Ertesi gün oyuncakçıya her zamankinden birkaç dakika erken geldim. Kepenkler kaldırılmış, ışıklar ise artık gerek kalmadığı için söndürülmüştü. Duvel’i yalnız bırakma kararımın korkunç bir hata olduğunu ancak içeri girince anladım. Hiçbir şey yerinde değildi. Tam o anda içeri bir müşteri girip falanca süper kahramanın oyuncağını istese öğlene kadar zor bulurdum. Dükkândaki bütün oyuncakları renklerine göre yeniden düzenlemişti: Oyun hamurları, kart oyunları, emekleyen bebekler, pedallı arabalar, her şey birbirine karışmıştı. Vitrinde, raflarda, dolaplarda, dükkânın bir ucundan öbürüne tondan tona renkler uzanıyordu. Bu görüntüyü daima felaketin başlangıcı olarak hatırlayacağımı düşündüm. Kararımı vermiştim, çıkıp gitmesini rica edecektim, son derece kararlıydım, derken bir kadının çocuklarıyla birlikte vitrinden içeri baktığını fark ettim, yüzlerinde sanki rafların arasında benim göremediğim muhteşem bir şey görmüşler gibi bir ifade vardı. Onlara vitrinin önünde başka anne babalar ve başka çocuklar katıldı, ardından bu müşterilerin anlattıklarını duyan başka müşteriler geldi. Daha öğlen olmadan dükkân tıklım tıklımdı: O sabah hiç satmadığımız kadar oyuncak sattık. İstenen oyuncakları bulmak zor olsa da görünüşe bakılırsa Duvel’in hafızası mükemmeldi ve ben oyuncağın ismini söyler söylemez başını olumlu anlamda sallayıp koşar adım bulmaya gidiyordu.

“Bana isimle hitap edin,” dedi bana o gün, “arzu ederseniz tabii...”

Renklerine göre dizilince, önceden hiç dikkat çekme-

miş ürünler ilgi görmeye başladı. Örneğin yüzücü paletleri, yeşil olduklarından, düdüklü kurbağalarla birlikte turkuvaz renkli oyuncaklardan hemen önce yer alıyorlardı, yer seviyesinden çekilmiş dağ manzarası fotoğraflarını gözler önüne seren yapbozlarının karlı tepeleri ise voleybol topları ve pelüş albino aslanların arasında yükseliyordu.

O gün ve sonrasında dükkânı siesta saatinde de açık tutmaya, kapanış saatlerini giderek daha geçe atmaya başladık. Enrique hem o gece hem de takip eden gecelerde dükkânda uyudu. Mirta depo odasında ona bir köşe ayarlamayı kabul etti. İlk günlerde doğrudan zemine serdiği bir şilteyle idare etmek zorunda kaldı. Çok geçmeden bir yatak ayarladık, derken odasına iki sandalyeli bir masa ve bir havlu takımı satın aldık, Mirta havluların kenarlarına altın renkli E harfleri işledi. Haftada bir, geceleri, Enrique dükkânı yeniden düzenliyordu. Devasa yığınlar haline getirdiği oyuncak bloklarla senaryolar kuruyordu; blok yığınlarını vitrinden tarafa ya da uzağa iterek mekânın ışıklandırmasını değiştiriyordu; raflar boyunca uzanan kaleler inşa ediyordu; uydurduğu oyunlar ve yarışmalarla hem çocukları dükkâna çekiyor hem de anne babaların mekânda daha uzun vakit geçirmesini sağlıyordu. Ne kadar ısrar etsek de maaş hakkında konuşmak istemiyor, önemli olmadığını söylüyordu.

“Burada kalabilirsem daha iyi olur,” diyordu, “maaştan daha çok işime yarar.”

Dükkândan dışarı katiyen adımını atmıyordu. Mirta’nın akşamları gönderdiği yemekleri yiyordu: Başta birkaç dilim ekmek ve söğüş etten oluşan sefertasları zamanla gelişerek üç öğünlük envai çeşit yemeklere dönüştü.

Enrique maketlere asla elini sürmedi. Mekândaki en üst raflar onlarla doluydu ve hep aynı yerde kaldılar. Yeri hiç değişmeyen tek oyuncak türü o oldu. Yapbozları ve masa oyunlarını maketlere tercih ediyordu. Sabahları,

biraz erken gelirsem, Enrique'yi önünde süt dolu bardağıyla masasının başında, Çin damasının iki rengini birden oynar ya da görkemli bir güz manzarasının son parçalarını yerine koyar halde buluyordum. Suskunlaşmıştı ama müşterilerle ilgilenmekten geri kalmıyordu, özellikle de çocuklarla; onlarla arasında özel bir iletişim vardı. Sabahları yatağını toplamayı, yemekten sonra masasını silip odasını süpürmeyi âdet edindi. Bitirince, bana ya da yoğunluktan dolayı tezgâhta durmaya başlayan Mirta'ya yanaşıp, "Yatağı topladım" veya "Yerleri şimdi süpürdüm" veya yalnızca, "Bitti" diyordu; bizi bir anlamda endişelendirmeye başlayan da bu tavrı oldu, Mirta'nın ifadesiyle yaltakçı bir tavidir.

Bir sabah artık aynı oyuncaklarla oynamadığını fark ettim. Masasının üstünde, kolları kıvrılan bebekler, çiftlik hayvanları ve bloklardan küçük bir hayvanat bahçesi inşa etmişti; sabah sütünü içerken bir yandan da atların kafesini açıyor ve onları birer birer, dıgıdık dıgıdık diyerek, dağ niyetine kullandığı siyah bir hırkanın yanına yürütüyordu. Onu selamlayıp işe başlamak için tezgâha döndüm. Yanıma geldiğinde utanmış gibi bir hali vardı.

"Yatağı hallettim," dedi, "odanın geri kalanını da toparladım."

"Tamam," dedim, "yani... yatağını toplayıp toplama-man önemli değil. Orası senin odan, Enrique."

Beni anladığını düşünsem de bakışlarını yere dikti ve daha da utanmış bir tavırla, "Pardon," dedi, "bir daha yapmam. Teşekkürler."

Enrique yapboz ve masa oyunlarını düzenlemeyi de bıraktı. Kutularını üst raflara, maketlerin yanına koydu ve müşteriler özellikle talep etmedikçe o raflara hiç çıkmadı.

"Onunla konuşman lazım," diyordu Mirta, "insanlar artık yapboz satmadığımızı sanacaklar..."

Yine de Enrique'ye bir şey demedim. Satışlar iyiydi ve onu kırmak istemiyordum.

Zamanla bazı yemekleri geri çevirmeye başladı. Eti, püreyi ve sade soslu makarnaları seviyordu. Başka şey götürürsek yemiyordu, bu yüzden Mirta sadece sevdiği şeyleri pişirmeye başladı.

Müşterilerin arada sırada verdiği bahşişleri biriktirerek dükkândan, üstünde kabartma bir spor araba bulunan mavi bir plastik kupa satın aldı. Kahvaltıda hep onu kullanıyordu. Ayrıca her sabah, yatağının ve odasının durumu hakkında rapor verirken bir ekleme yapmaya başladı:

“Kupamı da yıkadım.”

Mirta'nın kaygılanarak bana aktardığına göre bir gün Enrique bir çocukla oynarken aniden bir süper kahraman oyuncağını sımsıkı tutmaya başlamış ve çocukla paylaşmayı reddetmişti. Çocuk ağlamaya başlayınca Enrique öfkeyle yanından ayrılmış ve depo odasına kapanmıştı.

“Enrique'yi ne kadar sevdiğimi bilirsin,” dedi karım o gece, “ama böyle şeylere göz yummamalıyız.”

Ürünleri ustalıkla düzenlemeyi sürdürse de kolları kıvrılan bebekler ve bloklarla oynamayı da bırakmış, onları da üst raflara kaldırarak masa oyunları ve maketlerin yanına tıktırmıştı. Müşterilerin rahatça ulaşabileceği oyuncaklar artık sınırlanmış, en önde sadece küçük çocukların ilgisini çeken ürünler sergilenmeye başlamıştı. Gün geçtikçe satışlar azalarak eski haline döndü ve dükkân yine sinek avlamaya başladı. İhtiyaç kalmayınca Mirta tezgâhta durmayı bıraktı ve bir kez daha Enrique ile ben baş başa kaldık.

Enrique'yi son gördüğüm günü hâlâ hatırlıyorum. Öğle yemeği istememişti ve elinde boş kupasıyla rafların arasında dolaşıyordu. Üzgün ve yalnız görünüyordu. Her şeye rağmen, Mirta ile ona çok şey borçlu olduğumuzu

hissediyordum ve onu neşelendirmek istedim: Dükkânda yalnız kaldığım son günden beri kullanmadığım tekerlekli merdivene tırmandım ve en üst raflara çıktım. Onun için eski model, ithal malı bir lokomotif seçtim. Dükkândaki en kaliteli maketti. Kutusunda, bini aşkın parça içerdiği ve pil takılırsa ışıklarının yandığı söyleniyordu. Hediyelimde merdivenden indim ve tezgâhın başına geçip ona seslendim. Başını eğmiş, rafların arasında dolaşmaktaydı. Tekrar seslendiğimde ürkmüş gibi aniden çömeldi ve öylece kaldı.

“Enrique...”

Kutuyu bırakıp yavaşça yanına gittim. Ağlıyordu, çömelmiş ve kendi bacaklarına sarılmıştı.

“Enrique, sana bir hediye...”

“Bana bir daha kimsenin dokunmasını istemiyorum,” dedi. Derin bir nefes aldı ve sessizce ağlamayı sürdürdü.

“Ama Enrique, kimse...”

Yanında diz çöktüm. Keşke kutu elimde olsaydı, ona bir şey vermek istiyordum, özel bir şey, ama onu yalnız bırakamazdım. Mirta olsaydı ne yapmak gerektiğini bilir, onu sakinleştirebilirdi. Derken dükkânın kapısı şiddetle açıldı. Çöktüğümüz yerden, rafların altından, yüksek topuklu iki ayakkabının ilerlediğini gördük.

“Enrique!” Güçlü, otoriter bir sesi.

Topuklar durdu ve Enrique korkuyla bana baktı. Bir şey söylemek istiyordu sanki.

“Enrique!”

Topuklar yeniden hareketlendi, bu kez doğrudan üstümüze yönelmişlerdi ve rafın köşesinde, biraz öte-mizde bir kadın belirdi.

“Enrique!” dedi öfkeyle yanımıza gelirken. “Her yerde seni arıyordum, aptal!” diye haykırdı ve Enrique’ye öyle bir tokat indirdi ki dengesini bozdu. Ardından eline

yapışıp tek çekişte ayağa kaldırdı. Bana küfürler savurdu, yere düşmüş kupayı tekmeledi ve Enrique'yi sürüklercesine dışarı çıkardı. Enrique'nin sendeleyip kapının önünde yere kapaklandığını gördüm. Dizleri üstünde doğruldu ve dönüp bana baktı. Sonra suratını buruşturdu, her an ağlayacak gibiydi. Elini uzattığında, küçük parmaklarının annesininkilerden kurtulmaya çalıştığını gördüğümü sandım, öfkeli kadın onu kaldırmak için eğilmişti.

GELECEĞİN GERÇEĞİ

İnsan önündeki sorunların kendinden kaynaklandığını ve mağlubiyetinde pay sahibi olduklarını keşfetmeyegörsün, her şey değişir. Belki de bu yüzden Valmont bir mesaj işlevi görüyordu; küçük Valmont, çirkin, kıvrık tüylü patileriyle kulakları, veterinerde çalışan kadın tarafından kafesin içine tıkıştırılıyordu, zavallı köpek, kadın, ne kadar güzel bir İtalyan köpeği, derken hayvan, kendisini okşayıp şımartсын, ne güzel bir yavru, desin diye Madelaine'e bakıyordu, ne güzel bir İtalyan köpeği! İnsan keşfetmeyegörsün.

Şimdiyse, seneler sonra, Madelaine Jaguar'ın camından manzarayı izliyor ve ben ona dokunamam, çünkü artık beni sevmiyor. Aylardan nisan, vakit gece, Ezeiza'ya giden otoyoldayız. Aradan geçen sürede Valmont, küçük köpek Valmont ve ben, sıkı bir dostluk kurduk ve arabanın arkasında beraber seyahat ediyoruz. Öteki Valmont, yani ikinci Valmont önde seyahat ediyor, Jaguar'ımı sürüyor, ön yolcu koltuğundaki Madelaine ise gülümseyerek onun kulağına tatlı şeyler fısıldamakta. Bense, çevremizde uzanan karanlık tarlalar ve Valmont'un sabit bakışları eşliğinde, doğru yolda olup olmadığımızı merak ediyorum, acaba gerçekten de, annemin dediği gibi, bu küçük köyde Buenos Aires'in en iyi cadısı

yaşıyor mu ve acaba bu hanım bunca zamandır sırtlandığımız dertleri tek hamlede çözebilecek mi?

Seneler önce buna benzer bir yolda ortak bir arkadaşımızın cenazesine giderken Madelaine'in elini tutmuştum ve o, ilk kez, bakışlarını manzaradan ayırıp bana bakmıştı. Daha sonradan ona San Fernando'daki evimin önünde bir kahve ısmarladım, birkaç gün sonra Uruguay'da, Atlántida kasabası yakınlarındaki bir plajda yaz tatiline çıkmıştık bile. Kış başında evlendik ve Madelaine balayımızda Avrupa'nın Akdeniz sahillerini gezmek istedi, Portekiz'den başladığımız seyahatimizi Yunanistan'da bitirecektik. Ama Yunanistan'a kadar gelemedik: Bir kehanet yüzünden Sicilya'da takılıp kaldık.

Gereksiz olay diye bir şey yoktur, olmaması gereken olaylar vardır; son yıllarda yaşadıklarım da bu saptamaya uygun birer örnek teşkil edebilir. Catania'daki bir yerel panayırda, bulutlu miskin bir pazar gününde, güzeller güzeli Madelaine falcı ve kâhin çadırlarının önünde durdu. İçeri girmemiz için ısrar etti, sadece merakını gidermek istiyordu, birazcık eğlenecek, ardından da bir kafe- de bir şeyler atıştıracaktık. Göz açıp kapayıncaya dek kendimizi altın renkli bir çadırın içinde bulduk, bir kadın Madelaine'in ellerini tuttu ve onları üstüne mendil serilmiş bir mindere bastırdı. Gözlerini kapayıp kaşlarını çattı. Madelaine de onu taklit etti. Çingene'nin öngörülerini daha kötü olamazdı: Karım hassas bir kadındı, bense aşktan hiç anlamayan mantık düşkününü bir adamdım. Yani ben yanlış erkektim ve Madelaine elbet bir gün doğru erkeği bulacaktı. Bu adam uzun boylu ve çekici biriydi, daima yanında olacak, bir dediğini iki etmeyecekti. Büyük ihtimalle Sicilyalı bir İtalyan olan bu sadık yabancıyı Madelaine ilk görüşte tanıyacaktı. Bense, Madelaine'in balayına eşlik eden biri olarak kehanetin parasını ödedim ve gittiğimiz kafede güncel, eğlenceli

konulardan bahsetmeye çalıştım ki kahve ve kızarmış ekmek eşliğinde her şeyi unutup günün geri kalanını kurtarabilelim.

Ertesi sabah her yerde Madelaine'i aradım. Otele ve çevredeki barlara baktım, henüz tanıştığım az sayıdaki insana sordum. Akşama doğru onu buldum, saçını sarıya boyamıştı, üstündeki kısa etek yeniydi, baştan aşağı yeşillere ve altın rengine bürünmüştü, gözlerine baktım ama kehanetteki adamı bulmak için sürekli etrafı taramayan o gözler bana bakmıyordu artık. Yabancı aksanla konuşan Sicilyalı bir İtalyan, hassas ve sadık... Madelaine'e göre şehir çok güzel, insanları güler yüzlü ve neşeliydi. Yolculuğa devam etmemiz ya da Buenos Aires'e dönmemiz için ne kadar uğraşıp yalvarsam da Madelaine reddetti; şehre bayılmıştı ve sonuna kadar tadını çıkarmak istiyordu, aynen böyle diyor, seyahatimizin bu aşamasında herkesin canının istediğini yapmasını, adayı dilediği gibi gezmesini öneriyordu.

Şehirdeyken tanıştığımız kişiler otelin koridorlarında bir başıma dolaştığımı görünce beni aynı sokaktaki bir lokantada düzenledikleri, günbatımından gündeğümüne dek süren buluşmalara davet etmeye başladılar. Fazla açıklamada bulunmam gerekmedi, Madelaine'in bana bakmadan gülümsediğini, akşamleyin yalnız başına şarkılar söyleyerek dönüp sabahleyin şarkılar söyleyerek ayrıldığını bizzat görmüşlerdi. Gruba geç saatlerde katıl-sa da sonuna kadar kalan Ovidio –Madelaine'in geldiğini görünce hepimiz heyecanla ayağa kalktığımızda– bana İtalya'da aşkın pençesinde kıvranan insanların kumsaldaki deniz kabukları kadar bol olduğunu söyledi, devasa burnunu kaşdı ve herkes için midye ve karides sipariş etti. Birkaç dakika sonra ağzının küçük bir midyeyi yemek için nasıl açıldığını gördüm. Ovidio bana dönüp ne bakıyorsun, diye çıkıştı. Bir an için Madelaine'e acıdım,

tatlı ve çekici bir İtalyan bulması pek de kolay olmayacaktı. Daha sonra makyajı akmış ve gururu incinmiş halde ağlayarak yanıma döndüğünde, başkalarının başına gelenler için kendimi ne kadar kolaylıkla suçlayabildiğimi fark ettim. Yatağa oturdum ve odada voltalar atan Madelaine'i izlemeye koyuldum; kendi kendine konuşuyor, aptalın, kepazenin teki olduğunu söylüyor, beceriksizliğini affetmesi için panayırdaki kadına yakarıyordu. Her zaman olduğu gibi, yani son haftalarda her zaman olduğu gibi, yanlış erkeği seçmişti, şansını bir başkasında denemeliydi. Nihayetinde vardığı sonucu aynaya bakarak açıklamaya koyuldu: Çingene kadının öğütlerini yeniden gözden geçirecek ve bu kez hepsini harfi harfine uygulayacaktı. "Yanlış erkek" derken beni kastetmediğini anlamayı zor da olsa başardım ve gözlerim yeni bir ümitle kör olmuş halde, Buenos Aires'e dönmek için valizlerimizi hazırlamasına yardım ettim.

Fakat kader kör değildir, zamana da insanlara da aldanmaz, hele muhtemel İtalyan âşıklara hiç aldanmaz; işte o kader bana bir sürpriz hazırlıyordu. Belki de daha otelden ayrılmadan önce her şey planlanmıştı, belki de ben henüz doğmadan önce annem benim için iyilik ve esenlik dolu bir kader seçmişti ve bu yüzden Roma havaalanındaki her şey benim mutsuzluğumu, başkalarınınsa mutluluğunu vurguluyordu.

Yabancı bir bozuk para ısıldayarak yerde yuvarlandı. Bunu şanssızlık işareti olarak yorumlamadan, durduk yerde parayı düşüren adamı uyarmaya giriştim. İster istemez omzuna dokundum, parasının yere düştüğünü söyledim. *Grazie, grazie*, dedi ve dudaklarında kocaman bir gülümseme belirdi, bembeyaz dişleri açığa çıktı. Kusursuz dişleri ve delici bakışlara sahip açık renk gözleri; işte o gözler, güzeller güzeli Madelaine'in yanımıza gelişini, o henüz görünürde bile değilken gördüler. Körpecik yüzü,

açık renk gözleri adamın açık renk gözleriyle buluştu. Derken bir *Ciao ragazza*¹, bir de *Principessa*² kulağıma çalındı ve Madelaine'in tatlı kahkahası önceden özenle belirlenmiş bir kaderi onaylarcasına çınladı. Ceketimin içine kadar nüfuz eden bu tatlı sözleri, kahkahalarla ve önce ellerin hemen ardındansa şampanya kokulu ağızların kazara birbirine dokunduğu uzun yolculuk boyunca, bir köşeye büzülerek ben de tekrarlardım. *Come ti chiami, bambina?*³ Ve güzeller güzeli Madelaine'in bütün sorulara cevap veren tatlı sesi. *Bel nome, io sono Valmont.*⁴

İçimde hâlâ bir ümit vardı; belki de Valmont bir şarabın ismiydi, köpeklere verilen bir isimdi, bir Fransız ismiydi, kesinlikle bir İtalyan ismi olamazdı. Ama saatler geçtikçe gülümseyen dudaklar önemli kararlar telaffuz ettiler ve Buenos Aires havaalanında Valmont ile ben, yani küçük köpek Valmont ile ben, valizlerle ilgilenmek zorunda kaldık, eve döndükten sonra da epey bir zaman boyunca yalnız başımıza yaşadık. Doğum günlerimizi yalnız başımıza kutluyor, annemi arada bir akşam yemeğine yalnız başımıza davet ediyorduk. Tabii bu buluşmaların hepsinde annem tatlı Madelaine'i sordu ve biz hiç kötölemeksizin tarafsız cevaplar versek bile annem hep onu savundu. Anneme göre karıcığım hassas ve güzel bir kadındı, bense nasılsam öyleydim, annem böyle derken parmağıyla beni işaret ediyordu, hiçbir şeyden şikâyet etmeye hakkım yoktu.

Derken yağmurlu bir akşamda kapı çalındı, gelen güzeller güzeli Madelaine idi. Her zamankinden de güzeldi, sırılsıklam ve soğuktan titrer halde bana kışın şö-

1. (İt.) Selam küçük kız. (Ç.N.)

2. (İt.) Prenses. (Ç.N.)

3. (İt.) İsmi ne bebek? (Ç.N.)

4. (İt.) Güzel isim, ben Valmont. (Ç.N.)

mineyi yakmamız gerektiğini öğretti, şöminenin yanındayken kadınların tenlerinin normalden çok daha turuncu ve sıcak olduğunu bizzat görebildim ve tam beni yeniden sevdiğini düşündüğüm sırada Madelaine bana dönüp bu sevginin, yani bizimkinin, sandığımdan farklı olduğunu, annemin bana duyduğu ya da kendisinin küçük Valmont için hissettiği sevgi gibi olduğunu söyledi. Birbirimizi destekleyip kollamamızı sağlayan kardeşçe bir sevgiydi, şu anda ihtiyacı olan şey de tam buydu; onu yeniden eve kabul etmeme, bütün eşyalarıyla birlikte kabul etmeme ihtiyaç duyuyordu. Böylece ertesi gün, çünkü güzeller güzeli prenseslere hayır denmez, Madelaine eve geri taşındı.

O günden beri çok şey değişti. Küçük Valmont ve ben mecburen alan kaybettik. Dolaplarda yer açmak, getirdiği yeni süsler sığabilsin diye eski şeyleri çıkarmak, Madelaine ile öteki Valmont rahatça uyuyabilsin ve baş başa kalabilsinler diye çalışma odamı boşaltmak gerekti.

Evde düzenlediğimiz bir akşam yemeğinde annem Valmont ile tanışınca Madelaine'i kutladı ve onu kucaklayıp hâlâ kendisinin biricik kızı olduğunu, her geçen gün daha da güzelleştiğini, yeni erkek arkadaşının çok yakışıklı olduğunu söyledi. Şefkatle onları izleyen Valmont gülümsedi ve kadınlara biraz daha dondurma ikram etti. Valmont çalışmasa da ev işlerine yardım ediyor ve her akşam yemek hazırlıyordu. Anneme ve güzeller güzeli Madelaine'e göre yaptığı yemekler enfesti ve ondan öğreneceğim çok şey vardı.

Ama mutluluk kısa sürer ve tadını kaçırarak bahaneler asla bitmez. Güzeller güzeli Madelaine'im yan odada bensiz yatarken uykularımı kaçırıyor, gündüzleri onu her düşündüğümde, yani her an, huzurumu bozuyordu. Gerektiğinde açıksözlü ve sert davranmasını, gerektiğinde anlayışlı olmasını bilen ve oğlunu iyi tanıyan

annem üzgün üzgün bir tabureye tünediğim bir gün benim üzgün olduğumu fark etti ve bana sorunumu derhal çözmem gerektiğini söyledi. Çay demledi ve neler olduğunu anlatmamı istedi. İsteğini yerine getirdim ve anlattıklarımı dinledi; ardından bir süre sessiz kaldık ve sonunda annem, panayırlardaki Çingene falcıların kehanetlerine güvenmenin doğru olmadığına, daha doğrusu tek bir kehanete güvenmenin yanlış olduğuna kanaat getirdi. Şüphelerden kurtulmak için birine daha danışmak lazımdı. Söylenenlere göre bu cadı Buenos Aires'in en iyisiydi. Annem paltosunu kuşandı, atkısını boynuna iyice doladı ve evden çıktı. Üç saat sonra telefon etti ve bana aktardığı adresi heyecanla bir kenara yazdım.

Jaguar, Jorge Newbery Otoyolu'ndan çıkıyor ve Elli Sekizinci Otoyol'a sapıyor. Şehir giderek daha geride kalıyor ve araba farlarının aydınlattıkları dışında hiçbir şey görünmüyor: yolun bir kesiti ve yanlara doğru uzayan, karanlık tarlaların yerini belli belirsiz vurgulayan toprak rengi ince bir çizgi. Arada bir uzaklarda, küçük bir ışıklı tabela manzarayı değiştiriyor, tabelalar geride kalınca hemen ardından ev ve ışık kümeleri geliyor, küçük ve ışıltılı kümeler bunlar. "St. Thomas", "El Solar del Bosque", "Campo Azul", "El Lauquen". Valmont'a bakıyorum, yanımda oturan küçük Valmont'a; ve kendi kendimize soruyoruz, köpek ve ben, acaba bu yerler özel kulüpler mi yoksa mezarlık mı, neticede hepsi aynı kapıya çıkmıyor mu? Hemen akabinde bu kez altımızdaki yol sorunlarımızı çözecek mi, sorusu geliyor aklımıza, belki de tam tersi, çözümümü gittikçe geride bırakmaktayız.

Valmont arabayı yavaşlatıp toprak bir yola sapıyor. Yolu biliyor gibi bir hali var ve ister istemez, annemin bana hazırladıkları tuzağın kusursuz işlemesi için herkese birer rol ve işlev belirlediğini düşünüyorum. İnsan kendini yalnız hissedince, buna ne kadar hazırlıklı olsa da üzü-

luyor. Ama korkum hemen geçiyor, çünkü San Vicente köyüne giriş yapıyoruz, yollar toprak, tek ışık kaynağı evlerden yayılan sarı huzmeler, anayolun gürültüsünün hiç duyulmadığı bir çiftliğe geliyoruz, yüksek burjuvazinin arabaları kenara park etmiş, kehanet ânını belemekteler. Öteki Valmont arabayı park eder etmez küçük Valmont ile ben eve koşup yerimizi ayırtıyoruz. Güzeller güzeli Madelaine gülümsüyor, hiçbirimiz gergin görünmüyoruz, hepimiz kaderimizi zaten bildiğimize ve buraya sadece onu onaylatmaya geldiğimize inanıyoruz.

Çok geçmeden bizi içeri alıyorlar. Öteki Valmont, küçük Valmont ve ben aynı kanepeye yerleşiyoruz. Madelaine biraz ötemizdeki bir masanın önünde diz çöküyor ve ellerini öne uzatınca kadın onları tutup bir minder üstündeki turuncu bir örtüye koyuyor. Hararetli bir gerginlik hissi bacaklarımdan yukarı tırmanıyor ve küçük Valmont sükûnet dolu bakışlarıyla geleceğe ait gerçeği çözmüş görünüyor. Kadın Madelaine'e adını soruyor ve güzeller güzeli Madelaine adını söylüyor. Sonra, seans boyunca sadece kadının sesi duyuluyor. Aylar önceki sözcüklerin aynıları, aynı sesle tekrarlanıyor, vah halime, aynı kehanet göklerden inmiş bir buyruk sanki: Sicilyalı İtalyan, sadık yabancı, hassas ve vefalı. Öteki Valmont elini Madelaine'in omzuna koyuyor ve şefkatle bakıyorlar. Valmont'un güzeller güzeli Madelaine'in turuncu ve sıcak tenini keşfetmesinin üstünden çok vakit geçmediği bu bakışlardan belli. Gaddar bir soğuk kemiklerime işlediğinde anlıyorum ki kaderimi kabul etmekten başka çarem yok.

Arka koltukta uyanıyorum. Araba daha birkaç saat önce içimi ümit ve coşkuyla dolduran karanlık yolda, bu kez aksi yönde ilerliyor. Bir kâbustayım sanki; Madelaine ile Valmont neşeyle laflamaktalar. Seansın parasını kimin ödediğini düşünmek ya da yanımdaki küçük Valmont'un

esnediğini görmek, dikkatimi yaklaştırmakta olan büyük değişiklikten başka yöne çekiyor. Küçüğüme bakınca anlıyorum ki, başta gözüme korkunç bir mesajın taşıyıcısı gibi görünmüşse de artık güvenebileceğim tek varlık o. Yeni bir başlangıç hiç de fena bir fikir değil, hem belki beni de hayırlı kehanetler, altın rengi ve yeşilli çadırlarda sahibini arayan somut ve mutlu gelecekler bekliyordur.

Ön koltukların arasından başımı uzatıp bakışlarımı üstlerine dikiyorum ve beni sevmediklerini, her şeyi açıkça görebildiğimi, dolayısıyla bundan böyle her şeyin değişmesi gerektiğini söylüyorum. Normalde nadiren görüş bildiren öteki Valmont bana katıldığını söylüyor ve gözlerinde tuhaf bir ışıltıyla Madelaine'ime baktığında Madelaine gülümseyip yanağıma bir öpücük konduruyor. Sonrasında sadece arabanın uğultusuna odaklanabiliyorum ve araba yavaşlayıp duruyor.

Yolda esen rüzgâr soğuk ve arabanın penceresinden bana bakarak dudaklarını oynatan Madelaine'in söylediklerini duymak zor. Seni seviyorum diyor da olabilir, seni asla unutmayacağım da, ya da belki her şeyin bir tuzak olduğunu, beni öteki Valmont'un zoruyla arabadan indirdiğini söylüyordur. Ama konuşmayı kesip camı kapıyor. Kırmızı dudakları büzülerek beni hedefleyen bir öpücüğe dönüşüyor, hemen ardından yavaşça, arabanın içinde benden uzaklaşıyor, önceden çevremde bulunan, şimdiyse uzaklaşarak karanlığa karışan her şeyi beraberinde götürüyor. Küçük Valmont arka koltukta dikilmiş bana bakıyor, bulanık ve karanlık bir görüntü, yolun ufukla birleştiği noktada bir kötülük alameti gibi.

BENAVIDES'İN AĞIR VALİZİ

Odaya yanında bir valizle dönüyor. Kahverengi deri kaplı bu dayanıklı valiz dört tekerleğin üstünde yükseliyor ve diz hizasında zarif bir tutamaca sahip. Adam yaptıklarından pişmanlık duymuyor. Karısına indirdiği yumrukların gayet yerinde olduğuna, bedeninde bir damla can kaldıysa dahi hiç suçluluk hissetmeden işini bitireceğine inanıyor. Benavides gayet iyi biliyor ki –zira hayat böyle– cinayet sebeplerini anlayışla karşılayacak insanların sayısı çok az. Dolayısıyla şöyle bir plana başvuruyor: Kanın etrafa saçılmasını önlemek için cesedi çöp torbalarıyla sarmalayacak. Valizi yatağın yanında açacak, yirmi dokuz senelik evliliklerinin ardından ölen kadının vücudunu bastıra bastıra ikiye katlayarak valize sokacak ve pelteden dışarı taşan kısımları çantadaki boşluklara tıkıştırarak cesedi paketleme işini tamamlayacak. Hepsi ni yaptıktan sonra, tedbirli olmaktan ziyade titizliğinden kanlı çarşafı toparlayıp çamaşır makinesine koyuyor. Deriyle çevrelense ve pes etmiş dört tekerleğin üstüne yüklense de kadının ağırlığı hiç azalmıyor; boyu kısacık olmasına rağmen Benavides tutamaca yetişebilmek için biraz eğilmek zorunda kalıyor, ne zarafet ne de işlev açısından olumlu bu duruş onu engelleyip yavaşlatıyor. Ama Benavides düzenli bir adam, birkaç saate kalmadan

sokağa çıkmayı başarıyor, gecenin içinde ilerliyor, kısa adımlarla valizi çeke çeke Dr. Corrales'in evinin yolunu tutuyor.

Dr. Corrales'in evi uzakta sayılmaz. Benavides üstü yapraklarla kaplı koca bir bahçe kapısının zilini çalıyor, kapının üzerinden konutun üst katları görülebiliyor. Kapı otomatığinden, *Buyurun*, diyen bir kadın sesi yükseliyor. Benavides ise, *Ben Benavides, Senyor Corrales ile görüşmem lazım*, diyor. Alet emektar kapı otomatiklerine özgü cızırtılar çıkardıktan sonra tamamen susuyor. Beklerken Benavides parmak uçlarında yükselip tuğla duvarın ardında yükselen gür bitkilerin arasından içeri baksa da hiçbir şey göremiyor. Sonunda yeniden zili çalıyor. Kapı otomatığındeki ses, *Buyurun*, diyor ve Benavides bir kez daha, *Ben Benavides, Senyor Corrales ile görüşmek istiyordum*, diyor. Alet biraz önceki cızırtıları tekrarlıyor ve yine tamamen susuyor. Benavides birkaç dakika beledikten sonra, belki gün boyunca yaşadığı gerginlikler dolayısıyla yorgun düştüğünden, valizi yere yatırıp üstüne oturuyor. Beklemek, diye düşünüyor, belki de bu düşüncenin etkisiyle gevşeyip uyuyakalıyor ve tam uyandığı anda bahçe kapısı açılıyor, vedalaşan birkaç adam belirliyor. Benavides hemen ayağa kalkıp adamlara bakıyor ama aralarında Dr. Corrales'i göremiyor.

"Dr. Corrales ile konuşmam lazım," diyor Benavides. Adamlardan biri adını soruyor.

"Benavides." Adam nazikçe biraz beklemesini söyleyip eve dönüyor. Geriye kalan adamlar bahçe kapısının önünde sohbet etmeyi sürdürüyorlar. Benavides yanlarından biraz uzaklaşınca adamlar dönüp merakla ona bakıyorlar.

Birkaç dakika sonra, biraz önce giden adam geri geliyor:

"Doktor sizi bekliyor," diyor Benavides'e, bunun üs-

tüne Benavides valizini yüklenip adamın eşliğinde eve giriyor.

Dr. Corrales'i, meziyetlerini çömezleri karşısında sergilerken görmek hiç de şaşırtıcı değil. Piyano tuşlarının üstüne kapanmış, etrafında genç ve hoş hayranları, zorluğu giderek artan talepkâr bir sonat çalıyor. Benavides salonun ortası boyunca dizili sütunların arasında bekleme-ye koyuluyor, müzik doruk noktasına ulaşp sona eriyor ve Dr. Corrales'in etrafını saran adamlar el çırparak iki yana açılıyorlar. Dr. Corrales kendisine sunulan şampanya kadehini minnetle kabul ediyor. Bir adam doktora yaklaşıyor ve kulağına bir şey fısıldarken gözünü Benavides'e diyor. Corrales gülümsüyor ve Benavides'e bakarak elini kaldırıyor. Benavides valizini alıp yaklaşıyor.

"Nasılsınız, Benavides..."

"Doktor, sizle baş başa konuşmam lazım."

"Söyleyin, Benavides, burada dostlar arasındayız..."

"Mesele söylemek değil, doktor. Asıl mesele..." Benavides valizine bakıyor. "Size göstermem gereken bir şey var."

Dr. Corrales bir sigara yakıp valizi inceliyor.

"Pekâlâ, neden olmasın... Size beş dakika veriyorum, Benavides. Gelin, birlikte muayenehaneme gidelim."

Dr. Corrales'in Benavides'i peşine takarak tırmandığı merdiven birinci kattaki odalara çıkıyor. Pürüzsüz beyaz mermerden yapılmış alçak ve geniş basamaklar, koskoca valizini bin bir zahmetle taşıyan Benavides'in ağır ilerleyişini fazla zorlaştırmıyor. Fakat birinci kattan yukarılara çıkan ve Dr. Corrales'in tırmanmaya başladığı merdiven farklı. Aşırı derecede dar bir merdiven bu, basamakları yüksek ve kısa; iki yanında kahverengi, siyah ve bordo çiçek desenli duvar kâğıdıyla kaplı kasvetli duvarlar uzanıyor ve Benavides yukarı çıkmak için muazzam bir mücadele vermek zorunda kalıyor. Valizin ağır-

lığı yüzünden her adımda vücudundan terler boşanırken Dr. Corrales'in çevik bedeni süzülürcesine uzaklaşıyor ve merdivenin tepesinde gözden kayboluyor. Belki de bu ıslak ve karanlık yalnızlığın etkisiyle Benavides düşüncelere kapılıyor ve yaşadıklarının gerçekliğinden şüphe duyuyor. Şüphe duyduğu gerçeklik içinde bulunduğu ânın, yani merdivende ter döktüğü ânın gerçekliği değil; işlediği cinayetin gerçekliği. Belki de tam bu noktada aslında her şeyin bir rüya olduğu anlaşılacak, belki de yine karısını öldürme ihtimaline kafa yorduğu anlardan birinde kendini doktorun muayenehanesine çıkan basamaklarda bulmuş, sabahın iki buçuğunda adamın kapısına dayanıp onu meşhur ve saygıdeğer davetlilerinden ayırmıştır; sırf ona, *Bakın doktor, çok üzgünüm ama bütün bu olanlar bir yanlış anlamadan ibaret*, demek için. Peki ne yapmalı? Yalan söylese aptallık etmiş olur, koşarak merdivenleri inmek de işe yaramaz, zira her halükârda bir sonraki seansta doğruyu söylemek zorunda kalacak, üstüne bir de sabahın ikisinde elinde ağır bir valizle evden dışarı fırlamış olması için makul bir mazeret bulması gerekecek. Son basamakları da tırmanınca Benavides, Dr. Corrales'in, muayenehanesinin küçük kapısının önünde kendisini beklediğini görüyor ve doktor tarafından içeri buyur ediliyor. İçeride doktor, cılız ışığıyla etraflarındaki alanı zar zor aydınlatan küçük bir lambayı yakıyor, ardından Benavides'e masanın diğer yanına oturmasını rica ediyor. Benavides çantasının tutamacasını bırakmadan söyleneni yapıyor. Doktor gözlüğünü takıp fihristinde Benavides ismini buluyor.

“Pekâlâ, sonraki seansınızı otuz sekiz saat öne almamızın sebebi nedir?”

Benavides arkasına yaslanıyor.

“Doktor, bütün bu olanlar bir yanlış anlamadan ibaret, sizden çok özür dilerim, doğrusunu isterseniz...”

Doktor gözlüğünün üstünden onu inceliyor.

“Bu bir rüya, yani... kafam karışık, bir an için karımı öldürdüğümü ve kıvrıp valize soktuğumu sandım, şimdiye anlıyorum ki aslında...”

Dr. Corrales sözünü kesiyor:

“Bakalım doğru mu anlamışım, Benavides... Evime dalıyor, başkalarıyla buluşmamı yarıda bıraktırıyorsunuz, sabahın iki buçuğunda, elinizdeki valizin içinde karınızın olduğunu, onu öldürüp kıvrarak valize soktuğunuzu söylüyorsunuz, üstüne bir de hiçbir açıklama yapmadan çıkıp gitmek için bütün bunların bir rüya olduğuna beni inandırmaya kalkışıyorsunuz...”

Benavides parmaklarını tutamaca kenetleyip şaşkın gözlerini doktora diktiğinde adam şöyle diyor:

“Belli ki siz beni aptal sanıyorsunuz, Benavides.”

“Hayır, doktor.”

“Ayağa kalkın!”

“Evet, doktor.”

Benavides tutamacı elinden bırakmadan kalkınca ister istemez sağa doğru eğiliyor.

“Bakın, Benavides, bu meselenin sizi müthiş derecede heyecanlandırdığı ve yorduğu belli. Gelin sakın olmaya çalışalım, katılıyor musunuz?”

“Evet, doktor.”

“Karınızı burada bırakın ve peşimden gelin.”

Corrales ayağa kalkıp kapıya gidiyor, ama Benavides elini tutamaçtan ayıramıyor.

“Gevşeyin, Benavides. Dinlenmeye ihtiyacınız var. Size bir oda vereceğim, biraz uyuyun, bu arada ben de karınızla ne yapacağımızı düşünürüm, ne dersiniz?”

“Hayır, doktor, benim asıl istediğim...”

Corrales, Benavides’in koluna giriyor ve onu valizi bırakıp muayenahaneden çıkmaya ikna ediyor. Halı kaplı bir koridordan geçiyorlar, birkaç metrede bir karşı kar-

şıya kapılar bulunuyor, derken Corrales üçüncü kapı çiftinin önünde durup sağdaki kapıyı açıyor.

“Odanız,” diye bildiriyor, “şimdi dinlenin, yarın sorununuzu çözeriz.”

Benavides yeni bir günün ışıyla uyanıyor ve bir an kendi yatağında, karısının yanında, her zamanki gibi mutsuz bir sabaha uyandığını zannediyor. Sonra hemen olanları hatırlıyor ve kalkıyor. Başına gelenler konusunda ne yapmalı? Birkaç oda ötede karısının bir valizin içine kıvrılmış halde kendisini beklediğini bilmek ne tuhaf bir duygu. Olayların nasıl sonuçlanacağını önceden bilebilse yanlış kararlar almayacağını düşünüyor, oysa hayat, özellikle de kendininki, düşünmeden yapılan aptallıkların tekdüze bir tekrarından oluşuyor, tıpkı yatağa oturup dikkat kesilerek Dr. Corrales’in çağrısını beklediği şu an gibi. Kapının ardından doktorun sesini duyduğunu sanıyor, *Uyanın Benavides, sorununuz çoktan çözüldü*, ya da, *Günaydın Benavides, karınız şu an yanımda ve çok daha iyi*, ya da sadece, *Uyanın Benavides, her şey kötü bir rüyadan ibaretti, gelin beraber kahvaltı edelim, birer dilim bal-lı kızarmış ekmek yiyelim*, çünkü neticede, diye düşünüyor Benavides, asıl önemli olan sorunun nasıl çözüldüğü değil, bir an önce çözülüp çözülmediği.

Fakat zaman akıp gidiyor ve hiçbir şey olmuyor. Bütün nesneler her daim kımıldanan milyonlarca zerrecikten oluşmasına rağmen Benavides odada hareket diye adlandırılacak bir şey görmeyi başaramıyor. Sonunda ayağa kalkıyor. Gündüz gözüyle rüya görmek de nereden çıktı, diye düşünüyor Benavides. Yatarken üstündekileri çıkarmamış olduğundan şimdi ayakkabılarını ayağına geçirip bağcıklarını bağlaması yetiyor. Kapıyı açıyor, koridorun sonundaki yüksek pencerelerden giren ışık

gözlerini kamaştırırsa da muayenehaneye gitmeye karar veriyor.

Orada gördüğü şey, daha doğrusu görmediği şey, sinirlerini altüst ediyor. Kapısı açık odanın içinde valizden eser yok. Demek ki talihsizlik başkasının evinde dahi Benavides'in peşini bırakmamış, birileri karısını alıp götürmüş. Uzun koridorları hızlı adımlarla geçip köşelerde dinlenmek için hız keserek birinci kat merdivenlerinin başına ulaşıyor, basamakları iniyor, farklı koridorlara açılan merkez holü geçiyor ve evin hiç tanımadığı kısımlarında geziniyor: başka koridorlar, yeni odalar, özenle evin dört bir yanına serpiştirilmiş kış bahçeleri, nefes nefese içeri daldığında bembeyaz üniformalı üç kadın aşçının hiç şaşkınlık belirtisi göstermeden birkaç saniye kendisine baktığı koca bir mutfak. Ancak Dr. Corrales'i hiçbir yerde bulamıyor, kendi valizine ya da başka valizlere rastlamıyor, karısını canlı ve sağlıklı halde görmüş de değil. Mutfaktaki kadınlar hemen önlerindeki işlere dönüyorlar.

"Dr. Corrales'i arıyordum."

"Kahvaltıda," diyor kadınlardan biri.

Benavides bir an için bakışlarını yine boş koridorlarda gezdirdikten sonra yine mutfağın kapısına dönüyor.

"Nerede?"

"Kahvaltıda," diye tekrarlıyor kadın, "nerede olduğunu bilmiyoruz."

"Evin herhangi bir yerinde olabilir," diye ekliyor kadınlardan bir başkası. "Öyle değil mi, Carmen?" diye ekliyor, ardından da hepsi işlerine dönüyorlar.

Benavides ağızlarından laf alamayacağını anlıyor ve koridordan tarafa döner dönmez, hemen arkasında dikiilen Dr. Corrales ile karşılaşılıyor; sağ elinde dumanı tüten bir kahve kupası, sol elindeyse yarısı yenmiş bir peynirli çörek var. Benavides adama ne yaptığını, nerede olduğunu

nu sormayı düşünse de Corrales'in, *Kahvaltı ediyordum, buradaydım*, diyeceğini tahmin edebiliyor.

Corrales konuşuyor:

"Dün gece geldiğinizde çok kötü durumdaydınız, Benavides, fena halde alkollüydünüz. Sizi yatırdım ve valizinizi garaja koydurdum, bir taksi çağırmamı ister misiniz?"

"Hayır, anlamıyorsunuz; dün gece bir kaza oldu, bir sorun, evimde, yani..."

"Anlıyorum, Benavides, buradayken hiçbir şeyi açıklamak zorunda olmadığınızı gayet iyi biliyorsunuz, içiniz rahat olsun," diyor Corrales, peynirli çöreginin kalanını ikiye bölüp parçalardan küçük olanı Benavides'e ikram ederken.

"Hayır, teşekkürler," diyor Benavides ikramı kastederek, ardından hemen konuya dönüyor, "olanlar karımla ilgili."

"Evet, biliyorum, zaten hemen her şey bununla ilgilidir, ama ne yapalım..."

"Hayır, anlamıyorsunuz, karım öldü."

"Niçin ısrar ediyorsunuz, Benavides? Sizi anladığımı söylüyorum... Benimki evlendiğimizden beri ölüdür. Arada bir ağzını açıp konuşur: Benim şişmanladığımı söyleyip durur, ama onlara hiç aldırmamak lazım..."

"Hayır, bakın, bana valizimi verirseniz size gösterebilirim."

"Garajda, biraz önce de söyledim. Şimdi sizi yalnız bırakacağım, çünkü hastalarım ile ilgilenmeliyim, oldu mu? Evinize gidin, Benavides; bir duş alın ve yatmadan önce şu hapları yutuverin, göreceksiniz, mışıl mışıl uyuyacaksınız."

Benavides, Corrales'in uzattığı hapları almayı reddediyor ve şöyle diyor:

"Benimle gelin, yalvarırım, size valizimin içindekini göstermem lazım."

Corrales bir an için Benavides'in yalvaran suratına bakıyor ve sonunda, bıkkınlıkla, kabul ediyor. Hastalarını adım adım izleyen doktorlardan olmasa da her hastanın kendine has tuhaflıkları var ve neticede onun görevi de böyle durumları çözmek.

Garaja giderken acı gerçek Benavides'in bacaklarından yukarı tırmanıp içini ürperterek sinirlerini bozuyor. Evin ön kapısından dışarı çıkıyor, bahçeyi boydan boya geçiyor ve garaja giriyorlar. İçerisi karanlık. Corrales ışığı yakınca, mavi ve loş yeni bir ışığın altında öylece duran atölye tezgâhları, eski arşivlerle dolu kutular, gruplara ayrılarak düzenlenmiş alet edevatlar belirliyor, bir de Benavides'in valizi; her şeyin ortasında yapayalnız ve dimdik ayakta.

"Evet, gösterin bakalım, Benavides."

Benavides valize yaklaşıyor ve ağır adımlarla etrafında bir tur atıyor. Kilitlerini açmak için yatırdığında valizin boş ve hafif olduğunu fark etmeyi ümit ediyor. Böylece her şey bir yanlış anlamadan ibaret olacak, tıpkı Corrales'in evvelki gece açıkladığı gibi, üstelik geldiğinde sarhoş olduğunu da vurgulamıştı. *Kusura bakmayın, Corrales, bunun bir daha tekrarlanmayacağına sizi temin ederim*, demeli, şayet olaylar böyle gelişirse. Ya da belki, valizi açıp da içinin boş olduğunu görünce Corrales'in anlayışlı bakışlarıyla karşılaşacak, belki de, *İşte bu kadar, Benavides, bana hiçbir borcunuz yok*, diyecek Corrales. Fakat tutamacı kavrayıp da karısınınkini andıran ağırlığı duyumsayınca eylemlerin sonuçlar doğurduğunu hatırlıyor. Beti benzi atıyor, üstüne bir halsizlik çöküyor, derken valiz kuru bir gümbürtü çıkararak yana devriliyor ve zemin koyu renkli, kıvamlı bir sıvıyla lekeleniyor.

"İyi misiniz, Benavides?"

Benavides, *Evet, elbette*, diye cevap veriyor. Valizin içine kıvrılmış cesetten başka bir şey düşünemiyor ve

devrilen valizden, henüz kilitlerini açıp üst kısmını kaldırmamış olsa da, kesif bir çürük kokusu yayılıyor.

“İçinde ne var, Benavides?”

Derken Benavides yaptığı hatayı fark ediyor: Dr. Corrales’e güvenmek, doktorun, yaşamını akıl hastalıklarına adayan o adamın, kendisini böyle sorunlardan kurtaracağına ümit bağlamak. İşte bu yüzden, *Hiçbir şey*, diyor ve valizden uzaklaşıyor.

“Ne demek hiçbir şey?”

“Hiçbir şey işte, bakın Corrales, başka gün konuşuruz, şimdi hastalarınızın yanına dönün, burayı ben toparlarım.”

“Hayır, hayır, neyi toparlayacakmışsınız; hadi, gösterin.”

Corrales öne doğru bir adım atıyor. Benavides eğilip elini kilitlere dayayarak Corrales’in valizi açmasını engelleyince doktor eğilip, *Müsaade edin, bakayım, çekilin*, diyor ve küçük bir itişle Benavides’i yere deviriyor. Corrales kilitleri zorlasa da açmayı başaramıyor: Valizdeki şeyin çantanın kapasitesinden büyük oluşu kilit tokalarını sertleştirip daha dayanıklı hale getirmiş sanki.

“Yardım edin,” diye emrediyor Corrales.

“Hayır, bakın...”

“Yardım etmenizi söyledim, Benavides, gevelemeyi kesin,” diyor Corrales, adama valizin üstüne oturmasını işaret ederken. Benavides valizin yumru çıkıntılarla dolu deri yüzeyinde olabildiğince makul bir yer seçip oturuyor ve kendi ağırlığının karısının cesedine yaptığı baskı Corrales’in ellerinin uyguladığı güçle birleşince kilitleri açmayı başarıyorlar.

Benavides ayağa kalkıp valizden uzaklaşıyor; kilitleri açıldıysa da valiz henüz açılmış değil. Görmek istemiyor. Kalbi gümbür gümbür atıyor. Corrales’in bakışları çok dikkatli. Çoktan anladı, diye düşünüyor Benavides, doktorun ayağa kalkıp yanına geldiğini görünce. Corra-

les durup valize bakıyor. Alçak sesle, hipnotize olmuşçasına Benavides'e emrediyor:

"Açın."

Benavides yerinden hiç kıınıldamıyor. Belki sonunun artık geldiğini düşünüyor, belki de hiçbir şey düşünmüyor, fakat sonunda itaat ediyor ve birkaç adımda valizin yanına gidiyor. Açtığında bir anlığına Corrales'i unuttuyor: Karısı bir cenin gibi kıvrılmış, kafası karnına doğru bükülmüş, dizleri ve dirsekleri güç kullanarak valizin deri kaplı sert iç kısmına tıktırılmış, boş kısımlar vücut yağıyla dolmuş. Özlem ne tuhaf şey, diye düşünüyor Benavides, onca yılın ardından seni böyle görmek.

Valizin yanlarından sicim gibi akan kanlar zemini lekelemeye başlıyor. Corrales'in sesi onu gerçek dünyaya döndürüyor.

"Benavides..." Doktorun sesi, içindeki heyecanı yansıttırcasına çatlak çıkıyor. "Benavides..." Corrales ağır adımlarla, gözlerini bir an olsun içinden ayırmadan, valize yaklaşıyor. Yaşlarla dolu gözleri sonunda Benavides'inkilerle buluşuyor: "Müthiş," diyerek bildiriyor kararını.

Benavides valizi bakışlarıyla tarıyor, içindekinin gerçek olup olmadığını anlamak istiyor sanki, emin olamayınca da sessizliğini koruyor, başı bükük, bakışları sözcükleri anlayamayan ve cesaretini kaybettiği için tekrarlanmalarını talep edemeyen birinin bakışları. Her halükârda, Corrales yeniden şöyle diyor:

"Müthiş." Ve başını iki yana sallıyor, Benavides'in nasıl olup da böyle bir şeyi başardığını anlamakta zorlanıyormuş gibi bir hali var, ardından ekliyor: "Meğer siz bir dâhiymişsiniz, size hak ettiğiniz değeri vermemişim, Benavides. Bir dâhi."

Benavides bakışlarını yeniden valizinin içindekilere çeviriyor, ama öncekinden farklı bir şey görmüyor: Karısı mosmor, salçaya bulanmış bir solucan gibi kıvrılmış.

“Bir dâhi,” diyor Corrales ısrarla. Sonra da Benavides’in omzunu sıvazlayıp dostane bir tavırla kolunu sırtına atıyor. “İzin verin de kendime geleyim, bu yaptığınız az buz değil,” bakışlarında şefkat var, “pekâlâ, gelin bir şeyler içelim. İnanmayacaksınız ama ihtiyacınız olan kişiyi tanıyorum.”

Corrales, Benavides’i bırakıp kapıya yöneliyor.

Bir dâhi, gerçekten nefis, diye tekrarlıyor alçak sesle, uzaklaşırken. Benavides tepki vermekte gecikiyor, ama Corrales’in garajdan ayrıldığını ve bir şey yapmadığı takdirde orada yalnız başına kalacağını idrak edince valizine son bir bakış atıyor ve doktorun peşinden seğirtiyor.

Zeytinler, dilimlenmiş peynir ve salamlar, tuzlanmış patatesler, soğan, jambon ve peynir çeşnili küçük krakerler. Her şey özenle kocaman bir ahşap tepsiye dizilmiş, ana salondaki orta sehpaşına konmuş, hemen yanlarındaki üç zarif kadehi Corrales beyaz şarapla dolduruyor.

“Donorio birazdan burada olur, sizinle tanıştığına çok sevinecek.”

Benavides bir koltuğa yerleşiyor. Bazı şeylere kafası basmasa da leziz aperitifler sayesinde gevşiyor. Kapı zili çalınca, önceden mutfakta hamur yoğuran hizmetçi kadınlardan biri üstünde üniformasıyla salona girip kapıyı açmaya gidiyor. Bulunduğu yerden bir şey göremeyen Benavides, *İyi günler Senyor Donorio*, cümlesini duyuyor ve bir cevap duymayı beklese de karşılık gelmiyor. Selamlamanın hedefindeki adamın gülümseyip gülümsemediğini, kadına bakıp bakmadığını, kadının varlığını tamamen görmezden gelip şapkasını ve paltosunu kendi başına asıp asmadığını bilememek Benavides’i tedirgin ediyor. Benavides insanları tanımlayan şeylerin böyle küçük ayrıntılar olduğuna inanıyor. Bu yüzden de, Donorio’nun göz önüne çıkmakta gecikmesi onu fazlasıyla kaygılandırıyor, tıp-

kı Corrales'in dalgın sessizliği gibi ya da hizmetçinin yeniden salonda belirip üniformasını düzelterek yanlarından ayrılışı gibi, derken uzun boylu ve yakışıklı bir adam, şapkasız ve paltosuz halde salona giriyor.

"Donorio, dostum Benavides ile tanışın."

Donorio yanlarına geliyor, Benavides'in ufak tefek bedenini merakla inceliyor ve sonunda elini uzatıyor. Corrales gülümseyip şarapları tazeliyor ve bir şeyler yemelerini söylüyor.

"Göreceğiniz şey hayatta aklınıza gelmez," diyor Corrales, sonra da Benavides'e dönerek ekliyor: "Küstahlık ettiğimi sanmayın sakın: Donorio, ne kadar tecrübeli olsa, önemli sanatçılarla çalışmışsa da hazırladığımız şeyi hayatta tahmin edebileceğini sanmam, haksız mıyım, Benavides?"

Benavides görev icabı içermiş gibi şarabını aceleyle bitiriyor. Corrales'in planını halen anlayabilmiş değil ve meseleye tanımadığı kişilerin dahil olmasından rahatsızlık duyuyor.

"Onu görmek isterim," diyor Donorio sonunda.

Corrales tedirginlikle gülümsüyor.

"Gördünüz mü, Benavides, hiç sabredemiyor." Benavides ise, bir sonraki hamleyi tahmin edebildiği için, durumu umutsuzca kabulleniyor. Üçü birden ayağa kalkıyorlar. Gerginler, her biri kendince gerekçe ve ümitlere sahip, aralarında bakışıp masanın başından ayrılıyorlar.

Evi boydan boya geçip garajın yolunu tutuyorlar. En önde Corrales gidiyor, onları hedeflerine ulaştıracak olan yolu ağır adımlarla, tadını çıkara çıkara kat ediyor; hemen arkasındaki Donorio'nun yüzünde temkinli bir güvensizlik ifadesi var, bir yandan da merak içinde. En arkadaysa ayak sürüyerek Benavides geliyor, valize yaklaştıkça hali hazırda zayıf sinirleri daha da bozuluyor ve düğüm düğüm oluyor. Corrales adamları karanlık mekâna buyur

ediyor, belli ki ışıkları aniden yakarak görecekları sahne-
nin etkisini artırmak istiyor.

“Benavides, Donorio’ya malum noktaya gelene ka-
dar eşlik edin ve hazır olduğunuzda haber verin.”

Corrales’in planı nedir? Kendisi gibi bir zavallının
böyle önemli bir adama ne faydası olabilir? Benavides
garajın tam ortasında duruyor. Karanlıkta etrafı elleriyle
yoklayan, seslerin rehberliğinde ilerleyen Donorio şöyle
diyor:

“Burada tuhaf bir koku var... sanki...”

“İşte ışıklar,” diyor Corrales ve ansızın, Benavides
ile Donorio’nun ayakkabılarının uçları kıvamlı kan bi-
rikintisine değmek üzereyken, gerçek anlamda yenilik-
çi ve dehşetengiz eser meydan okurcasına karşılarında
beliriyor.

Şiddetin resmi şu an karşımızda gördüğümüz şey
olmalı, diye düşünüyor Donorio ve bacaklarından ense-
sine kadar yükselen bir ürperti sarı tüylerini diken diken
ediyor, karşısındaki şiddet röprodüksiyonu olabildiğince
yabani ve ilkel. Dokunmak, kokusunu almak mümkün;
tazeliği ve bozulmamışlığıyla izleyicilerinden bir tepki
bekliyor sanki.

Corrales adamlara yaklaşıyor.

“Buna bayılacaklar,” diyor Donorio.

Corrales başıyla onaylıyor. Hemen yanlarında,
Benavides’in ufak tefek bedeni tir tir titremekte. Cılız
sesi Donorio’nun yanında ilk kez duyuluyor:

“Anlamıyorsunuz,” demeyi başarıyor.

“Olur mu hiç, Benavides,” diyor Corrales.

“Olağanüstü!” diyor Donorio. “Dehşet ile güzellik!
Ne yaman bir kombinasyon...”

“Dehşetli olduğu kesin ama...” diye kekeliyor Benavi-
des, gözlerini karısından ayırmadan, “Demek istediğim...”

“Zengin olacaksınız, çok ünleneceksiniz! Bu tür

eserlerde rekabet sıfıra yakın, insanlar ayaklarınıza kapacak.”

“Ona güvenebilirsiniz, Benavides, bu konularda Donorio’dan iyisi yoktur.”

“Asıl Benavides’ten iyisi yok,” diyor Donorio, “ben yalnızca bir küratörüm, katkım asgari düzeyde. Burada asıl önemli olan şey eser, ‘şiddet’, anlıyor musunuz?”

“Karım.”

“Hayır, Benavides, pazarlama benim işim ve böyle dersek yürümez, eserin başlığı ‘şiddet’ olacak.”

Istırabını daha fazla bastıramayan ve çaresizce gözleri dolan Benavides günah çıkarırcasına konuşuyor:

“Onu öldürdüm, sonra da saklamak istedim, o kadar.”

Corrales, Benavides’in sırtını şefkatle sıvazlasa da aslında bütün dikkatini Donorio’nun sıraladığı talimatlara yöneltmiş durumda.

“Bulunduğu ortamı soğuk tutmalıyız. Garajda klima var mı?”

“Evet, evet, elbette.”

“Onu öldürdüm!” Benavides dizleri üzerine çöküyor.

“Pekâlâ, öyleyse ilk olarak mekânı soğutalım; aramam gereken yerler var.” Donorio kapıya doğru birkaç adım atıp aniden duruyor ve yüzünde samimi bir ifadeyle Corrales’e dönüyor: “Beni düşündüğünüz için size teşekkür ederim; müthiş bir fırsat bu.”

“Ben... onu öldürdüm... böyle...” Benavides kapalı yumruklarını zemine indiriyor, “Onu böyle öldürdüm.”

“Donorio, telefonumu kullanabilirsiniz, ne gerekiyorsa yapın,” diyor Corrales, adama kapıya kadar eşlik ederken.

“Onu böyle öldürdüm, böyle,” diyor Benavides ve boşuna yüzlerce kilometre koşmuş biri gibi zar zor doğ-

rulup ayaklarını sürüyerek eline geçeni yere çarpmaya başlıyor. “Böyle! Böyle!”

“Oyalanmayın, Corrales,” diyor Donorio, kapının eşiğinde, “düşünmek ve sevinmek için bol vaktimiz olacak.”

“Hayır, elbette, gayet iyi anlıyorum, içiniz rahat olsun, birazdan yanınıza geliriz.”

Donorio başını olumlu anlamda sallayıp bahçeye çıkıyor. Corrales yanına döndüğünde Benavides, tükenmenin kıyısında, karısının cesedini yumruklamakta.

“Ben yaptım. Ben,” diye homurdanıyor Benavides. Corrales onu durduruyor.

“Yeter artık, Benavides! Bu haliyle mükemmel, daha fazla ısrar etmeyin.”

“İyi de ben onu öldürdüm...”

“Evet, Benavides, evet. Hepimiz bunu sizin yaptığınızı biliyoruz, kimse hakkınızı yemeyecek,” diyor Corrales, Benavides’in ayağa kalmasına yardım ederken, hemen ardından da ekliyor: “Bana güvenin, Benavides, göreceksiniz yakında şöhrete kavuşacağız.”

“Evet, evet,” diyor Benavides ve bedeni, karısının birkaç metre uzağında, yere yığılıyor.

Yeni bir günün ışııyla Benavides gözlerini açarak uyanıyor. Bir an kendi yatağında, karısının yanında, her zamanki gibi mutsuz bir sabaha uyandığını zannediyor. Ama hemen olanları hatırlıyor ve kalkıyor. Karısı şimdi nerede? Garajda mı? Hâlâ valizin içinde mi? Acaba Donorio onu alıp götürmüş olabilir mi? Ya Corrales? Sonunda ayakkabılarını giyip odadan çıkıyor. Üstünde iki gündür aynı kıyafet var ve koridorun kuvvetli ışığında, ceketiyle pantolonundaki kırıışıkların büyük bölümünün gri tonlara bürünmeye başladığı görülebiliyor. Makul bir

süre boyunca uyuduğunu tahmin etse de hiç dinlenemediğini hissediyor. Evin sessizliğinde yalnızlığını ve bitkinliğini daha da yoğun hissediyor ve bir kez daha Dr. Corrales'i bulmak için bütün odaları dolaşması gerektiğini anlıyor. Muayenehaneye, birinci kattaki odalara, girişteki hole, salona, kış bahçelerini çevreleyen koridorlara baktıktan sonra, Benavides tıpkı önceki günkü gibi tesadüfen mutfağa ulaşıyor ve kadınlara soruyor:

“Corrales?”

Corrales kahvaltısını etmekte ve bilindiği üzere bunu evin herhangi bir yerinde yapıyor olabilir. Fakat bu kez Benavides onun peşine düşmeyecek, sorununu kendi başına çözecek. Mutfaktan ayrılıp yiğitçe salona dönüyor ve hemen ön bahçeye çıkıyor. Kararlı adımlarla garaja doğru ilerlerken bir yandan da dünyada iki çeşit insan olduğunu düşünüyor: Bir yanda hiç istiflerini bozmadan birinin gelip kendilerine talimat vermesini bekleyenler; diğer yandaysa kendisi gibi, sorunlarını başkasından yardım almadan çözen, son derece farklı insanlar. Bir taksi çağırarak ve karısıyla birlikte eve dönecek. Derken aniden duruyor: Garajın önünde, açık kapıların yanında, on küsur mavili adamın hummalı bir çalışma içinde olduğunu görüyor. Hemen arkalarında bir tabela ışıltıyor, beyaz bir dikdörtgenin üstünde “Modern Sanat Müzesi. Enstalasyonlar ve Nakliyat” yazılı. Benavides, garajın tamamen boşaltılmış olduğunu görüyor, yani içindeki bütün mobilyalar ve eşyalar çıkarılmış, mekânın evin bir parçası olduğunu belli edecek hiçbir şey kalmamış, geniş ve tertemiz bir boşluğun ortasında artık sadece, yapayalnız, biricik, orijinal sanat eseri duruyor. Corrales ile Donorio da oradalar, ilgili ve nazikler, sanatçının hislerine eşlik etmeye hazırlar.

“İyi uyudunuz mu, Benavides?”

Benavides'in sesi titriyor:

“O benim karım.”

Corrales bakışlarını Donorio’ya çeviriyor ve konuştuğunda sesinde giderek artan bir hüsranın tınısı hissediliyor:

“Size söylemiştim, Donorio, yerel bir sergi düzenlemek sanatçının zevkine uymuyor; eseri müzeye götürmemiz gerekirdi.”

“O benim karım.”

“Beyler,” diyen Donorio, ağzından çıkan sözcükleri ölçülü el hareketleriyle vurgulayarak konuşmayı sürdürüyor: “Senelerdir bu işle uğraşıyorum, bana güvenin, insanlar böylesini tercih ediyorlar.”

“Ama o benim karım.”

“Yapmayın, Benavides, siz bir halk sanatçısı değilsiniz, sanatınız sokaktaki adama yönelik değil. Eseriniz seçkin bir kitleye, entelektüellere hitap ediyor, anlıyor musunuz? Müzelerin sunduğu yeniliklere dahi burun kıvrabilen insanlar bunlar, farklı olana hayranlık duyan, bir eserin sadeliğinin ötesini görebilen insanlar, yani...”

Donorio ellerini açarak garajı işaret ediyor, Benavides ile Corrales ise adamın lafı bağlamasını bekliyorlar:

“... önemli olan bağlam.”

“Harika, nefis, asıl hata stratejinizden şüphe duyan da,” diyor Corrales.

“Ama o benim karım.”

“Yapmayın, Benavides, rica ediyorum, bu konuyu önceden de tartıştık: ‘O benim karım’ demiyoruz, ‘şiddet’ diyoruz... Önemli olan bağlam, diyordum, her halükârda birkaç unsur daha ekleyeceğiz. Müzeden dışarı çıkmakla son derece yenilikçi bir seçeneğe başvurduk, ama seviyeyi düşürmemeli, ortamı düzenlemeliyiz.”

“Evet, elbette...” diyor Corrales.

Gırtlığında düğümlenen sıkıntı hissini etkisiyle yüzü moraran Benavides halihazırda dört kez söylemiş

olduğu şeyi tekrarlıyor ve sinirleri altüst olmuş halde, kararlı adımlarla valize doğru ilerliyor. Donorio tek bir el hareketliyle mavili adamları uyarıyor ve Benavides koşmaya başlıyor. Corrales'in, "Sakın dokundurmayın!" diye bağırmasıyla herkes önündeki işi bırakıyor ve kısa adımlarla valize yaklaşan Benavides tam tutamaca uzandığı anda üstüne onlarca mavili gövde çullanıyor. Ne talihsiz bir talihsizlik; adamların ağır gövdelerinin karanlığında, ölümün de buna benzer bir his olması gerektiğini düşünüyor Benavides. Uzaklardan Donorio'nun sesi duyuluyor: Benavides'e nasıl davranmaları gerektiğine dair harfi harfine talimatlar yağdırıyor ve o kısacık üçüncü gün böylece sona eriyor.

Benavides yeni bir günün ışıyla uyanıyor, fakat kendi yatağından ve karısından uzakta ve bu kez ayakları çıplak. Hemen kalkıyor ve soğuğa karşı üstüne bir şey almadan odadan çıkıyor, koridoru hızlı adımlarla geçiyor, hole giden basamakları iniyor, evden dışarı çıkıyor ve bahçeyi boydan boya geçip kapıları ardına kadar açık garaja ulaşıyor. Mavili adamlar ortalarda yok, tavana kuvvetli ışıklar asılmış ve mekânın tam ortasında, açık valizin içinde terk edilmiş karısının kıvrık cesedi duruyor. Sert bir darbe yiyor, belki de ensesine, dördüncü gün de böyle sona eriyor.

Benavides dördüncü günün gecesinde uyanıyor ve hiç tereddüt etmeden ayakkabılarını ayağına geçirip odadan çıkıyor. Gecenin aydınlığı karanlık koridorlardaki pencerelerden içeri dolarak ona rehberlik ediyor. Kendisi gibi bir adamı gecenin bu saatinde doktorunun evinden kaçmaya iten nedir? Corrales gibi bir profesyonel,

Donorio'nun verdiği şüphe götürmeyen emirleri uygulayarak, karısını görmesine engel olabilir mi? Acaba kendisine getirilen kısıtlamalar incelikli bir tedavinin bileşenleri olabilir mi? Yakalandığı, zührevi olduğu şüphe götürmeyen ve onu hem tuhaf cinayetlere dair sanrılar görmeye hem de kendi doktorundan kuşkulananmaya iten hastalığı iyileştirmek için uygulanmış bir stratejiden mi ibaret bütün bunlar? Yoksa olanların gerçekten yaşandığı mı anlaşılacak? Girişteki hole giden basamakları büyük bir dikkatle inerken Benavides, adamların karısına özel bir ilgi gösterdiklerini, onda başka kadınlarda bulamadıkları bir cevher görmüş olabileceklerini düşünüyor. Yaz geceleri içini hep sevgi ve romantizmle doldurduğundan hoş hatıralar çok geçmeden, kıskançlık ve arzu kabarmaları eşliğinde, dalga dalga üstüne geliyorlar; ne de olsa kadın kendi karısı, başkasının değil.

Etraf karanlık olduğundan bahçeye çıkış kapısını bulmakta zorlanıyor ve dışarı çıktığında, yanıp sönen ışıkların her seferinde birkaç saniyeliğine etrafı aydınlatıldığını görüyor. Adımlarını temkinli atan Benavides karanlığın arasında şüphe uyandırmayan karaltıların ardına saklanarak ilerliyor: Benavides çiçekli bir ağacın ardında, Benavides bir bahçe masasının altında, Benavides kırpılmış bir çalılığın yanında. Birazdan garaja ulaşacak, karısını oradan çıkaracak ve bir taksiye atlayıp eve dönecek, Benavides böyle düşünüyor, ama çok geçmeden bu galibiyet hissinin kısa süreceğini anlıyor, çünkü garajın kapısını açmadan önce, ikinci kez, ama bu kez sol tarafına daha yakın bir yere, günün ikinci darbesini yiyor.

“Adamın durumu vahim, Corrales.”

“Baskı hissettiği için böyle, küçük bedenlerin başarıyı hazmetmesi kolay değildir, ona vakit tanımalıyız.”

“Ama açılışı yarın yapacağız.”

“Peki onun bizzat bulunması şart mı, Donorio?”

“Evet. Sanatçı açılışa katılmazsa eser güç kaybeder. Bağlamdan bahsetmiştim, hatırlıyor musunuz, Corrales?”

“Evet, elbette.”

“İnsanlar sanatçıyı karşılarında görürlerse eserin etkisi katbekat artar. Bunu bizzat deneyebilirsiniz, farz edin ki pazar gecesı eseri size getirmiş olan kişi Benavides değil de uzun saçlı ve son moda ayakkabılı bir vücut geliştirme şampiyonu olsun...”

“Hayır, hayır, elbette. Aptal değilim, anlıyorum, arada... dağlar kadar fark var.”

“Şiddetli bir fark, Corrales, tıpkı eserin kendisi gibi.”

Yatakta gözlerini açar açmaz Benavides iki adamın odadaki koltuklarda oturduğunu görüyor.

“Nasıl hissediyorsunuz, Benavides?”

Benavides gözlerini kapıyor.

“Görünüşe bakılırsa bilinciniz yerine gelmiş.”

Benavides gözlerini açıyor. Bu arada Dr. Corrales de ayağa kalkmış, Benavides’in gözkapaklarını çekiştiriyor ve sol gözünü inceliyor.

“Mmmm... İyi hissediyor musunuz, Benavides?”

Benavides haykırıyor:

“Ben kendi irademle ve tek başıma karımı öldürdüm!” Sonra da gözlerini adamlardan ayırmadan parmaklarını terden sıırıslıkla olmuş yatak örtülerine kenetliyor.

Corrales elini uyarırcasına kaldırıyor. İki adamın da zihinlerinde tek tük kuşklar beliriyor, ki bu hüsranın başlangıcı olarak da tanımlanabilir.

Enstalasyon tamamlanınca etkinlik medyada duyuruluyor. Beklentiyle dolan insanlar açılış biletlerini önce-

den satın alıyorlar. Heyecanlı bir kitlenin uğultularıyla kirlenen hava Benavides'in odasının pencerelerine kadar ulaşıyor ve adam, bu evde beşinci kez olmak üzere, uyanıyor. Kendisi gibi birinin böyle bir yerde, yuvasından ve karısından uzaklarda ne işi var? Corrales gibi bir doktorun, sağ kolunda katlı halde bir takım elbise, sol elindeyse bir takım temiz iç çamaşırıyla odaya girmesini ve, *Çoraplar biraz bol gelecek ama takım elbise tam da sizin gibi birinin üstüne uygun*, demesini doğal mı karşılamalı? Corrales yatağın ayakucuna oturup hastasının bacaklarına dostane bir şaplak indiriyor, belki de uzun süredir var olmasına rağmen Benavides'in hiç hatırlamadığı bir şefkatin sonucu bu, sonrasında da gülümseyip, *Ne kadar da iyi görünüyorsunuz, Benavides, ya da, Size çok imreniyorum, Benavides, sizin gibi bir sanatçıya, hele de günümüzde, insanlar heyecanla bekliyor, bütün gazeteler sizden bahsediyor, ya da, Görünüşe bakılırsa açılış çok başarılı olacak*, gibi laflar ediyor. Benavides ise hiç mutlu değil: Geceleri birileri, belki de bizzat Donorio, karısının beklediği garajın girişinde nöbet tutuyor. Karanlık çökmüş olmasına rağmen etraf apaydınlık, bahçe kapısının iki yanında kuvvetli lambalar var ve ışıklı tabelalar arsızca failin ismini duyuruyor. Benavides ne kötülüğü iyilikten ayırmayı ne de doktorunun davranışlarını hakkıyla yorumlamayı başarabiliyor. Corrales'in, getirdiği çorapların içine ellerini sokup boylarının uygun olduğunu göstermek için parmaklarını açmasını izlerken düşünceleri hiç berraklaşmıyor, aksine daha da bulanıklaşıyor, zihni allak bullak oluyor ve bedeninin geri kalanına ani bir rahatsızlık hissi yayılıyor.

Saatler sonra, doktor ile hastası aynanın karşısında üstlerindeki takım elbiseleri incelemekteler.

“Gördünüz mü, Benavides, tam boyunuza uygun. Her zamanki gibi boş yere kaygılandınız...”

Benavides hiç kımıldamıyor ve Corrales kravatını düzeltiyor.

“İşte hazırız, mükemmel,” eliyle aynadaki bedenlerini işaret ediyor, “göreceksiniz, kadınlar sizi böyle görünce üstünüze üşüşecekler.”

Birkaç kez ölçülü biçimde vurulan kapının ardında hizmetçi kadınlardan birinin sesi duyuluyor:

“Senyor Donorio her şeyin hazır olduğunu söylememi emretti, ama sanatçı gerek duyarsa bekleyebilirmiş.”

“Hiç gerek yok, sanatçının birazdan aşağı ineceğini ilet.”

Mekân büyük olsa da içeriyi dolduran kalabalık için küçük kalıyor. Bir sürü insan ön bahçede beklemekte; salonun pencerelerinden içeri bakıyor ya da önünde mavi adamların nöbet tuttuğu kapının arkasında sıraya giriyorlar. İçerideyse, eser halen kırmızı kadife perdenin ardında ve kitlenin heyecanı her an artıyor.

Donorio mikrofonu eline alıyor.

“Bayanlar, baylar...”

Herkes konuşan kişiye kulak veriyor.

“Bugün çok özel bir gün, hem benim için hem sizler için...”

Kalabalığın arasından duyulan ürkek yorumlar giderek artan bir sessizliğin ortasında yitip gidiyor.

“Sevgili konuklar, sanatın hafızası kuvvetlidir ve hakiki sanatçılar toplum dediğimiz şeyin en beklenmedik moleküllerinde görkemli bir biçimde ortaya çıkarlar. Bayanlar, baylar, entelektüeller, sizlere takdim etmek istediğim kişi bir hayalperest, bir dost, ama her şeyden önemlisi, dünyanın sırt çeviremeyeceği bir sanatçı... Benavides, lütfen...”

Kalabalığın yeri göğü inleten alkışları arasında, Benavides, son sözcüklerini telaffuz ederken ellerini hoş geldin dercesine açan Donorio’ya doğru ilerliyor. Sanatçı

sahneye çıkıp karşısındaki kitleyi keşfettiğinde kitle de onun saf ve samimi bir yaratıcılığı simgeleyen mütevazı yüz hatlarını keşfediyor; bu sebeple kopan kuvvetli alkış ancak Donorio mikrofonu yeniden alınca yatışıyor.

“Biraz önce de söylediğim gibi, sevgili konuklar, sanatın hafızası kuvvetlidir. Böyle bir ifadeyi nereye bağlayacağımı merak ediyor olmalısınız...”

Donorio’nun monoloğu devam ederken kitle gözünü sanatçıdan ayırmıyor.

“Yaşamakta olduğumuz günler muhteşem günler ve bunun için minnettarız.”

Sanatçı ise tavanı ve duvarları inceliyor. Kitle, övgülere böylesine kayıtsız bu adamın yaratım yeteneğini görmeyi sabırsızlıkla bekliyor.

“Fakat geçmişten bir şeyler ortak hafızada, sanatçılarımızın müthiş zihinlerinde illa iz bırakır. Eziyete alışkın düşüncelerinde korku, nefret, ölüm gibi şeyler kuvvetli bir nabız gibi gümbürder.”

Sanatçı sahnenin öbür yanındaki koca kırmızı perdeyi fark ediyor; eser onun ardında olsa gerek. Ama sanatçıyı böylesine huzursuz eden nedir? O kaba ve dâhilere özgü suratında niçin şaşkınlığını gösteren solgun kırışıklar belirliyor?

“Sanatçının her gün yakasına yapışan bu dehşet hissinden nasıl kurtulduğunu merak ediyor olmalısınız. Sevgili konuklar, biraz sonra göreceğiniz şey sıradan sanatın abartılı duyarlılığından çok uzakta. Göreceğiniz eserde aradığınız cevabı bulacaksınız. Benavides, size kulak veriyoruz,” diyen Donorio nihayet mikrofonu bırakıp sahneyi sanatçıya teslim ediyor.

Benavides mikrofona bakıyor, kendisine biçilen hükmün ağırlığını değerlendiren bir mahkûm gibi, derken küçücük ayakları, belki gururunun dürtmesiyle, ama kesinlikle kendi iradesiyle değil, onu mikrofonun başına

taşıyor. Donorio, Corrales'in bakışlarını yakalamaya çalışıyor, fakat doktor, evladının artık büyüdüğünü kabullenmekte zorlanan bir ebeveyn gibi dikkatle sanatçıyı izliyor. Kitle bekliyor. Benavides kendisini izleyen suratlardaki ifadeleri huzursuzca inceliyor ve arada bir dönüp perdeye bakıyor. Ortama gerginlik ve tedirginliğin yanı sıra heyecan verici bir sessizlik hâkim. Sonunda Benavides, bakışları dalgın, baştan aşağı soğuk terler boşanarak, mikrofona geçip konuşuyor:

“Onu ben öldürdüm.”

Kitle söyleneni algılamakta gecikiyor ama algısı en kuvvetli olanlar bu sözcüklerin anlamını kavrayıp alkışlamaya başladıklarında geri kalanlar da onlara katılarak coşkuyla alkış tutuyor. *Onu öldürdüğünü söyledi*, diyorlar aralarında, *Adam tam bir şair*, hatta hayranlık ve beğeni dolu ifadelerin arasında gecenin ilk gözyaşları da yanaklardan aşağı süzülüyor. Sahnenin öbür ucundaki Corrales, kalabalıktan yükselen uğultudan hoşnut biçimde başını sallıyor. Derken Donorio sanatçıyı kenara çekip yeniden mikrofonun başına geçiyor. Mavili adamlardan ikisi sahneye çıkıp kırmızı perdenin iki yanına geçiyorlar. Ve Donorio konuşuyor:

“Sevgili konuklar, işte eser...”

Ve nasıl güneş bizlere ışığını getiriyorsa ya da nasıl sanatçı insanlığın hakikatlerini keşfediyorsa, önceden eseri örten perde gergin kitlenin karşısında yavaşça yere düşüyor. Eser gözler önüne seriliyor; şiddetli, gerçek, kanlı canlı. Apışıp kalmış kitlenin tamamen unuttuğu Donorio'nun sesi duyuluyor:

“‘Şiddet’.”

Önlenemez bir coşku kopuyor. İnsanlar birbirlerini iterek sahneye tırmanmaya çalışıyor. On küsur mavili adam etten duvar oluşturarak insanların ilerlemesini engelliyor. Ama insanlar görmek istiyor. Heyecan, şaşkın-

lık... Hiçbir duygu o eserin, ölümün birkaç metre ötedeki yüce görüntüsünün hissettirdiklerine benzemiyor. Hiçbir ayrıntıyı gözden kaçırmıyorlar: insan eti, insan derisi, kıvrılarak deri bir valize yerleştirilmiş bir kadının devasa kalçaları. Sanatçı ise, kendi eserinden etkilenmiş halde, esere ulaşmak için birbirini ittiren insanları izliyor. Eşsiz yüzü insanların arasında ayırt edilebiliyor, herkes sanatçının o olduğunu biliyor. Göz açıp kapayana dek kalabalık tarafından kavranıp havaya kaldırılıyor ve elden ele geçirilerek salonun öbür ucuna kadar taşınıyor. Corrales, *Sanatçı! Sanatçı!* diye bağırınca mavili adamların birkaçı etten duvardan ayrılıp Benavides'i kurtarmaya koşuyorlar. Kitle Corrales'in çığlıklarını duyunca Benavides'i bırakıyor ve adam düşerek bulanık sulara kaybolan bir inci gibi insanların arasında gözden kayboluyor. Evli çiftlerin yalnız ve sakin yaşamlarına alışkın bir adam olan kendisi için benzersiz bir deneyim bu. Kalabalığın ardında saklanarak ve bu sayede kalabalıktan gizlenerek, coşkun gövdelerin arasından keşmekeşin kalbine doğru ilerliyor. İnsanlar bağırıyor, itişiyor, eseri daha iyi bir açıdan görebilmek için dövüşüyor. Derken Benavides, tanımadığı kafalar ve omuzlar arasında, unutulmuşluğun içinde saklanan bir hatıra gibi, bir zamanlar karısı olan şeyi görüyor. Ancak önceden de defalarca olduğu gibi, valize birkaç metre kala talih Benavides'i bu buluşmadan alıkoyuyor. Dört koca el onu omuzlarından kavrayıp insanlardan ayırıyor. Adamlar Benavides'i sahneye geri koyuyorlar. Sanatçı, tamamen çileden çıkmış halde, kendisini kavrayan ellerden kurtulmaya çalışıyor, bir yandan da, *Onu ben öldürdüm! Onu ben öldürdüm!* diye bağırıyor. Kalabalığın arasında bir-iki kişi durmuş, sanatçının bu tuhaf davranışını izliyor. Şaşırdıkları şey eserin yaratıcısının sözleri değil, daha birkaç dakika öncesine kadar ömür boyu sefalet çekmiş birinin sükûnetine sahip gibi görünen bir adamın aniden şid-

dete başvurmaya başlaması. *Onu ben öldürdüm!* diye haykırıyor Benavides, gözleri yaşlarla dolu, bu esnada durup onu izleyenlerin sayısı artıyor. Fakat Donorio çabuk davranıyor ve hiç tereddüt etmeden sanatçının doktorunu takdim ediyor. Benavides'in çığlıkları ve ortama hâkim hengâmenin arasında Corrales sahneye çıkıp mikrofonun başına geçiyor. Kitlenin büyük bölümü kendi hastalarından oluştuğu için ilk sessizlik ricasında tantana makul ölçüde azalıyor. Mavili adamlar, Donorio'nun emirlerine uyararak, artık tamamen zıvanadan çıkmış Benavides'i sahneden indirip susturuyor ve kitlenin görüş alanının dışındaki bir köşeye çekiyorlar.

"Baylar, bayanlar. Benavides adına, bizi affetmenizi rica ediyorum. Sanatçı kimi konularda son derece hassastır ve bir kriz geçirdi," diyor Corrales.

Kitle, belki de sanatçıya saygıdan, sakinleşiyor ve ses çıkarmadan mavili adamlardan uzaklaşıyor. Adamların geniş omuzlarının ardında Benavides, küçük bedeni tır tır titrerken, kendisini tutsak eden kütlenin arasındaki bir boşluktan, seyircilerden birinin merak dolu bakışlarını yakalıyor. Sahnedeysse Donorio, Corrales'e yanaşıp kulağına şöyle fısıldıyor:

"Hani 'bağlam' demiştim, hatırlıyor musunuz?" Eliyle kalabalığı işaret ediyor. "Haklı olduğumu anladınız mı?"

Benavides yaka paça ön kapıdan dışarı çıkarılıyor ve şampanya dağıtan güler yüzlü hizmetçi kadınlar herkesin neşesini yerine getiriyor. Açılışın çok başarılı olduğuna şüphe yok.

MUHAFAZA EDİLENLER

Aradan bir hafta, bir ay geçiyor ve Teresita'nın planlarımıza uyacağı fikrine giderek inanıyoruz. Kazandığım öğrenim bursunu geri çevirmek zorunda kalacağım, çünkü birkaç ay sonra seyahat etmem kolay olmayacak. Yemeden duramıyorum ve şişmanlamaya başladım, Teresa yüzünden değil, sırf sıkıntıdan. Manuel yemeklerimi ayağıma kadar getiriyor; kanepeye, yatağa, bahçeye. Getirdiği tepsiler hep derli toplu, mutfak hep tertemiz, dolaplar hep tıka basa dolu, sanki duyduğu suçluluk hissi, ya da artık her neyse, Manuel'i beklentilerimi yerine getirmeye mecbur ediyor. Ama yoruluyor, pek mutlu görünmüyor. Arada bir eve geç geliyor. Bana hiçbir konuda eşlik etmiyor, bu konuyu hiç açmıyor.

Bir ay daha geçiyor. Annem de pes ediyor, birkaç hediye alıp hüzünlü bir ifadeyle –onu iyi tanırım– bize veriyor. Şöyle diyor:

“Bu yıkanabilir bir alt değiştirme minderi, kenarları cırt cırtlı... Bu patikler saf pamuklu... Bu havlunun kapüşonu tülbent astarlı...” Babam ona bakıp başıyla onaylıyor.

“Ay, bilmiyorum ki...” desem de hediye mi yoksa Teresita'yı mı kastettiğime emin değilim. “Gerçekten bilmiyorum,” diyorum daha sonradan kayıinvalideme, rengârenk ve minicik bir nevresim takımıyla çıkageldi-

ğinde, “bilmiyorum” ne diyeceğimi bilemiyorum, sonra da elimdeki nevresimlere sarılıp ağlamaya başlıyorum.

Üçüncü ay mutsuzluğum iyice artıyor. Yataktan her kalktığımda aynaya bakıyorum ve bir süre öylece duruyorum. Suratım, kollarım, bütün vücudum, özellikle de karnım her geçen gün biraz daha şişiyor. Bazen Manuel’i çağırıp yanımda dikilmesini söylüyorum. O aksine gözüme daha bir incelmış görünüyor. Dahası benimle giderek daha az konuşuyor. İşten geliyor, televizyonun karşısına oturuyor ve başını elleri arasına alıyor. Artık beni sevmediğinden ya da daha az sevdiğinden değil. Manuel’in bana bayıldığını biliyorum; onun da, tıpkı benim gibi, Teresita’ya karşı olmadığını, gelişini dört gözle beklediğini biliyorum. Ama o gelmeden önce yapmamız gereken öyle çok şey vardı ki.

Bazen annem karnımı okşamak için izin istiyor. Kanepeye oturuyorum ve annem yumuşak, şefkat dolu bir sesle Teresita’yla konuşuyor. Manuel’in annesiye habire arayıp nasıl olduğumu, nerede olduğumu, ne yediğimi, nasıl hissettiğimi soruyor, aklına gelen her soruyu sıralıyor.

Uykusuzluk çekiyorum. Geceleri yatağa yattığımda gözüme uyku girmiyor. Ellerimi küçük Teresita’nın üstüne koyup tavanı izliyorum. Başka bir şey düşünemiyorum. Bir türlü aklım almıyor; bir ülkede kiralanan arabayı başka bir ülkede geri vermek, otuz gün evvel ölmüş bir balığı derin dondurucuda taptaze saklayabilmek, faturaları evden çıkmadan ödeyebilmek gibi bana hâlâ mucizevi gelen şeylerin gerçekleştiği bir dünyada nasıl olur da olayların gerçekleşme sırasında küçük bir değişiklik yapmak gibi basit bir meseleye çözüm bulunamaz? Ancak kesinlikle pes etmiyorum.

Böylece sosyal hizmet görevlilerinin verdiği kılavuzu bırakıp başka çözümler arıyorum. Doğum uzmanlarına, şifacılara, hatta bir şamana danışıyorum. Biri bana bir ebe- nin numarasını veriyor ve onunla telefonda konuşuyo-

rum. Fakat sundukları kendine has çözümlerin, ne kadar uslu ya da sapkın olsalar da, benim aradığım şeyle hiçbir alakası yok. Teresita'ya böylesine çabuk kavuşma fikrine bir türlü alışamıyorum ama ona zarar vermeyi de istemiyorum. Derken bir gün karşıma Dr. Weisman çıkıyor.

Muayenehanesi şehir merkezindeki eski bir binanın en üst katında. Sekreteri yok, bekleme odası da. Sadece küçük bir hol ve iki oda. Weisman dünya tatlısı bir adam, bizi içeri alıp kahve ikram ediyor. Konuşmamız sırasında özellikle aile yapımız, anne babalarımız, evliliğimiz, her birimiz arasındaki ilişkiler hakkında sorular soruyor. Bütün sorularını cevaplıyoruz. Ardından parmaklarını kavuşturup ellerini masasına dayıyor. Weisman profilimizi uygun bulmuşa benziyor. Bize mesleki geçmişini, araştırmalarının elde ettiği başarıyı ve bize neler sunabileceğini anlatsa da bizi ikna etmesine gerek olmadığını sezmiş olacak ki doğrudan tedavi yöntemini açıklamaya girişiyor. Arada bir Manuel'e bakıyor, o da Weisman'ı dikkatle dinlemekte, başıyla onaylıyor, heveslenmişe benziyor. Doktorun planı beslenme ve uykuda değişiklikler, solunum egzersizleri ve ilaçlar içeriyor. Hem kendi anne babamla hem de Manuel'in annesiyle konuşmak gerekecek; onların rolü de önemli. Söylediği her şeyi harfi harfine defterime geçiriyorum.

"Peki bu tedavinin işe yarayacağına ne kadar emin olabiliriz?" diye soruyorum.

"Her şeyin yolunda gitmemesi için hiçbir sebep göremiyorum," diyor Weisman.

Ertesi gün Manuel işe gitmiyor. Etrafımız çizelgeler ve kâğıtlarla çevrili halde salondaki masanın başına oturup çalışmaya koyuluyoruz. Teresita'nın beklenenden önce doğacağından kuşkulandığımız ilk andan beri olup bitenleri olabildiğince dürüstçe kayda geçiriyoruz. Ebeveynlerimizle bir araya geliyor ve onlarla açık konuşuyo-

ruz: Kararımız kesin, tedavi süreci başladı, tartışacak bir şey yok. Babam bir şey sormak için ağzını açıyor ama Manuel onu susturuyor:

“Ricamızı yerine getirmelisiniz,” diyor ve yalvarırcasına yüzlerine bakıyor, “doğru gün ve an geldiğinde size haber vereceğiz.”

Kaygılanıyorlar, sanırım olan biteni tam olarak anlayamıyorlar, ama talimatlarımıza uyacaklarına söz verip ellerinde birer listeye evlerine dönüyorlar.

İlk on günün ardından durumu kabullenmek biraz daha kolaylaşıyor. Her gün belli saatlerde üç hap yutuyor ve “bilinçli solunum” seanslarına aksatmadan katılıyorum. Bilinçli solunum tedavinin ana öğelerinden biri; yepyeni bir gevşeme ve konsantrasyon yöntemi, üstelik Weisman keşfettiği bu yöntemi bizzat öğretiyor. Bahçede, çimlerin üstünde, “toprağın nemli göbeğiyle” yaptığım temasa yoğunlaşıyorum. Başlangıçta bir nefes alıp iki nefes veriyorum. Süreleri giderek uzatarak beş saniye boyunca nefes alıp sekiz saniye boyunca veriyorum. Günler süren egzersizlerin ardından on saniye boyunca nefes alıp on beş saniye boyunca verebiliyorum, böylece bilinçli solunumun ikinci seviyesine geçiyor ve enerjilerimin akış yönünü duyumsamaya başlıyorum. Weisman bunu tam olarak başarmamın zaman alacağını söylüyor, ama egzersizi doğru olarak uyguluyormuşum ve aynen devam etmeliymişim. Öyle bir an geliyor ki insan enerjinin vücutta hızla dolaştığını görebiliyor. Hafif bir gıdıklanma hissediliyor; genelde dudaklardan, ellerden ve ayaklardan başlayan bir his bu. Derken insan bu hissi kontrol etmeye başlıyor; ritmini azaltmak lazım, yavaş yavaş. Amaç tamamen durmasını sağlamak, böylece, zamanla, aksi yönde akmaya başlayacak.

Manuel’in bana şefkat göstermesi şimdilik yasak. Hazırladığımız listelere uymak zorunda, dolayısıyla bir buçuk ay boyunca benden uzak duracak, sadece gerektiğin-

de konuşacak ve bazı geceler eve geç dönecek. Bunları görev icabı yerine getiriyormuş gibi davransa da onu iyi tanıyorum, şimdiden daha iyi hissettiğini biliyorum, daha iyimser, bana sarılıp ne kadar özlediğini söylemek için ölüp bitiyor. Ama şimdilik böyle yapmalıyız; hiç riske girmemeli, plandan bir saniyeliğine dahi sapmamalıyız.

İlk ay boyunca bilinçli solunum konusunda ilerleme kaydediyorum. Artık enerjiyi durdurmayı neredeyse başardığımı hissediyorum. Weisman az kaldığını söylüyor, birazcık daha çabalarsam olacak. Haplarımın dozunu artırıyor. Gerginliğimin azaldığını ve daha az yemeye başladığımı fark ediyorum. Manuel'in annesi listesindeki ilk maddeyi uygulamak için elinden geleni yapıyor, her geçen gün –bu maddenin önemli olduğunu kendisine de defalarca vurguladık– her geçen gün, diyordum, evimizi daha az arıyor ve sürekli Teresita'dan bahsetmemek için kendini tutmaya çalışıyor.

İkinci ay gerçekleşen değişiklikler belki de daha fazla. Vücudum artık eskisi kadar şişik değil ve karnımın küçülmeye başlaması karşısında ikimiz de hem şaşıyor hem seviniyoruz. Bu gözle görülür değişim ebeveynlerimizi biraz tedirgin ediyor. Belki de tedavinin amacını ancak şimdi anlıyor ya da seziyorlar. Manuel'in annesinin en korktuğu şey, en kötü ihtimalin gerçekleşmesi; sesini çıkarmayıp listesine uymayı sürdürse de korkusunu ve kuşkularını hissedebiliyorum ve bunun tedaviyi etkileyeceğinden korkuyorum.

Geceleri daha iyi uyuyorum ve bunalımlı ruh halim geçiyor. Weisman'a bilinçli solunum konusunda kaydettiğim ilerlemeden bahsediyorum. Seviniyor, görünüşe bakılırsa enerjimi tersine çevirmeye çok yakını; öyle yakını ki amacımla aramda yalnızca bir perde var sanki.

Üçüncü ay başlıyor, sonndan bir önceki ay bu. Ebeveynlerimiz en büyük rolü bu ayda oynayacaklar; sözlerinde duracakları ve her şeyin kusursuzca hallolacağı

konusunda endişeliyiz ama başarıyorlar, hem de hakkını vererek; ve onlara minnettar kalıyoruz. Manuel'in annesi bir akşamüstü eve gelip Teresita'ya getirmiş olduğu renkli nevresimleri geri istiyor. Belki de bu ayrıntıyı uzun süre düşündüğünden, benden paketi koymak için bir poşet istiyor. Öyle getirmiştım, diyor, poşetteydi, aynı şekilde geri götürmem lazım; ve bize göz kırpmıyor. Sonra sıra benim anne babama geliyor. Onlar da gelip hediyelerini birer birer geri istiyorlar: önce kapüşonu tülbentli havlu, sonra saf pamuklu patikler, son olarak da kenarları cırt cırtlı yıkanabilir alt değiştirme minderi. Hepsini sarmalayıp bir poşete koyuyorum. Annem karnımı son bir kez okşamak istiyor. Kanepeye oturuyorum, o da yanıma oturup yumuşak ve şefkat dolu bir sesle konuşuyor. Karnımı okşarken, işte benim Teresita'm, ne çok özleyeceğim Teresita'mı, diyor, bense hiçbir şey demiyorum, ama biliyorum ki, mümkün olsa da listesindeki kurallara uymak zorunda kalmasaydı, ağlayacaktı.

Son ay günler hızla geçiyor. Manuel'in bana biraz daha yakınlaşmasına izin var ve açıkçası yanımda olması bana iyi geliyor. Aynanın karşısında dikilip gülüşüyoruz. İçimizdeki his, seyahate çıkarken hissedilenin tam tersi. Mutluluğumuzun sebebi yola çıkmak değil, bulunduğu yerde kalmak. Hayatındaki en harika yıla, aynı koşullarla yaşayacağın bir yıl daha eklemişsin sanki. Aynı yolda devam etmek için bir fırsat.

Şişkinliğim iyice azalıyor. Böylece daha rahat hareket ediyorum ve keyfim yerine geliyor. Weisman'a son kez gidiyorum.

"Beklediğimiz an yaklaşıyor," diyor Weisman, sonra da masasının üstüne koyduğu plastik *muhafaza* sıvısı şişesini bana doğru itiyor. Şişe buz gibi ve öyle kalması gerek, yanımdaki termoslu kutuyu da, Weisman'ın ricasıyla, bu yüzden getirdim zaten. Eve dönünce hemen

buzdolabına koymalıyım. Elime alıp kaldırıyorum: İçindeki şeffaf ama kıvamlı su renksiz bir şurubu andırıyor.

Bir sabah, bilinçli solunum seansı sırasında, son seviyeye ulaşmayı başarıyorum: Yavaşça nefes alıyorum, vücudum toprağın nemini ve kendisini sarmalayan enerjiyi duyumsuyor. Bir kez nefes alıyorum, bir kez daha, bir kez daha ve sonrasında her şey donup kalıyor. Enerji çevremde adeta cisimleşiyor ve belli bir andan itibaren, azar azar, ters yönde akmaya başlıyor. Arındırıcı, gençleştirici bir his bu, sanki içimdeki su ya da hava, kendi kendilerine, eski yerlerine dönmüşler gibi.

Derken beklenen gün gelip çatıyor. Buzdolabındaki takvimde işaretli; Weisman'ın muayenehanesine ilk gittiğimiz günün dönüşünde Manuel etrafına kırmızı bir daire çizmişti. Ne zaman gerçekleşeceğini bilmiyorum, endişeye kapılıyorum. Manuel evde. Yatakta uzanmış haldeyim. Onun huzursuzca volta attığını duyuyorum. Elimi karnıma koyuyorum. Normal bir karın, alelade bir kadının karnından farksız, yani bir hamilenin karnı değil. Weisman'a göreyse zorlu bir tedavi süreci geçirmişim: Biraz kansızım ve Teresita meselesi hayatımıza girmeden önce olduğumdan çok daha zayıfım.

Sabahtan akşama dek odamdan çıkmıyorum. Ne yemek istiyorum, ne dışarı çıkmak, ne de konuşmak. Manuel arada bir belirip nasıl olduğumu soruyor. Annemin heyecandan düz duvarlara tırmandığını tahmin ediyorum ama beni arayamayacaklarını ve görmeye gele-meyeceklerini biliyorlar.

Biraz önce bulantılar başladı. Midem yanıyor ve kuvvetle seğiriyor, patlayacak sanki. Manuel'e haber vermeliyim ama ayağa kalkmaya çalıştığımda beceremiyorum, başımın ne kadar döndüğünü fark etmemişim. Weisman'ı çağırması için Manuel'e haber vermeliyim. Kalkmayı başarıyorum ama bacaklarım boşalıyor ve bir

saniyeliğine dizlerimin üstünde kalıyorum. Düşüncelerimi bilinçli solunuma odaklamaya çalışıyorum ama kafam allak bullak. Korkuyorum. Bir şeylerin ters gitmesinden ve Teresita'ya zarar vereceğimizden korkuyorum. Belki de olanların farkında, belki bütün bunlar çok kötü bir fikirdi. Manuel odaya girip yanıma koşuyor.

“Tek istediğim biraz ertelemektir...” diyorum ona, “İstemezdim ki...”

Beni yerimden kaldırmaya uğraşmamasını, bunun önemli olmadığını, çabuk Weisman'ı arayıp her şeyi mahvettiğimizi söylemesini istiyorum. Ama konuşamıyorum. Vücudum titriyor, kontrolümden çıkıyor. Manuel yanımda diz çöküyor, ellerimi tutuyor, benimle konuşuyor ama söylediklerini duymuyorum. Kusacağımı hissediyorum. Elimle ağzımı örtüyorum. Manuel birden sığıyor, beni yalnız bırakıp mutfığa koşuyor. Birkaç saniye geçmeden yeniden beliriyor: dezenfekte edilmiş kavanoz ve üstünde “Dr. Weisman” yazan plastik şişe de yanında. Şişenin mühürünü kırıp içindeki saydam sıvıyı kavanoza boca ediyor. Yine kusasım geliyor ama beceremiyorum, istemiyorum, henüz değil. Bir kez öğürüyorum, bir kez daha, bir kez daha, giderek şiddetlenen öğürtüler nefesimi daraltmaya başlıyor. İlk kez ölüm ihtimali aklıma geliyor. Bir anlığına aklımda beliren bu düşüncenin ardından nefesim tamamen kesiliyor. Manuel bakakalıyor, ne yapması gerektiğini bilmiyor. Öğürmeler kesiliyor ve gırtlığıma bir şey takılıyor. Ağzımı kapayıp Manuel'in bileğine yapışıyorum. Derken küçücük, badem boyunda bir şeyi duyumsuyorum. Dilimin üstünde tutuyorum, kırılgan bir şey. Ne yapmam gerektiğini bilsem de bir türlü yapamıyorum. Başka hiçbir şeye benzemeyen bu hissi senelerce unutmayacağım. Manuel'e bakıyorum: Zamana ihtiyacım olduğunu kabullenmiş görünüyor. Sonra kavanozu bana uzatıyor ve nihayet, nazikçe, onu tükürüyorum.

KARDEŞİM WALTER

Kardeşim Walter depresyonda. Her akşam karımla beraber işten çıktığımızda evine uğruyoruz. Yesin diye bir şeyler alıp –tavuk ve patates kızartmasına bayılıyor– saat dokuz civarında zilini çalıyoruz. Kapıya yanaşıp, *Kim o?* diye soruyor. Karım, *Biziz!* deyince kardeşim, *Ha...* deyip bizi içeri alıyor.

Her gün onlarca kişi hatırını sormak için kardeşimi arıyor. Kardeşim ahizeyi ağır bir külçeymiş gibi güçlkle kaldırıp şöyle diyor:

“Evet?”

İnsanlar kardeşimle telefonda öyle uzun konuşuyorlar ki gören de gevezeliğe aç kaldığını sanacak. Kimle konuştuğunu, ne istediklerini sorduğumda bana yanıt vermekten âciz. Zerre kadar umursadığı yok. Öyle depresif ki orada olmamızdan bile rahatsızlık duymuyor, zaten yanında kimse yokmuş gibi davranıyor.

Bazı cumartesi günleri annemle Claris Teyzem onu mahallenin dans salonundaki eğlencelere götürüyorlar ve Walter kırkıncı yaşını kutlayanların, bekârlığa veda partisi düzenleyenlerin, yeni evlilerin arasında öylece oturuyor. Claris Teyzeme göre Walter’in depresyonu arttıkça etrafındakilerin neşesi de artıyor. Haksız da sayılmaz, Walter depresyona girdiğinden beri ailemiz içinde-

ki meseleler düzelmeye başladı. Ablam nihayet Galdós ile evlendi, düğünde annem, kardeşimin masasında şampanya içip kahkahadan kırılan bir grup insanın arasında, şimdi her gece yatağını paylaştığı Senyor Kito ile tanıştı. Dahası, öğrendik ki Senyor Kito büyük bir mısır gevreği şirketinin sahibiymiş ve Claris Teyzemin çocukluk arkadaşımış. Galdós ile ablam şehirden uzakta bir çiftlik satın aldılar ve hafta sonlarımızı orada geçirmeyi âdet edindik. Karımla birlikte cumartesi erkenden Walter'i alıp öğle vakti çiftliğe varıyor, elimizde şarap kadehi mangaldaki etin pişmesini bekliyoruz, güneşli günleri açık havada geçirmenin müthiş keyfi dolduruyor içimizi. Yalnızca bir hafta sonu çiftliğe gidemedik, çünkü Walter grip olmuştu ve arabaya binmek istemiyordu. Onun gitmeyeceğini diğerlerine haber vermem gerektiğini düşünmüş, herkesin cep telefonunu aramaya başlamıştım; tam Galdós'un eti mangala koyduğu saatte herkes gitmekten vazgeçtiğini bildirmişti.

Claris Teyzemin bu aralar çiftliğin kâhyasıyla çıkmaya başlamasıyla ailedeki herkesin bir eşi oldu, Walter hariç tabii. Çiftliğe ilk gittiğimiz gün mangalın en yakınındaki sandalyeyi seçmişti, o zamandan beri hep oraya oturuyor, oturdu mu kalkmıyor. Hep yakınında olmaya, onu neşelendirmeye, canlandırmaya uğraşıyoruz. Bol bol gülüyor, kanseri neredeyse tamamen geçtiği için Kito'yu, çiftliği çekip çevirdiği için Galdós'u tebrik ediyoruz, tabii annemi de ihmal etmiyoruz, ne de olsa onu çok seviyoruz. Gülümseyerek ablama ve karıma kulak veriyoruz, kendilerini kaptırmış bir şeyler anlatmaktalar, gündeme dair yorumlarına gözlerimizden yaşlar gelerek gülüyoruz.

Walter ise hep depresyonda. Yüzünde kaderine boyun eğmiş bir ifade var, her geçen gün biraz daha hüzünlü. Walter'in durumu Galdós'un çiftliğe davet ettiği ta-

nınmış bir taşra doktorunun ilgisini çekiyor. Geniş yürekli bir adam bu doktor, her hafta sonu çiftliğe gelmeye başlıyor. Bizden hiç para istemiyor; karım ve ablamla laflamak için karısı da geliyor. Derken bir gün taşra doktoru, Kito ve Galdós, Walter'in çevresinde gevezelik edip sigara tütürerek kardeşimi neşelendirmek için soğuk şakalar yaparlarken laf lafı açıyor, ciddi işlerden bahsetmeye başlıyorlar, sonuçta da ortak oluyorlar; Kito'nun markası altında yeni bir mısır gevreği üretecekler, ancak Galdós'un çiftliğinde ve doktorun önerdiği daha sağlıklı bir tarifi uygulayarak. Projeye ben de dahil oluyorum ve hemen her gün çiftliğe gidip gelmeye başlıyorum, o arada karım hamile kalınca biz de çiftliğe taşınıyoruz, Walter'i de beraberimizde getiriyoruz, Walter ise bütün bu değişikliklere dair herhangi bir yorumda bulunmuyor. Burada bizimle oluşu, sandalyesinde oturduğunu görmek, yakında olduğunu bilmek içimizi rahatlatıyor.

Yeni mısır gevreği iyi satınca çiftlik işçilerle ve top-tancılarla dolup taşıyor. Hepsinin keyfi yerinde. Görünüşe bakılırsa projeye körü körüne güveniyorlar. İyimser hava hafta sonları zirve yapıyor; Galdós'un giderek ünlenen etleri mangallarda kızarmaya başlıyor ve hepimiz elde kadeh heyecanla bekliyoruz. Artık öyle kalabalığız ki Walter bir an olsun yalnız kalmıyor; ona yakın olmak, komik şeyler anlatmak, iyi haberler vermek, mutluluk telkin etmek için insanlar birbirleriyle mücadele ediyor.

Şirket sürekli büyüyor. Kito'nun kanseri tamamen geçiyor ve oğlum iki yaşını dolduruyor. Walter'in kucağına bıraktığımda oğlum gülümseyip el çırpıyor ve *mutluyum, çok mutluyum* diyor. Claris Teyzem kâhyayla birlikte Avrupa'yı baştan başa geziyor; döndüklerinde ablam ve Galdós ile kumarhaneye gidiyorlar; kazandıkları parayı birleştirip mısır gevreği piyasasındaki bütün rakiplerini satın alıyorlar. Şirketin yeni yıl kutlamasına çiftliği

evreleyen köydeki hemen herkes –zaten herkes çiftlikte çalışıyor–; hissedarlar, eş dost ve komşular davet ediliyor. Hava kararınca etler mangala atılıyor. Bir caz orkestrası otuzlu yıllardan, herkesi zenciler gibi dans ettiren müzikler çalıyor. Sandalyelerin ve iekle süslü masaların etrafında çocuklar koşuşturuyor.

Ben bir süredir baş başa kalabileceğimiz anları kolayıp kardeşime derdini sorar oldum. Ne zaman sorsam sessizliğini hiç bozmadı ama gözlerini hemen benimkilerden ayırdı. şimdiyse derdini sormam zor; çünkü saat tam on iki ve kadehlerimizi kaldırıp havai fişekleri ateşliyoruz, hani şu bütün göğü aydınlatanlardan, insanlar her patlamayla çığlık çığlığa alkış tutuyorlar. Derken iime bir his doğuyor: Her şey gözüme daha silik, daha gri görünüyor ve kardeşimin derdini, iini böylesine karartan şeyin ne olduğunu düşünmeden edemiyorum.

NOEL BABA EVİMİZDE KALİYOR

Noel Baba'nın evimizde kaldığı Noel gecesi, beraber geçirdiğimiz son gece oldu; o gecenin ardından annemle babam kavga etmeyi bıraktılar, ama ben Noel Baba'nın bununla bir ilgisi olduğuna inanmıyorum. Babam işten kovulduğu için birkaç ay önce arabasını satmıştı ve annem hiç katılmasa da, babam iyi bir Noel ağacının bu kez önemli olduğunu söylemiş ve bir yolunu bulup bir ağaç satın almıştı. Ağaç geniş ve ince bir mukavva kutunun içinde geldi, içinde üç parçanın nasıl birleştirileceğini ve dalların doğal görünmeleri için nasıl düzenlenmesi gerektiğini açıklayan bir kâğıt vardı. Ayağa dikince boyu babamınkinden uzundu; kocaman bir ağaçtı ve bence Noel Baba'nın evimizde kalmasının asıl sebebi buydu. Ben hediye olarak uzaktan kumandalı bir araba istemiştim. Hangisi olsa fark etmezdi, istediğim belli bir model yoktu, o dönemde bütün çocukların bir uzaktan kumandalı arabası vardı ve okulun bahçesinde oynarken uzaktan kumandalı arabalar sürekli benimki gibi sıradan arabaları ezip geçerdi. İşte bu yüzden Noel Baba'ya mektubumu yazmıştım ve babam onu göndermem için beni postaneye kadar götürmüştü.

Gişe penceresinin ardındaki adama, "Noel Baba'ya gönderiyoruz," demiş ve zarfı uzatmıştı.

Pencerenin ardındaki adam ise selam dahi vermemişti, çünkü sırada bir sürü insan vardı ve çalışmaktan yorulduğu belliydi; Noel dönemi onlar için en zor dönem olsa gerekti. Mektubu alıp incelemiş ve şöyle demişti:

“Posta kodu eksik.”

“Ama Noel Baba’ya gönderiyoruz,” diyen babam adama gülümseyip göz kırpmıştı, şirinlik etmek istediği belliydi, ama adamın cevabı hazırды:

“Posta kodu yoksa kabul edemeyiz.”

“Noel Baba’nın adresinin posta kodu olmadığını siz de gayet iyi biliyorsunuz,” demişti babam.

Adamsa, “Posta kodu yoksa kabul edemeyiz,” diye tekrarlamış ve sıradaki müşteriyi çağırmıştı.

Babam da bunun üstüne uzanıp adamın yakasına yapışmış ve mektubu kabul ettirmişti.

İşte bu yüzden o gün zaten üzgündüm; mektubumun Noel Baba’ya ulaşip ulaşmayacağını bilmiyordum, oysa okulun bahçesindeki çocukların beni aralarına kabul etmeleri bu uzaktan kumandalı araba meselesine bağlıydı.

Ayrıca yaklaşık iki aydır annemden ümidi kesmiştik ve bu da beni üzen şeylerden biriydi, çünkü bizi hep annem çekip çevirirdi ve o zamanlar her şey yolundaydı. Ama bir gün, ansızın, hiçbir şeyi umursamaz olmuştu. Birkaç doktora görünmüştü, babam her defasında ona eşlik ediyor, bense komşumuz Marcela’nın evinde kalıyordum. Ama annem iyileşmemişti. Sabahları sütünü içmez, mısır gevreğini yemez, temiz giysiler giyinmez olmuştu. Babam beni götürmesi gereken yerlere geç kalıyor, almaya gelirken de gecikiyordu. Olanları açıklamasını istediğimde babam annemin hasta olmadığını söylemişti; ne kansere yakalanmıştı ne de ölecekti. Öyle bir şey de olabilirdi ama maalesef o kadar şanslı bir adam değildi. Marcela, annemin yaşama arzusunu yitirdiğini,

“depresyon”un böyle bir şey olduğunu söylemişti; insanın hiçbir şey yapası gelmezmiş ve geçmesi uzun sürermiş. Annem artık işe gitmiyor, arkadaşlarıyla buluşmuyor, telefonda anneannemle konuşmuyordu. Üstünde bornozuyla televizyonun karşısına oturup sabahtan akşama dek kanaldan kanala atlıyordu. Yemeğini vermekten ben sorumluydum. Marcela hazırladığı yemekleri porsiyonlara bölerek dondurucumuzda bırakıyordu. Yemekleri bir arada sunmak lazımdı; örneğin koca bir tabak kıymalı patatesin üstüne koca bir tabak ıspanaklı börek vermek olmazdı, sağlıklı beslenmek için farklı yiyecekleri beraber tüketmek lazımdı. Donmuş yemekleri mikrodalga fırında çözdürüyor, yanında bir bardak su ve çatal kaşıkla bir tepsiye dizip ona götürüyordum. Annem, “Sağ ol canım, üstünü kalın tut,” diyordu. Bana hiç bakmadan, gözlerini televizyondan hiç ayırmadan söylüyordu bunu.

Okul çıkışında Augusto’nun annesinin eline yapışıyordum, güzel bir kadındı. Bu davranışım babamın almaya geldiği günler sorun olmuyordu ama sonradan Marcela gelmeye başladığında iki kadın da bundan hiç hoşlanmadıklarını belli etmişlerdi, böylece köşedeki ağacın altında yalnız başıma beklemeye başlamıştım. Beni almaya kimin geldiği fark etmiyor, herkes gecikiyordu.

Marcela ile babam iyi arkadaş olmuşlardı ve babam bazı geceleri bitişikteki evde onunla poker oynayarak geçirmeye başlamıştı, bu gecelerde annemle ben sabaha kadar bir başımıza kalıyorduk; banyoya girip çıkarken karşılaştığımızda annem, “Dikkat et canım, üstünü kalın tut,” diyor, sonra da televizyonun karşısındaki yerine dönüyordu.

Çoğu gün, öğleden sonraları Marcela evimize geliyordu; yemeklerimizi bugünlerde hazırlıyor, ardından ortalığı biraz toparlıyordu. Bunu neden yapıyordu, bil-

miyorum. Sanırım babam yardım etmesini rica ediyordu, Marcela da, arkadaş oldukları için, hayır diyemiyordu, çünkü aslında hiç de halinden memnun görünmüyordu. Birkaç kez televizyonu kapamış ve annemin karşısına geçip, “Julia, konuşmamız lazım, bu durum böyle devam edemez...” demişti.

Anneme değişmesi gerektiğini, böyle hiçbir yere varamayacağını, kendisinin her şeyi çekip çevirmeyi sürdürmeyeceğini, artık ayılıp bir karar vermesi gerektiğini, yoksa hayatımızı karartacağını söylemişti. Ama annem hiçbir karşılık vermemişti. Sonunda Marcela kapıyı çarpıp çıkmış ve o gece babam pizza sipariş etmişti, çünkü akşam yemeğimiz yoktu, zaten ben pizzayı çok severim.

Annemin “yaşama arzusunu” yitirdiğini ve “depresyonda” olduğunu söylediğimde Augusto nasıl olduğunu görmek için evimize gelmek istemişti. Yaptığımız çirkin şeyi düşününce bazen utanıyorum: Annemin önüne geçip zıplamaya başlamıştık, annemse yana eğilip ekrana bakmaya devam etmişti; ardından gazete kâğıdından bir şapka yapıp farklı şekillerde başına yerleştirip akşama kadar orada bırakmıştık, ama annem şapkayı hiç çıkarmaya çalışmamıştı. Babam gelmeden önce şapkayı başından çıkarmıştım. Annemin ona bir şey anlatmayacağına emin olsam da kendimi kötü hissetmişim.

Derken Noel günü geldi. Marcela fırında tavuk yaptı, etrafında da iğrenç sebzeler vardı, ama özel bir gece olduğundan bir tek benim için patates kızarttı. Babam anne me kanepeden kalkıp bizimle sofraya oturmasını rica etti. Koluna girip ağır adımlarla masaya getirdi –Marcela kırmızı bir örtü sermiş, yeşil mumlar yakmış ve konuklara ayırdığımız tabakları koymuştu– sandalyesini çekip sofranın başına oturttu ve bakışlarını üstünden ayırmadan birkaç adım geriledi; sanırım bunun işe yarayabileceğini düşünmüştü ama yeterince uzaklaştığı anda annem yerin-

den kalkıp kanepesine döndü. Bunun üstüne biz de sofrayı salondaki orta sehпасına taşıdık ve yemeğimizi orada, onunla birlikte yedik. Televizyon elbette açıktı ve haberlerde fakirlerin yaşadığı bir mahalle gösteriliyordu; daha fazla parası olan insanların bir sürü hediye ve yiyecek gönderdiği fakirler artık çok mutluydular. Ben tedirgindim ve gözümü Noel ağacından ayıramıyordum, çünkü saat on ikiye yaklaşıyordu ve uzaktan kumandalı arabama kavuşmak istiyordum. Derken annem televizyonu işaret etti. Bir mobilyanın hareket ettiğini görmek gibi bir şeydi bu. Babam ve Marcela bakıştılar. Televizyonda Noel Baba bir evin salonunda oturmuştu, bir kolunu dizine oturmuş bir çocuğun, diğeriniyse Augusto'nun annesine benzeyen bir kadının beline sarmıştı, derken kadın eğilip Noel Baba'yı öpüyor, Noel Baba da sana bakıp şöyle diyordu:

“... ve işten döndüğümde tek istediğim ailemle baş başa kalabilmek.” Ardından da ekranda bir kahve markası belirliyordu.

Annem ağlamaya başladı. Marcela elimi tuttu ve odama çıkmamı söyledi, ama reddettim. Söylediğini tekrarladı, bu kez sesinde annemle konuşurken kullandığı sabırsız tonu hissettim, ama bu gece hiçbir güç beni Noel ağacından uzaklaştıramayacaktı. Babam televizyonu kapamak istedi ve annem küçük bir kız gibi onunla didişmeye başladı. Kapı çaldı ve ben, “Noel Baba geldi,” dedim. Bunun üstüne Marcela kafama bir şaplak indirince babam Marcela ile kavga etmeye başladı ve annem bir kez daha televizyonu açtı, ama Noel Baba hiçbir kanalda yoktu. Kapı yeniden çalınca babam sesini yükseltti:

“Hay sıçayım, bu kim?”

Postanedeki adam olmadığını umdum, çünkü gerçekten o ise yine kavga edecekleri kesindi, babamın sinirleri zaten bozuktu.

Zil bir kez daha çaldı, art arda çalmaya devam edince

sabrı taşan babam yerinden kalkıp kapıyı açtı ve karşısında Noel Baba'yı buldu. Televizyondaki kadar şişman değildi ve yorgun görünüyordu, ayakta zor duruyordu, kapı eşiğinin bir sağ tarafına yaslanıyordu, bir sol tarafına.

“Ne istiyorsun?” dedi babam.

“Ben Noel Baba'yım,” dedi Noel Baba.

“Ben de Pamuk Prenses,” dedi babam, sonra da kapıyı kapadı.

Bunun üstüne annem yerinden kalkıp kapıya koştu, açtığında Noel Baba hâlâ aynı noktada, yere devrilmemek için kenarlara tutunmaktaydı ve annem ona sarıldı. Babam çileden çıktı:

“O herif bu mu, Julia?” diye bağırdı anneme, ardından da küfretmeye başladı ve aralarına girmeye çalıştı. Bu arada annem de Noel Baba'ya, “Bruno, sensiz yaşayamıyorum, ölüyorum,” diyordu.

Babam onları ayırmayı başardı, Noel Baba'nın suratına bir yumruk attı ve Noel Baba sırtüstü kapının önüne serildi. Annem deliler gibi bağırmaya başladı. Hem Noel Baba'nın başına gelenlerden dolayı hem de bütün bu olanlar uzaktan kumandalı arabamı geciktirdiği için üzülmüştüm, ama bir yandan da annemi yine hareket halinde gördüğüm için sevinmişim.

Babam anneme ikisini de öldüreceğini söyledi, annem de o kendi arkadaşıyla şen şakrak dilediğini yaparken kendisinin neden Noel Baba ile arkadaş olamayacağını sordu, bu bana da mantıklı geldi. Marcela yerde kılmıldanmaya başlayan Noel Baba'ya yardımcı olmak için öne çıkıp adama elini uzattı. Bunun üstüne babam yine adama küfretmeye koyuldu, annemse bağırmaya başladı. Marcela, *Sakin olun, içeri girelim, lütfen*, dese de kimsenin kulak astığı yoktu. Noel Baba elini kendi ensesine götürünce kanadığını fark etti. Babama tükürdü ve babam ona, “Sıçtığımın ibnesi!” dedi.

Annemse babama, “Asıl ibne sensin, orospu çocuğu,” dedi ve o da tükürdü. Elini Noel Baba’ya uzatıp adamı evin içine çekti, odasına götürdü ve içeri kapandılar.

Babam donmuş gibi kalakaldı, yeniden kımıldadığında benim hâlâ orada olduğumu fark etti ve öfkelenerek yatağıma gitmemi söyledi. Karşı çıkamayacağımı biliyordum; Noel’i kutlamadan ve hediye almadan odama gittim. Yatağıma uzandım ve gece lambamdaki plastik balıkların gölgelerinin duvarlarda süzülüşünü izleyerek seslerin tamamen kesilmesini bekledim. Uzaktan kumandalı arabama kavuşamayacağım artık kesinleşmişse de Noel Baba o gece evimizde kalıyordu, dolayısıyla senemin iyi geçeceğine emindim.

TOPRAĞIN ALTINDA

Hava kararmıştı ve daha saatlerce araba kullanmam gerekliydi. Normalde yol üstündeki mola yerlerine pek güvenmem, her şeyden uzak oluşlarını şüpheli bulurum, ama bu kez biraz dinlenmeye ve ayılmak için bir şeyler içmeye ihtiyacım vardı. İçerideki ışıklar mekâna sıcak bir hava katıyordu ve pencerelerin önüne üç araba park edilmişti, dolayısıyla güvenim arttı. İçeride fazla müşteri yoktu: hamburgerlerini yiyen genç bir çift, arka tarafta sırtı dönük bir tip, bardaysa daha yaşlıca bir adam. Yanına oturdum, insan çok seyahat edince böyle şeyler yapar ya da uzun zamandır kimselerle konuşmayınca. Bir bira söyledim. Barmen ağırkanlı, şişman bir adamdı.

“Beş peso,” dedi.

Parayı ödedim ve biramı verdi. Saatlerdir biramı içmenin hayalini kuruyordum ve bu bira epey iyiydi. İhtiyarın bakışları bardağına kilitlenmişti ya da cama bakınca ne görüyorsa ona.

“Bira ısmarlarsan sana bir hikâye anlatır,” dedi şişko bana, ihtiyarı işaret ederek.

İhtiyar uyanmış gibi başını kaldırdı ve bana döndü. Gözleri gri ve soluktu, belki katarakt benzeri bir rahatsızlığın başlangıcıydı; iyi göremediği belliydi. Hikâyesinden bahsedeceğini ya da kendini tanıttacağını sandım.

Ama ıt çıkarmadı, bir Şey gördüğünü zannetse de ne yapacağını bilemeyen kr bir köpek gibiydi.

“Hadi ama,” dedi Şişko, ardından da göz kırpı, “de-
deye bir bira söyledin mi tamamdır.”

Benim için havanın hoş olduğunu söyledim. İhtiyar gülümsedi. Cebimden beş peso çıkarıp Şişkoya verdim, çok geçmeden ihtiyarın bardağı tazelendi. Birkaç yudum aldı ve kurmalı bir bebek gibi bana döndü. Anlatacağ hikyeyi önceden yüzlerce kez anlatmıŐ olduğunu düşündüm ve bir an için yanına oturduğuma pişman oldum.

“Bu anlatacaklarım içerlerde oldu,” dedi, bardak dolu rafları göstererek ya da belki benim göremediğim hayal bir ufuk çizgisini, “içerlerde, kırın iyice ilerinde. Oralarda bir köy vardı, bir madenci ky, anladınız mı? Kk bir kyd, maden daha yeni aılmıŐtı. Yine de bir meydanı, kilisesi vardı ve madene giden yol asfaltlanmıştı. Madenciler genç adamlardı. Karılarını da yanlarında götürmüŐlerdi ve birkaç senede etraf ocuk dolmuŐtu, anladınız mı?”

Başımı evet anlamında salladım. Bakışlarımı Şişkoya kaydırdım, hikyeyi bildiğ belliydi ve barın öbür ucuna ŐiŐeler dizerek oyalanıyordu.

“Bu ocuklar bütün günlerini köyde geçiriyorlardı, çünkü henüz çalıŐacak yaŐta değildiler. Oradan oraya koŐturuyor, sokaklarda oyunlar oynuyorlardı. Bir gün bu çocuklardan biri boş bir tarlada tuhaf bir Şey keŐfetti. Tarlanın toprağı ŐiŐmiŐ gibiydi. Öyle herkesin dikkatini çekerek türden, büyük bir ŐiŐkinlik olmasa da çocuklar için yeterliydi. O sırada orada bulunan az sayıdaki ocuk bir araya gelerek ŐiŐkinliğın etrafında çember oluŐturdular ve bir süre öylece durdular. Sonra aralarından biri eğilip toprağı elleriyle eŐelemeye başlayınca diğerkleri de aynısını yapmaya koyuldu. Derken bir yerden kürek niyetine kullanabilecekleri oyuncak kovalar buldular ve kazmaya baş-

ladılar. Hava kararana dek başka çocuklar da onlara katıldı. Olanlardan haberdar edilmiş gibi gelip hiç soru sormadan gruba katılıyorlardı. Kazmaya ilk başlayan çocuklar yorulunca yerlerini yeni gelenlere bırakıyorlardı. Ama oradan ayrılmıyorlardı. Yakında durup çalışan çocukları izliyorlardı. Ertesi gün daha hazırlıklı geldiler; yanlarında kovalar, çorba kepçeleri, saksı kürekleri getirdiler, bunları ebeveynlerinden istemiş olmalıydılar. Küçük çukur artık bir kuyuya dönüşmüştü. İçine beş-altı çocuk sığıyordu. Bir tek kafaları dışarıda kalıyordu. Toprakla doldurdukları kovaları yukarıda bekleyenlere aktarıyor, yukarıdakiler de kovaları kenardaki giderek büyüyen bir yığının üstüne boşaltıyorlardı, anladınız mı?”

Başımı evet anlamında salladım ve arayı fırsat bilip şişkodan bir bira daha istedim. İhtiyarinkini de tazelemesini söyledim. İhtiyar birayı kabul etse de hikâyesine ara vermekten hoşlanmadığı belliydi. Hiç konuşmadan oturdu ve anlatmaya devam etmeden önce şişkonun yeni bardaklarımızı önümüze bırakıp kendi işine dönmelerini bekledi.

“Çocuklar kuyudan başka bir şey düşünmez oldular, başka hiçbir şey ilgilerini çekmiyordu. Kazmadıkları anlarda dahi kuyu hakkında konuşuyorlar, yanlarında yetişkinler varken ise tamamen suskunlaşıyorlardı. Söylenen her şeyi direnmeden, yüzlerinde hep dalgın bir ifadeyle yerine getiriyor, cevap olarak ağızlarından ‘evet’, ‘hayır’ ve ‘fark etmez’den başka söz çıkmıyordu. Kazmayı sürdürüyorlardı. Giderek daha düzenli biçimde çalışıyor, kısa vardiyalar yapıyorlardı. Kuyu artık daha da derinleştiği için kovaları yukarı halatlarla çekiyorlardı. Akşamüstleri, hava kararmadan önce, yardımlaşarak yukarı çıkıyorlar ve kuyunun ağzını tahta levhalarla örtüyorlardı. Kimi ebeveynler kuyu fikrinden hoşlanmışlardı, bu sayede bütün çocukların beraberce oynadığını ve bunun

iyi bir şey olduğunu söylüyorlardı. Kimileriye hiç umursamıyordu. Elbette konudan tamamen bihaber ebeveynler de vardı. Bence olup biteni merak eden yetişkinlerden biri kesin, bir gece, çocuklar uyurken kuyuya gelmiş ve levhaları kaldırmıştır. Ama gece karanlığında, çocukların kazdığı boş bir kuyuda ne görülebilir ki? Bir şey bulabildiklerini sanmam. Bunun sadece bir oyun olduğunu düşünmüş olmalılar, evet, aynen böyle düşünmüşlerdir, ta ki son güne kadar.”

İhtiyar bakışlarını yeniden bardağına kilitledi ve konuşmayı kesti. Bir süre bekledim. Hikâyesi bitmiş miydi, anlayamamıştım. Aklımdan bir şeyler söylemek geçse de söyleyeceklerimi pek uygun bulmadım. Gözlerim şişkoyu aradı; genç çiftin masasıyla ilgileniyordu, kalkmak üzerelerdi. Cüzdanımı açtım, beş peso daha saydım ve barın üstüne, ikimizin arasına koydum. İhtiyar parayı kaptığı gibi cebine sokuşturdu.

“O gece çocuklarını kaybettiler. Hava kararmaya başlamıştı. Çocukların eve dönüş saati gelmiş olmasına rağmen hiçbiri ortalarda görünmüyordu. Evlatlarını aramak için evlerinden çıkanlar kendileri gibi endişeli anne babalarla karşılaştılar, tuhaf bir şeyler döndüğünden kuşkulananmaya başladıklarındaysa hemen herkes sokaktaydı. Hiçbir plan yapmadan çocukları aramaya koyuldular, herkes kendince bir yere baktı. Okula, çocukların genelde oynadığı evlere gittiler. Kimileri daha uzaklara, madenin oralara kadar gidip çocukların yalnız başlarına ulaşamayacakları yerlere dahi baktılar. Saatlerce arayıp dursalar da kimseyi bulamadılar. Herhalde insan ebeveyn olunca çocuğunun başına kötü bir şeyler gelebileceğini arada bir düşünür. Duvara tırmanan bir çocuk göz açıp kapayıncaya kadar düşüp başını yarabilir. Suda oynarken arkadaşları tarafından boğulabilir. Boğazına bir çekirdek, bir taş, bir sürü şey takılıp oracıkta ölebilir. Ama bütün

çocukları yeryüzünden silen şey nasıl bir felaket olabilirdi? Tartıştılar. Kavga ettiler. Bir ipucu bulabileceklerini düşünerek kuyunun etrafına doluşup levhaları kaldırdılar. Aralarında bakışmış, kafaları karışmış, ne yapacaklarını bilememiş olmalılar: Ortada kuyu falan yoktu. Levhaların altında küçük bir kabarıklık vardı, tıpkı toprağı havalandırdıktan ya da ölüleri gömdükten sonra olduğu gibi. Kuyunun çöktüğü ya da çocuklar tarafından kapatıldığı sanılmasın, çıkardıkları toprak hâlâ kenardaydı, bunu durdukları yerden görebiliyorlardı. Küreklere sarıldılar ve çocukların kazmış olduğu noktayı kazmaya başladılar. Bir anne feryat etti: 'Durun, lütfen. Yavaş olun, yavaş... Kürekleri başlarına vuracaksınız.' Kadını zar zor yatıştırdılar.

Başta kazarken dikkatli davransalar da çok geçmeden küreklerini toprağı sertçe saplamaya başladılar. Ama toprağın altında topraktan başka bir şey yoktu ve ebeveynlerden bazıları pes ederek kuyunun başından ayrılmaya başladılar. Diğerleriyse ertesi akşama kadar uğraşıp durdular, artık hiçbir şeye dikkat etmez olmuş, tamamen tükenmişlerdi, en sonunda hepsi evlerine dönmek zorunda kaldılar, hiç olmadıkları kadar yalnızdılar artık.

Vali ta uzaklardan köye geldi. Kuyuyu inceletmek için uzman görünümlü birilerini getirdi. Neler olduğunu insanlara defalarca sorsalar da hep aynı cevabı aldılar. 'Peki kuyu tam olarak neredeydi?' diye soruyordu görevli. 'Burada, tam burada.' 'İyi de bu kuyuyu sizler kazmadınız mı?'

Valinin adamları köyde birkaç tur attılar, bazı evlerde arama yaptılar ve bir daha hiç dönmediler. İşte o zaman delilik başladı. Söylenenlere bakılırsa bir gece bir kadın evinde sesler duydu. Sesler yerden geliyordu, döşemenin altını bir sıçan ya da köstebek tırmalıyordu sanki. Kocasını, kadını mobilyaları çekiştirip halıları kaldırır

halde buldu, yeri yumrukluyor bir yandan da oğlunun ismini haykırıyordu. Başka anne babalar da aynı sesleri duymaya başladılar. Bütün mobilyalarını duvarlara dayadılar. Döşeme tahtalarını çıplak elleriyle söktüler. Bodrumlarının duvarlarını balyozla kıranlar, avlularına çukurlar kazanlar, sarnıçlarını boşaltanlar oldu. Köyün toprak yolları çukurlarla doldu. İçlerine yiyecek, giyecek, oyuncak gibi bir sürü şey atıyor, sonra da kapıyorlardı. Çöplerini toprağa gömmeyi bıraktılar. Az sayıdaki ölülerini mezarlarından çıkardılar. Anlatılanlara bakılırsa kimi babalar sabah akşam ilk kuyuyu kazmayı sürdürmüş, ancak yorgunluk ya da delilik tarafından tüketildiklerinde durmuşlar.”

İhtiyar bakışlarını yine boşalan bardağına yöneltince eline hemen beş peso daha tutuşturdu. Ama hikâyesi bitmişti; parayı reddetti.

“Çıkıyor musunuz?” diye sordu bana. Benimle ilk kez konuşmuş gibi hissettim. Sanki bütün hikâye bundan ibaretti, parası ödenmiş ve bitmiş bir hikâye, sonra ihtiyarın gri ve kör gözleri ilk kez bana baktı.

Çıktığımı söyledim. Şişkoya bir selam çaktım, lava-bonun önünden bana başıyla karşılık verdi, sonra da ihtiyarla dışarı çıktık. Çıkınca yine bir üşüme geldi. İhtiyara onu bir yere bırakmamı isteyip istemediğini sordum.

“Hayır, sağ olun,” dedi.

“Sigara ister misiniz?”

Tereddüt etti. Bir sigara çıkarıp ona uzattım. Palto-mun cebinden çakmağımı çıkardım. Alevi ellerini aydınlattı. Bir çift pençe gibi kara, kaba ve serttiler. Tırnaklarının tarihöncesi insanlarınkileri andırdığını düşündüm. Çakmağımı geri verdi ve kırlara doğru yürümeye başladı. Olanları tam anlayamadan arkasından baktım.

“İyi de nereye gidiyorsunuz?” diye sordum. “Sizi bir yere bırakmamı istemediğinize emin misiniz?”

Durdu.

“Burada mı yaşıyorsunuz?”

“Çalışıyorum,” dedi, “daha ileride,” diyerek kırların içlerini işaret etti.

“Ne iş yapıyorsunuz?”

Birkaç saniye tereddüt etti, kırlara baktı, sonra şöyle dedi:

“Bizler madenciyiz.”

Üşümem aniden geçti. Birkaç dakika boyunca öylece durup uzaklaşmasını izledim. Olanları açıklayacak bir ayrıntıya rastlamayı arzulayarak gözlerimi kısıtım. Arabama ancak ihtiyarın karaltısı gecenin karanlığına tamamen karıştığında döndüm, radyoyu açtım ve son sürat oradan uzaklaştım.

Aynanın karşısında dikilip gülüşüyoruz. İçimizdeki his, seyahate çıkarken hissedilenin tam tersi. Mutluluğumuzun sebebi yola çıkmak değil, bulunduğumuz yerde kalmak. Hayatındaki en harika yıla, aynı koşullarla yaşayacağın bir yıl daha eklemişsin sanki. Aynı yolda devam etmek için bir fırsat.

Fantastik ve bilinmezden ilham alan bu öykülerde modern yaşamın normallığı göreceli bir kavram olarak karşımıza çıkıyor. Çağdaş Arjantin edebiyatının en çok konuşulan öykücülerinden Samanta Schweblin olağanlığı beklenmedik sapmalarla kışkırtarak insanların, ilişkilerin ve medeniyetin kırılganlığına dair gölgeli kesitler sunuyor.

Arjantinli devlere olduğu kadar Kafka, Poe ve Carver'a da göz kırpan **Ağızdaki Kuşlar**'ı tekinsiz bir keyifle okuyacaksınız.

“Günümüz İspanyolca edebiyatın en ümit vaat eden yeteneklerinden biri. Bu genç yazarın önünde parlak bir geleceğin uzandığına hiç şüphem yok.”

– Mario Vargas Llosa

“Yeni Arjantin anlatısının en güçlü seslerinden. Bioy Casares'in veliahdı.”

– El Mundo

can yayinlari.com twitter.com/canyayinlari facebook.com/canyayinevi

ISBN-13: 978-975-07-3676-6

9 789750 736766